

ESSA V. ULUSLARARASI AVRASYA SOSYAL BİLİMLER VE SANAT SEMPOZYUMU

ÖZET KİTABI

ESSA 5th INTERNATIONAL EURASIAN SOCIAL SCIENCES AND ARTS SYMPOSIUM

ABSTRACT BOOK

2024

ANTALYA

ESSA V. ULUSLARARASI AVRASYA SOSYAL BILIMLER VE SANAT SEMPOZYUMU

15 - 16 Kasım 2024, Antalya / TÜRKİYE

EV SAHİPLERİ

- Antalya Belek Üniversitesi İnsani Bilimler Fakültesi
- Kutbilim Araştırma, Kültür ve Dayanışma Derneği

DESTEKLEYEN KURUMLAR

- Kırgız Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi (Kırgızistan)
- Ulusal Sanat Terapisi Derneği (Rusya Federasyonu)
- St. Petersburg Lisansüstü Pedagojik Eğitim Akademisi (Rusya Federasyonu)
- Fergana Devlet Üniversitesi (Özbekistan)
- Bakü Devlet Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Psikoloji Fakültesi Sosyoloji Bölümü (Azerbaycan)
- Cusup Balasagun Kırgız Ulusal Üniversitesi (Kırgızistan)
- Gürcistan Teknik Üniversitesi (Gürcistan)

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI

- Prof. Dr. Hüseyin BAL - Antalya Belek Üniversitesi , İnsani Bilimler Fakültesi Dekanı
- Dr. Kıyal Kamchybekova ABDİRAİM - Dicle Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi & KutBilim Araştırma, Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı

ONURSAL BAŞKANLAR

- Prof. Dr. Mustafa Fadıl SÖZEN - Antalya Belek Üniversitesi Rektörü
- Prof. Dr. Sulayman KAYIPOV - Kırgızistan Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi

DÜZENLEME KURULU

- Prof. Dr. Zina KARAEVA - Kırgız Uluslararası Üniversitesi, Kırgızistan
- Prof. Dr. Valeri MODEBADZE - Gürcistan Teknik Üniversitesi, Gürcistan
- Doç. Dr. Gulzhan Koichumanova - Oş Devlet Üniversitesi, Kırgızistan
- Doç. Dr. Metin KAR, Koceli - Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sultanberk HALMATOV - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Türkiye

- Doç. Dr. Yagut ALİEVA - Bakü Devlet Üniversite, Azerbaycan
- Arş. Gör. Nazgül ENTRİYEVA - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. Abdulselam ARVAS - Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Caşteğin TURGUNBAYER - Dicle Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Duishon SHAMATOV - Nazarbayev Üniversitesi, Kazakistan.
- Prof. Dr. Ergin JABLE - Priştine Üniverstitesi, Kosova.
- Prof. Dr. F. Hülya ŞİMGA - Antalya Belek Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Fakhridin YOLDASHEV - Fergana Devlet Üniversitesi, Özbekistan.
- Prof. Dr. Gulnar KOZGAMBAEVA - Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi, Kazakistan.
- Prof. Dr. Gülzura CUMAKUNOVA - Ankara Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR - Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Hüseyin BAL - Antalya Belek Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. İzzet RUSTEMOV - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Prof. Dr. Kemal POLAT - Anadolu Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Mykola ZHURBA - Luhansk Enstütüsü, Ukrayna; Manitoba Üniversitesi, Kanada.
- Prof. Dr. Naciye ATA YILDIZ - Ankara Hacı Bayram Veli Üiversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU - Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye.
- Prof. Dr. Sulayman KAYIPOV - Kırgızistan Cumhuriyeti Ulusal Bilimler Akademisi, Kırgızistan.
- Prof. Dr. Tynchtykbek CHOROYEV - Cusup Balasaın Kırgız Ulusal Üniversitesi, Kırgızistan.
- Prof. Dr. Valeri MODEBADZE - Gürcistan Teknik Üniversitesi, Gürcistan.
- Prof. Dr. Zina KARAEVA - Kırgız Uluslararası Üniversitesi, Kırgızistan
- Prof. Dr. Rafail HASANOV - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Akchach ZHOLDOSHEVA - Oş Devlet Üniversitesi, Kırgızistan.
- Doç. Dr. Elena BUDYKA - A.I. Yevdokimov Moskova Devlet Tıp ve Diş Hekimliği Üniversitesi, Rusya.
- Doç. Dr. Enkhbat AVIRMED - Moğolistan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Mogolistan.
- Doç. Dr. Faiq ELEKBERLİ - Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Gülnare SAFAROVA - Azerbaycan Tıp Üniversitesi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Kemale PANAHOVA - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Medera HALMATOV - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Türkiye.
- Doç. Dr. Mehmet ŞEREN - Antalya Belek Üniversitesi, Türkiye.
- Doç. Dr. Metin KAR - Kocaeli Üniversitesi, Türkiye.
- Doç. Dr. Naile ASKER - Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Sahur YARİŞ - Dicle Üniversitesi, Türkiye.
- Doç. Dr. Tahir AGHAYEV - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Doç. Dr. Tahir ZORKUL - Yücüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye.

- Doç. Dr. Remzi BAŞAR – Düzce Üniversitesi, Türkiye.
- Doç. Dr. Yagut ALİEVA - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Dr. Abdülmüttalip ALÇAY - Antalya Belek Üniversitesi, Türkiye.
- Dr. Aygün KHALİLKIZI - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.
- Dr. Kadiyan BOOBEKOVA - Kırgız-Türk Manas Üniversitesi, Kırgızistan.
- Dr. Sevinc N. ALİEVA - Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan.

SEKRETERYA

- Maksut ABDİRAİM, ESSA Uluslararası Avrasya sempozyumları
- Arş. Gör. Mithat Can KUNT, Antalya Belek Üniversitesi
- Arş. Gör. Orhan YILDIRIM, Antalya Belek Üniversitesi

ESSA V. INTERNATIONAL EURASIAN SYMPOSIUM ON SOCIAL SCIENCES AND ARTS

November 15-16, 2024, Antalya / TURKEY

HOSTS

- Faculty of Humanities, Antalya Belek University
- Kutbilim Research, Culture, and Solidarity Association

SUPPORTING INSTITUTIONS

- National Academy of Sciences of the Kyrgyz Republic (Kyrgyzstan)
- National Art Therapy Association (Russian Federation)
- St. Petersburg Academy of Postgraduate Pedagogical Education (Russian Federation)
- Fergana State University (Uzbekistan)
- Department of Sociology, Faculty of Social Sciences and Psychology, Baku State University (Azerbaijan)
- Jusup Balasagyn Kyrgyz National University (Kyrgyzstan)
- Georgian Technical University (Georgia)

SYMPOSIUM CHAIRS

- Prof. Dr. Hüseyin BAL - Dean, Faculty of Humanities, Antalya Belek University
- Dr. Kıyal Kamchybekova ABDIRAIM - Faculty Member, Faculty of Literature, Dicle University & President, Kutbilim Research, Culture, and Solidarity Association

HONORARY CHAIRS

- Prof. Dr. Mustafa Fadıl SÖZEN - Rector, Antalya Belek University
- Prof. Dr. Sulayman KAYIPOV - National Academy of Sciences of the Kyrgyz Republic

ORGANIZING COMMITTEE

- Prof. Dr. Zina KARAEVA - Kyrgyz International University, Kyrgyzstan
- Prof. Dr. Valeri MODEBADZE - Georgian Technical University, Georgia
- Assoc. Prof. Dr. Gulzhan KOICHUMANOVA - Osh State University, Kyrgyzstan

- Assoc. Prof. Dr. Metin KAR - Kocaeli University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Sultanberk HALMATOV - Bilecik Şeyh Edebali University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Yagut ALIYEVA - Baku State University, Azerbaijan
- Research Assistant Nazgül ENTRIYEVA - Ankara Hacı Bayram Veli University, Turkey

SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Abdulselam ARVAS - Çankırı Karatekin University, Turkey
- Prof. Dr. Caşteğin TURGUNBAYER - Dicle University, Turkey
- Prof. Dr. Duishon SHAMATOV - Nazarbayev University, Kazakhstan
- Prof. Dr. Ergin JABLE - University of Pristina, Kosovo
- Prof. Dr. F. Hülya ŞİMGA - Antalya Belek University, Turkey
- Prof. Dr. Fakhridin YOLDASHEV - Fergana State University, Uzbekistan
- Prof. Dr. Gulnar KOZGAMBAEVA - Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan
- Prof. Dr. Gülzura CUMAKUNOVA - Ankara University, Turkey
- Prof. Dr. Gürbüz ÖZDEMİR - Çankırı Karatekin University, Turkey
- Prof. Dr. Hüseyin BAL - Antalya Belek University, Turkey
- Prof. Dr. İzzet RUSTEMOV - Baku State University, Azerbaijan
- Prof. Dr. Kemal POLAT - Anadolu University, Turkey
- Prof. Dr. Mykola ZHURBA - Luhansk Institute, Ukraine; University of Manitoba, Canada
- Prof. Dr. Naciye ATA YILDIZ - Ankara Hacı Bayram Veli University, Turkey
- Prof. Dr. Rabiyyat ASLANOVA - Baku State University, Azerbaijan
- Prof. Dr. Selahattin AVŞAROĞLU - Necmettin Erbakan University, Turkey
- Prof. Dr. Sulayman KAYIPOV - National Academy of Sciences of the Kyrgyz Republic, Kyrgyzstan
- Prof. Dr. Tynchtykbek CHOROYEV - Jusup Balasagyn Kyrgyz National University, Kyrgyzstan
- Prof. Dr. Valeri MODEBADZE - Georgian Technical University, Georgia
- Prof. Dr. Zina KARAEVA - Kyrgyz International University, Kyrgyzstan
- Prof. Dr. Rafail HASANOV - Baku State University, Azerbaijan
- Assoc. Prof. Dr. Akchach ZHOLDOSHEVA - Osh State University, Kyrgyzstan
- Assoc. Prof. Dr. Elena BUDYKA - Moscow State University of Medicine and Dentistry, Russia
- Assoc. Prof. Dr. Enkhbat AVIRMED - Mongolian University of Science and Technology, Mongolia
- Assoc. Prof. Dr. Faiq ELEKBERLI - Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
- Assoc. Prof. Dr. Gülnare SAFAROVA - Azerbaijan Medical University, Azerbaijan
- Assoc. Prof. Dr. Kemale PANAHOVA - Baku State University, Azerbaijan
- Assoc. Prof. Dr. Medera HALMATOV - Bilecik Şeyh Edebali University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Mehmet ŞEREN - Antalya Belek University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Metin KAR - Kocaeli University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Naile ASKER - Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
- Assoc. Prof. Dr. Sahur YARIŞ - Dicle University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Tahir AGHAYEV - Baku State University, Azerbaijan

- Assoc. Prof. Dr. Tahir ZORKUL - Van Yüzüncü Yıl University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Remzi BAŞAR - Düzce University, Turkey
- Assoc. Prof. Dr. Yagut ALIYEVA - Baku State University, Azerbaijan
- Dr. Abdülmüttalip ALÇAY - Antalya Belek University, Turkey
- Dr. Aygün KHALİLKIZI - Baku State University, Azerbaijan
- Dr. Kadiyan BOOBEKOVA - Kyrgyz-Turkish Manas University, Kyrgyzstan
- Dr. Sevinc N. ALIYEVA - Baku State University, Azerbaijan

SECRETARIAT

- Maksut ABDIRAIM, ESSA International Eurasian Symposiums
- Research Assistant Mithat Can KUNT, Antalya Belek University
- Research Assistant Orhan YILDIRIM, Antalya Belek University

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

UNDERSTANDING DIGITAL TOOL SELECTION AND USE AMONG PRESERVICE SECONDARY MATHEMATICS TEACHERS 1

PERFORMING CREATIVITY IN THE FRAMEWORK OF INTERDEPARTMENTAL EDUCATION 2

SLANG WORDS AND CHREMATONYMS IN ROCK MUSICIANS' EVERYDAY SPEECH 3

CONSTITUTIONAL GUARANTIEES OF THE RIGHT TO PROPERTY IN GEORGIA 4

EXPLORING THE ENHANCEMENT OF TEACHERS' QUESTIONING QUALITY IN MATHEMATICS EDUCATION THROUGH AI-POWERED FEEDBACK 5

SAMSUN MÜZE ENVANTERİNDE BULUNAN GEÇ OSMANLI DÖNEMİNE AİT ATEŞLİ SİLAHLAR 6

PLASTİK DİNAMİZ: UMBERTO BOCCİONİ, CARLO CARRA, NATALİE GONTCHAROVA, MUHARREM PİRE 7

NATIVE LANGUAGE: A MEDIUM TO RESPECT AND IMPACTFUL LEARNING 8

MODERNİST YAZAR YUSUF ATILGAN'IN ROMANLARINDAKİ ANA KARAKTERLERİN KURGUSAL DÜNYASINDA DEĞERLER 9

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT-BASED PSYCHOEDUCATION ON SOCIAL ANXIETY SYMPTOMS IN STUDENTS WITH SOCIAL ANXIETY DISORDER 10

SAĞLIK VE ÇEVRESEL FAKTÖRLERİN OECD DAHA İYİ YAŞAM ENDEKSİNE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 11

STATISTA VE TÜİK VERİLERİ İLE DÜNYA VE TÜRKİYE'DE ERP VE CRM KULLANIMI 12

İSLAMİ UNSURLARIN RUSÇADAN TÜRKÇEYE ÇEVİRİSİ ÜZERİNE 13

(LEV TOLSTOY'UN "HACI MURAT" ROMANI ÖRNEĞİNDE) 13

DÜNYA MASALLARINDA ORTAK MOTİFLER 14

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN MATEMATİKLE İLGİLİ DENEYİMLERİ VE BUNLARIN ÇOCUKLARINA YANSIMASI 15

PARALLEL VERSES: A CRITICAL STUDY OF JAUN ELIA AND PARVEEN SHAKIR 17

THE FUTURE OF FASHION: AI-ENHANCED PERSONALIZATION AND USER-CENTRIC DESIGN 18

HEORTONİMLERİN DİL VE KÜLTÜR AÇISINDAN ÖNEMİ: İZMİR ÖRNEĞİ 19

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI 20

ФИЛОСОФИЯЛЫК ПОЭЗИЯ ЭМОЦИОНАЛДЫК ИНТЕЛЛЕКТТИ ӨНҮКТҮРҮҮ КУРАЛЫ КАТАРЫ: ДИСЦИПЛИНАЛАР АРАЛЫК ТАЛДОО 21

ФИЛОСОФИЯЛЫК ПОЭЗИЯ: ЖАРАТЫЛЫШ, РУХАНИЙ ЖАЛГЫЗДЫК ЖАНА ОЙ ЖҮГҮРТҮҮНҮН МЕЙКИНДИГИ 23

KUAFÖR VE GÜZELLİK MERKEZLERİNE DEĞERLER AÇISINDAN ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM 25

GREENWASHING ON THE PATH FROM SOCIAL MARKETING AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP TO SUSTAINABLE MARKETING: A CONCEPTUAL REVIEW AND A MODEL PROPOSAL 26

SOME ISSUES IN THE STUDY OF MEDIEVAL ETHNIC HISTORY: BASED ON TOPONYMIC NAMES 28

ANADOLU EL DOKUMACILIĞININ TARİHSEL VE KÜLTÜREL ÖNEMİ 29

İBNÜ'L-ESÎR EL-CEZERÎ KARDEŞLER VE İSLAMÎ İLİMLERE ETKİLERİ 31

HADÎSLERDE KASRI TESPİT ETMENİN ÖNEMİ 32

"КАРА КЫРГЫЗ" ЭТНОСТУК-САЯСИЙ АТАЛЫШЫНДАГЫ "КАРА" 34

СӨЗҮНҮН ТАРЖЫМАКАЛЫ 34

КЫРГЫЗ АССРИ ТҮЗҮЛГӨНГӨ ЧЕЙИНКИ ЖАЛАЛ-АБАД 37

ШААРЫНЫН САЛАМАТТЫК САКТООСУ (КАМАЛИТДИН 37

ГАЙББАЕВДИН "ООРУЛАРДЫ АЙЫКТЫРУУ" КИТЕБИНИН 37

МИСАЛЫНДА) 37

PROBLEMATIZING THE IDEA OF UKRAINE'S DEFEAT OF RUSSIA IN 38

THE RUSSIA-UKRAINE WAR 38

"THE ART OF LOSING" REFLECTIONS ON ADAPTATIONS OF MYTHS 39

FOR CHILDREN 39

ТҮРК ЭЛДЕРИНИН ЭПИКАЛЫК САЛТТАРЫНЫН ЭВОЛЮЦИЯСЫ: БАЙЫРКЫ МИФТЕРДЕН АЗЫРКЫ ЗАМАНГА ЧЕЙИН 40

1000 ЖЫЛДАН КИЙИН КАЙРА ЖАРАЛГАН КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТИНЕ 100 ЖЫЛ 42

YENİ NESİL GAZETECİLİK OLARAK ÇÖZÜM ODAKLILIK 44

ЖУСУП МАМАЙ ЖАПОН ОКУМУШТУУЛАРЫНЫН ЭМГЕКТЕРИНДЕ 45

II. DÜNYA SAVAŞI DÖNEMİNDE RESMİ TARİH ANLAYIŞINDA YAŞANAN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜN TARİH EĞİTİMİNE ETKİLERİ 47

PROPAGANDA KISKACINDA KAFKASYA KÖKENLİ ASKERLER (1941-1945) 49

BACIYAN-I RUM TEŞKİLATI: KADINLARIN EKONOMİK ÜRETİMDE ROLÜ VE ETKİLERİ 50

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE BAĞIMLILIĞI FARKINDALIKLARI VE BİLGİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE UYGULANAN BİR EĞİTİM PROGRAMININ ETKİSİ: ÖN TEST-SON TEST ÇALIŞMA 51

XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ЭЛИТАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ САЯСАТЫНДАҒЫ ҚЫЗМЕТІ: ОҚУЛЫҚТАР МЕН ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛДАР 52

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNİN YENİ DÜZENLEMELER KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 53

METHODOLOGY OF STUDYING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN 55

DIFFERENT CULTURES 55

KAMU ÜNİVERSİTELERİNDE PHİLANTROPİST YATIRIMLAR: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 56

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN EŞİĞİNDE ÜÇ İSTİSNA: HOLLYWOOD'DA YALNIZCILIK POLİTİKASININ KIRILMASI 57

ÇOCUKLARIN HAYALİ VARLIKLARA YÖNELİK KORKULARINI BELİRLEMEK İÇİN EBEVEYN DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ 58

БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНДЕ МУГАЛИМДИН КЕП МАДАНИЯТЫН ӨРКҮНДӨТҮҮ ЖОЛДОРУ 59

БАРПЫ АЛЫКУЛОВДУН ЧЫГАРМАЛАРЫНДАГЫ ФИЛОСОФИЯЛЫК ОЙЛОР ЖАНА СИМВОЛИКАЛЫК ОБРАЗДАР 61

А. ОСМОНОВДУН ПОЭТИКАСЫНДАГЫ ТАБИЯТ ГАРМОНИЯСЫ ЖАНА ТИЛДИК КЕБИ 63

ИНТЕРАКТИВДҮҮ ОКУТУУ ЫКМАЛАРЫ: ТИЛДЕРДИ ОКУТУУДА САНАРИПТИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫН ИНТЕГРАЦИЯСЫ 64

ГУМАНИТАРДЫК БИЛИМ БЕРҮҮДӨГҮ ИНТЕРАКТИВДҮҮ ОКУТУУ МЕТОДДОРУ 65

АКЫНДАР ЧЫГАРМАЧЫЛЫГЫНДАГЫ ЭТНОПЕДАГОГИКАЛЫК ЭЛЕМЕНТТЕР 66

УЛУТТУК КААДА-САЛТТАРДЫН КООМДУ БИРИКТИРҮҮДӨГҮ РОЛУ ЖАНА АЗЫРКЫ ШАРТТА САКТАЛЫШЫ 68

ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙЛАРДА МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫ 70

BİR JAPON GİYSİSİ OLAN KİMONONUN ISSEY MİYAKE ÜZERİNDEN İNCELENMESİ 72

COMPONENT STRUCTURES OF SOME INTERJECTIONS BASED ON THE EXAMPLES OF WORKS OF FAMOUS WRITERS 74

DEVELOPMENT OF A CONCEPTUAL MODEL OF THE LATIN-KYRGYZ EDUCATIONAL DICTIONARY FOR MEDICAL STUDENTS 75

PROFESSIONALY - ORIENTED TRAINING STUDENTS FOREIGN LANGUAGE PROBLEMS AND PROSPECTS 76

HOW SUSTAINABLE ARE TURKIC COUNTRIES? STUDY ON ECONOMIC GROWTH, AIR TRANSPORTATION, TOURISM, AND EMISSIONS 77

İKİ YÖNLÜ OKUNABİLİRLİĞİN GÖRSEL İLETİŞİME ETKİSİ 78

ПЕРЕВОД ИМЕН ЭПИЧЕСКИХ ГЕРОЕВ НА МАТЕРИАЛЕ КЫРГЫЗСКОГО ЭПОСА «САЙКАЛ» 80

ACENTENİN TEMSİL YETKİSİ VE BU YETKİNİN KAPSAMI 82

POZİTİF PSİKOLOJİ VE SANAT TERAPİSİ'NİN BİRLİKTE KULLANIMI; POZİTİF SANAT TERAPİSİ 84

AZERBAYCAN EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETİM SÜRECİNİN OPTİMİZE EDİLMESİ ZARURETİ 85

ÇOCUKLARIN KİŞİLİK OLUŞUMUNDA EĞİTSEL SÜRECİNİN ÖNEMİ VE ONUN ÜLKENİN MİLLİ GÜVENLİĞİNE ETKİSİ 87

EBU NASR EL-FÂRÂBİ'NİN BİLİMLERİN SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETİSİ 89

MODELLEME, MODELLERİN İŞLEVLERİ VE BİLİMİN GELİŞİMİNDEKİ ROLÜ 90

TARİHSEL SÜRECİ AÇIKLAMAYA YAKLAŞIMLAR 91

ДИНАМИКА ТРАНСФОРМАЦИИ В СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОМ СОЗНАНИИ МОЛОДЕЖИ 92

TÜRKİYE-RUSYA FEDERASYONU ARASINDAKİ DIŞ TİCARETİN YAPISI, GELİŞİM SEYRİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR 93

VARLIĞIN EN KÜÇÜK YAPITAŞINDAKİ BİLİNÇLİLİK VE ZİHİNSELLİK: PANPSİŞİZM 94

TATAR TÜRKÇESİNDE KOT “KUT” -İNANÇ VE RİTÜELLERE DAYALI SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME- 95

DUYGUSAL EMEK İLE MESLEKİ CANLILIK ARASINDA İLİŞKİ: HİZMET SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 96

ÇEVRECİ MODA BAĞLAMINDA BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: “ATIKSIZ GİYSİ TASARIMI ARAŞTIRMA VE UYGULAMALARI PROJESİ” 97

AHŞABIN SANATA DÖNÜŞTÜĞÜ KASABA: DEĞİRMENDERE'NİN HEYKEL İLE OLAN YOLCULUĞU 98

ЧЕЛОВЕК В АРТ-ТЕРАПИИ И ПРЕВРАТНОСТИ СОВРЕМЕННОГО ГУМАНИЗМА 100

«BURUN» KELİMESİNDEN HAREKETLE SÖZLÜKÇÜLÜK 102

TÜRK TİCARET KANUNU’NA GÖRE ANONİM ŞİRKETLERDE PAY SAHİBİNİN ÖZEL DENETİM İSTEME HAKKI 103

THE GEOPOLITICAL AND GEOECONOMIC SIGNIFICANCE OF THE ARCTIC MARITIME CORRIDOR 104

YAPAY ZEKÂ TARAFINDAN MEYDANA GETİRİLEN SANAT ESERLERİNİN HUKUKİ KORUNMASI 105

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU UYGULANMASINA İSTİSNA HALİ: SANAT ÖZGÜRLÜĞÜ KAPSAMINDA KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ (KVKK M. 28/I-C) 107

ANN HAMILTON VE CHIHARU SHIOTA'DA İÇSEL UÇSUZ BUCAKSIZLIK BAĞLAMINDA MEKÂNIN POETİKASI 109

BİDAYETİNDEN İBNÜ’L-CEZERÎ’YE DIMAŞK’TA KIRAA İLMİNİN TEŞEKKÜLÜ 111

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ АРТ-ТЕРАПИИ В РОССИИ 113

МАСТЕРСКАЯ «ГДЕ ЖИВЁТ ВДОХНОВЕНИЕ, ИЛИ ТРАВМАТИЧЕСКИЙ АРТ-ДЕТОКС» 115

THE STUDY OF THE GASTRONOMY TOURISM ASPECTS IN THE HIGH MOUNTAIN REGION OF ADJARA 117

UNDERSTANDING DIGITAL TOOL SELECTION AND USE AMONG PRESERVICE SECONDARY MATHEMATICS TEACHERS

Selim YAVUZ

Indiana University, syavuz@iu.edu

Abstract

This study investigates how preservice secondary mathematics teachers select and use digital tools in their instructional practices, focusing on the categorization of these tools as conveyance and mathematical action tools (amplifiers and reorganizers). Conducted in a methods course at a large US Midwestern university, the research aims to understand the decision-making processes of preservice teachers when integrating technology into secondary mathematics education. Through a qualitative analysis of technology portfolios created by the participants, the study identifies patterns in tool selection and usage, highlighting the purposes behind these choices. The findings reveal that preservice teachers predominantly favor tools that serve as mathematical action tools and reorganizers, enhancing their ability to convey complex concepts and facilitate deeper mathematical understanding. However, the study also uncovers gaps in the use of amplifiers, suggesting a need for further support in this area. The results contribute to the growing body of knowledge on TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) development in teacher education, offering insights into effective strategies for preparing future educators to navigate the digital landscape of secondary mathematics instruction.

Keywords: Preservice Teachers, Secondary Mathematics, Digital Tools, Technology Integration

PERFORMING CREATIVITY IN THE FRAMEWORK OF INTERDEPARTMENTAL EDUCATION

Olyesya Razdorskaya

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor
Kursk State Medical University, razdorski@yandex.ru
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6316-3948

Abstract

The educational environment of the universities that teach students from different countries motivates the teachers of various disciplines to develop innovative teaching methods. The aim of this research is to present the experience of teaching different disciplines for Russian and international students based on the concept of interdepartmental education, and taking into account the students' skills of performing (artistic) creativity.

I was teaching the discipline 'Foreign Language for Professional Communication' to the Russian students, and the discipline 'Self-education and Pedagogy of Cooperation' to the foreign students of Kursk State Medical University (the international students are taught in English). Some topics studied by the students above mentioned give the teacher an opportunity to introduce the elements of interdepartmental education. The Russian students of the faculty of Clinical Psychology study the topic 'Stress' in the classes of English. Instead of the traditional task to write an essay about stress experienced while studying at the university, they were asked to write in English some tips for international students for overcoming stress. Russian students made posters with their tips, and also with photos and drawings. These posters were used as the visual aids at the classes in Pedagogy with the international students. Creating art is motivating: the students from Malaysia and Botswana made their own poster for the Russian students to show their own opinion of overcoming stress.

This interdisciplinary experience promotes using the skills of performing creativity by the Russian students and mastering the knowledge of professional English.

Keywords: performing creativity, interdepartmental education, Russian and international medical students.

SLANG WORDS AND CHREMATONYMS IN ROCK MUSICIANS' EVERYDAY SPEECH

Nickolai Ryzhkov

Student of the Faculty of Medicine, Students' Scientific Society
Department of Foreign Languages, Kursk State Medical University
ryzhkov2002@gmail.com

Abstarct

Language and cultural image of the musicians is under research of the linguists in Russia and abroad (Aznacheyeva, 2009; Razdorskaya et al., 2013; Sutton, 2018; Witschel, 2023). The musicians playing classical music often use the words of Italian origin, while rock musicians use the English borrowings. The speech of rock musicians is distinguished by the presence of slang expressions and metaphors. We have selected ten examples of slang words representing the borrowings from the English language. In fact, these words were lexically and semantically adapted in the oral speech of the Russian musicians. The survey of 30 musicians from Kursk, Moscow, Bryansk, Arkhangelsk and Yekaterinburg was made. They were asked to mark if they use the words from the list in their everyday speech.

The results of this research have shown that the rock musicians possess the skills of language creativity. The point is that some words from the list are chrematonyms, that is, the proper names of the objects of material culture. In our case, these are the names of the musical instruments or that of the brands that manufacture the musical instruments, but they were creatively adapted in the everyday speech, e.g.: 'ежи' (literal translation from Russian is 'hedgehogs') – EMG (the brand of guitar pickups). The words under analysis are used by the rock musicians from all the cities above mentioned, thus, it proves their wide spread in this country.

Keywords: slang, rock musicians, creativity, chrematonyms.

CONSTITUTIONAL GUARANTIEES OF THE RIGHT TO PROPERTY IN GEORGIA

Vasil Gonashvili

Associate Professor of Tbilisi State University, Georgia
E-mail: Vasil.gonashvili@tsu.ge

Abstract

Objectives: The objective of the research is the constitutional right to property and the guarantees of its protection. The Constitution of Georgia guarantees: the right to property; property registration in asimple ways; restriction of property rights only by law and in accordance with the public interest; Guarantees for expropriation of property: preliminary, full and fair compensation and compensation exempt from all taxes and fees; Agricultural land can be owned only by the state, a self-governing unit, a citizen of Georgia or an association of citizens of Georgia. Foreigners can only exceptionally buy agricultural land for investment purposes.

Methodology: comparative and systematic research methods.

Results: The Constitution and laws of Georgia establish all important guarantees of property rights in accordance with European standards and based on the research experience of European countries. The Venice Commission of the Council of Europe evaluated it very positively. The Constitutional Court of Georgia has also adopted several important decisions to protect the right to property, which will be discussed in the topic.

Conclusions: There are very important guarantees of property rights in Georgia. The state cannot easily expropriate property. Agricultural lands are protected from being sold to foreigners. Georgia has special organic laws that, in accordance with the constitution, establish the process of guaranteeing property rights.

Keywords: Property Rights, Expropriation, Human Rights, Constitution.

EXPLORING THE ENHANCEMENT OF TEACHERS' QUESTIONING QUALITY IN MATHEMATICS EDUCATION THROUGH AI-POWERED FEEDBACK

Selim Yavuz

Indiana University, syavuz@iu.edu

Ladan Shojaei

Indiana University, lshojaei@iu.edu

Assoc. Prof. Dr. Deniz Kaya

Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, denizkaya@nevsehir.edu.tr

Mehrdad Namdari

Shahid Chamran University of Ahvaz, namdari@scu.ac.ir

Abstract

Integrating AI tools into teacher professional development is crucial as they provide real-time, personalized feedback, empowering educators to enhance their instructional techniques and better meet the diverse needs of their students (Demszky et al., 2023; Dale et al., 2022). This study aims to explore the potential of AI tools, specifically M-powering (Demszky and Liu, 2023) and TeachFX (Jacobs et a., 2024), to improve teacher questioning techniques through targeted feedback. Our goals include investigating how these tools can support teachers in developing their questioning strategies, ultimately improving student engagement and learning outcomes in mathematics education. The methodology involves working with pre-service and in-service teachers across Turkey, Iran, and the United States using a mixed-methods approach. The project analyzes quantitative data from AI-generated feedback and qualitative insights from teacher interviews and classroom observations. Preliminary findings from our pilot study for this research suggest that AI feedback significantly improves the quality of teacher questioning, with significant increases in the use of focusing questions and student insights. These results suggest that integrating AI tools into teacher professional development can be a valuable asset for improving teaching practices. The study contributes to ongoing research on the role of AI in education, and the findings from this pilot study will inform the broader project.

Keywords AI-powered feedback, teacher questioning, teacher professional development

SAMSUN MÜZE ENVANTERİNDE BULUNAN GEÇ OSMANLI DÖNEMİNE AİT ATEŞLİ SİLAHLAR

Müzeyyen YAVUZ EYÜP

19 Mayıs Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Sanat Tarihi Bölümü, muzeyyen.eyup61@hotmail.com

Özet

Bu çalışmamızda Samsun Müzesi envanterindeki satın alma, hibe, müsadere veya farklı müzelerden nakil yoluyla kazandırılan ateşli silahlar tanıtılıp değerlendirilecektir. Osmanlı askeri kültürün bir parçası olarak, Samsun Müzesi'nde bulunan etnografik eserleri arasında önemli bir yeri olan ateşli silahlarla ilgili bir yayın tespit edilememiştir. Bu bağlamda çalışma konumuz özgündür. Karedeniz Bölgesi'nin silah üretimindeki yeri dikkate alındığında Samsun Müzesi'ndeki ateşli silahların önemi daha da artmaktadır.

Samsun Müzesi envanterinde 8 adet tüfek, 8 adet ise tabanca tespit edilmiştir. Çalışmamızda bu eserler dönem özellikleri, yapım tekniği, türü, form özellikleri, silahlarda kullanılan malzeme ve süsleme teknikleri bakımından ele alınacak ve değerlendirilecektir. Çalışmanın ana amacı şimdiye kadar haklarında bilimsel bir yayın ve inceleme yapılmamış olan bu eserleri bilim dünyasına sunmak ve Türk sanatı içerisindeki yerinin tespit edilmesidir.

Çalışmamızda yöntem olarak Sanat tarihi bilimin fotoğraflama, çizim, tanımlama ve karşılaştırma gibi genel araştırma yöntemleri kullanılacaktır. Müze depolarında yer alan ve bilim dünyasınca da bilinmeyen bu eserlerin tanıtılması, genelde Türk, özelde ise Karadeniz Bölgesi silah sanatı açısından büyük önem taşımaktadır

Anahtar Kelimeler: Samsun Müzesi, Osmanlı Silahları, Tabanca, Tüfek, Ateşli Silahlar

PLASTİK DİNAMİZ: UMBERTO BOCCİONİ, CARLO CARRA, NATALİE GONTCHAROVA, MUHARREM PİRE

Canan Demirok Balcı

Dr. Öğretim Üyesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü
Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
İstanbul Okan Üniversitesi
Tuzla/İSTANBUL

Özet

Bu araştırma, Umberto Boccioni'nin plastik dinamizm yaklaşımını ele alır ve bu yaklaşım ile İtalyan resim sanatının temsilcilerinden Carlo Carra'nın, Türk resim sanatının temsilcilerinden Muharrem Pire'nin ve Rus resim sanatı temsilcilerinden Natalie Gontcharova'nın sanat üsluplarındaki mekân, hareket, form ve renk ilişkisini konu edinir. Araştırmada kullanılan teorik çerçeve, hem fütürist ve ekspresyonist akımların estetik ve ideolojik temellerine hem de modernist sanatta dördüncü boyut kavramının görsel ve kavramsal etkilerine ve modernizim sonrası oluşan yeni natüralist yaklaşıma dayanmaktadır. Araştırmada, Modernizmin ideolojiler tasarısı ile fütürist ve ekspresyonist eğilimlerin, sanattaki görsel algı dinamikleri sanat eserleri üzerinden analiz edilir. Analizdeki teorik çerçeve Umberto Boccioni'nin "Mızraklı Süvari'nin Hücumu", Carlo Carra'nın "Kırmızı Süvari", Nathalie Gontcharova 'nın "Sarı ve Yeşil Orman" ve Muharrem Pire'nin "At ve Sarı Süvari" kompozisyonlarıyla karşılaştırılır ve tartışılır. Araştırmada; mekan, hareket, form ve renk ilişkisini fütürizm, ekspresyonizm ve dördüncü boyut olarak tanımlanan modernizmin ideolojiler tasarısının sanat yaratımındaki etkileri ve kavramsal orijinleri tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Plastik Dinamizim, Umberto Boccioni, Fütürist Sanat, Ekspresyonist Sanat

NATIVE LANGUAGE: A MEDIUM TO RESPECT AND IMPACTFUL LEARNING

Bayzhigitova A.A.

I.K.Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Abdimazhitova G.A.

I.K.Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Dr. Karaeva Z.

Head of Department Kyrgyz International University
Bishkek, Kyrgyz Republic

Abstract

Languages are the basic part of the learning which reflect a boon to a human being. It is an instrument blessed by supreme power as a mediator to comprehend one another. To constitute a well cultured society it plays a significant role as an instrumental power to make future correspondence. This study discusses the respect for the native language and its role in modern society. The native language is the cradle of generations, it is the link between the past and the future. Language is the character of a people, its memory, history and spiritual power. It reflects the customs, traditions, life of the people, intelligence, experience and beauty. Language is an integral part of the motherland as love and respect for the native languages are cultivated from early childhood. Language is the first teacher which develops the need to learn and deepen not only its native language but also culture as a whole. It is parents which should instill a love for folk tales and writers. Their works introduce them to culture, to wise folk experience, to their native language.

Keywords: Humanities, Native language, respect, culture, people, foreign language.

MODERNİST YAZAR YUSUF ATILGAN'IN ROMANLARINDAKİ ANA KARAKTERLERİN KURGUSAL DÜNYASINDA DEĞERLER

Rukiye CEYLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
ceylanrukiye08@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, romanlarla ilgili akademide eksik bırakılmış olan değerlere değindik. Bu romanlar ve karakterleri hakkında daha önce yapılmış onlarca akademik literatürü tarayarak, karakterlerin içinde bulunduğu koşullarda toplumsal normlara, ferdi ve sosyal değerlere karşı tutumlarındaki tersliğin ardındaki gizli sebeplerden biri olan dini ve manevi hatta tasavvufi değerlerle ilişkisini ortaya koymaya gayret ettik.

Akademide, değerlerle ilgili yapılmış çalışmaları gözlemlediğimizde çalışmaların genellikle değerler eğitimi sınıflandırması üzerinde veya değerlerin tespit edilmesi şeklinde olduğunu öğrendik. Biz de bu eserlerin hem psikoloji hem sosyoloji hem de felsefe ve yazarın kullandığı güçlü modernist tekniklerle edebiyat açısından derinlemesine incelenerek, okunduktan sonra değerlendirilmesi gerektiğinin altını çizmek durumundayız. Çünkü bu karakterler aslında hem bizim etrafımızda hem ülke genelinde gördüğümüz problemli bireylerden sadece biri veya birkaçıdır. Yusuf Atılgan burada, toplumla birey arasındaki genel görüşleri ve çatışmaları bu karakterler üzerinden birer simgesel ekol olarak topluma sunmuştur. O sebeple her gün belki de Bay C' lerin Zebercetlerin ve Selim'lerin arasında yürüyoruz.

Biz de konunun daha iyi anlaşılabilmesi için yazılmış ve yazılacak olan birçok makale, tez veya antitez çalışmalarına, konuyla ilgili eksik kalan kısımdan yani değerler çerçevesinden katkıda bulunmak istedik. Alana katkı sağlamak ve alanla ilgili farkındalık ortaya koymak amacıyla bu çalışmamızda var olan değerleri tespit etmenin yanında, değer yoksunluğunu içinde barındırmış karakterlerin, davranışlarındaki bozuklukları ve rint tipinin gizli olarak nasıl zahit tipine bürünebildiğini romandan hareketle ortaya koymanın alana katkı sağlamak açısından önemli olduğu kanısındayız. Çalışmamızın kendinden sonra yapılacak çalışmalara ışık tutacağı görüşündeyiz.

Anahtar Kelimeler: Modernist, Değer, Karakter, Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe, Ekol, Rind, Zahit, Norm.

THE EFFECT OF ACCEPTANCE AND COMMITMENT-BASED PSYCHOEDUCATION ON SOCIAL ANXIETY SYMPTOMS IN STUDENTS WITH SOCIAL ANXIETY DISORDER

Seyede Elham MOUSAVI

Dr., Atatürk Üniversitesi, Türkiye
moosavi1647@gmail.com

Yagut ALİYEVA

Doç. Dr., Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
yaqutaliyeva@bsu.edu.az

Abstract

Social anxiety disorder is a prevalent mental health issue during adolescence, leading to low academic performance, depression, and substance abuse. Characterized by intense and persistent fear and avoidance of social interactions, social anxiety symptoms include avoidance, fear of negative evaluation, and physical symptoms (sweating, trembling, rapid heartbeat). This study investigates the effectiveness of acceptance and commitment-based psychoeducation in reducing social anxiety symptoms in students. The study used a controlled pre-test, post-test, and follow-up design with 30 participants per group. Participants were 14-16 years old, attending middle school in Ardabil, Iran, during the fall semester of the 2023 academic year. Four schools were randomly selected, and 25 students from each class completed the social anxiety disorder inventory (SPIN). Sixty students with the highest scores were included in the study. The psychoeducation program, focused on social anxiety symptoms, consisted of 90-minute weekly sessions over eight weeks. Data were analyzed using t-tests and covariance analysis in SPSS. The social anxiety symptoms posttest scores of the students with social anxiety disorder in the experimental group receiving acceptance and commitment-based psychoeducation were significantly different from the pretest scores ($t=13.1$, $P<0.01$). In addition, the results of the univariate covariance test showed that the posttest scores of the social anxiety symptoms of experimental group receiving acceptance and commitment-based psychoeducation were significantly different from the posttest scores of the control group ($F= 46/204$, $P<0.01$). The effectiveness of this psychoeducation is equal to 0.782, meaning that 78.2 percent of the differences in the anxiety symptom posttest scores are related to the effect of psychoeducation (Eta= 0.782). Paired t-analysis results show that the pre-test scores of social anxiety symptoms of experimental group receiving psychoeducation based on acceptance and commitment are significantly different from the follow-up scores ($t=9.33$, $P<0.01$). The analysis indicates that acceptance and commitment-based psychoeducation significantly reduces social anxiety symptoms by focusing on mindfulness, cognitive defusion, and values, with effects persisting during the follow-up period.

Keywords: Social anxiety disorder, Acceptance and Commitment Therapy, Psychoeducation

SAĞLIK VE ÇEVRESEL FAKTÖRLERİN OECD DAHA İYİ YAŞAM ENDEKSİNE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Remzi BAŞAR

Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi
Bilgi Sistemleri Yönetimi, Konuralp Kampüsü
remzibasar@duzce.edu.tr
ORCID: 0000-0002-1114-825X

Özet

Kişinin hayata yönelik genel yaklaşımı ve hayata dair memnuniyeti olarak tanımlanan yaşam tatmini, hayattan alınan zevk ya da olumsuz durumları ifade ederken kullanılan oldukça geniş bir kavramdır. Çok çeşitli değişkenler ve birbirinden farklı yaşam koşullarıyla ilişkili olan yaşam tatmini tamamen kişinin algısına göre şekillenen bir olgudur. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), 2011 yılında refahı daha iyi ölçebilmek amacıyla "Daha İyi Yaşam Endeksi (Better Life Index)" adı verilen yeni bir endeks geliştirmiştir.

Araştırmada OECD STATS veri tabanında sonuçları bulunan 41 ülkenin Daha İyi Yaşam Endeksi verileri içerisinde yaşam tatmininde öne çıktığı düşünülen yaşamsal değişkenler; Yaşam Tatmini, Hava Kirliliği, Bireysel Sağlık Değerlendirmesi ve Hayat Uzunluğu verilerinin SPSS programı ile tanımlayıcı istatistik ve Pearson korelasyon değerleri hesaplanarak değerlendirmeye alınmıştır. Kişilerin sağlık beyanları ve yaşam süreleri dikkate alınarak, içlerinde yaşadıkları çevre koşulları değerlendirmesiyle bir ilişki içerisinde olup olmadığı incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre yaşam tatmini ile hava kirliliği arasında negatif, bireysel sağlık değerlendirmesi ve hayat uzunluğu arasında ise pozitif bir ilişki görülmüştür. Hava kirliliği ile bireysel sağlık değerlendirmesi ve hayat uzunluğu arasında ise orta derecede güçlü negatif ilişki bulunduğu anlaşılmaktadır. Gerçekleştirilen araştırma sonuçları ile literatür arasında paralellik bulunduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Tatmini, Daha İyi Yaşam Endeksi, Sağlık Koşulları, Çevre Koşulları, Yaşam Süresi, Hava Kirliliği, OECD

STATISTA VE TÜİK VERİLERİ İLE DÜNYA VE TÜRKİYE'DE ERP VE CRM KULLANIMI

Remzi BAŞAR

Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi
Bilgi Sistemleri Yönetimi, Konuralp Kampüsü
remzibasar@duzce.edu.tr
ORCID: 0000-0002-1114-825X

Özet

Günümüzün yoğun rekabet ortamında faaliyet gösteren işletmelerin başarılı olabilmesi amacıyla bilgi ve iletişim teknolojilerini rekabet avantajı oluşturacak şekilde kullanabilmek kritik bir öneme sahiptir. İşletmeler rekabetçi olabilmek ve operasyonel süreçlerini optimize etmek için Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) sistemlerini kullanırken, müşteri ilişkilerini güçlendirmek ve müşterilere dayalı karar alma süreçlerinde daha hızlı ve doğru kararlar alabilmek için de Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) sistemlerine başvurmaktadır.

ERP ve CRM sistemlerinin önemi, işletmelere sağladığı faydalar ve bu sistemlerin birbirleriyle etkileşim süreçleri literatürden alınan bilgilere ilaveten global veriler için Statista Veri Portalı ve Türkiye için ise güncel Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri ışığında değerlendirilerek bir inceleme çalışması yürütülmüştür. Araştırma ile ERP ile CRM sistemlerinin 2023 yılsonu itibariyle Türkiye'deki durumu TÜİK veri tabanından elde edilen istatistiklere göre ortaya konulmaktadır. İş dünyasından gelen veriler gerek Kurumsal Kaynak Planlama ve gerekse Müşteri İlişkileri Yönetimi yazılımları kullanımının önceki istatistiklere göre işletmelerde artmaya devam ettiğini ve özellikle çalışan sayısı 250 üzerinde olan organizasyonlarda bu artışın çok daha belirgin ölçüde yükseldiğini göstermektedir. Araştırma işletmelerdeki çalışan sayısı büyüklüğü dikkate alındığında çalışan sayısı yükseldikçe ERP ve CRM sistemlerine olan ihtiyacın da çok net bir şekilde artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. 2023 yılı TÜİK Türkiye verileri; 250 ve daha fazla çalışana sahip olan işletmelerde Kurumsal Kaynak Planlama Sistemi (ERP) kullanımının %77,5 düzeyinde olduğunu ve Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM) Sistemlerinin ise %40 oranında kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Kaynak Planlama, KKP, ERP, Müşteri İlişkileri Yönetimi, CRM, MİY

İSLAMİ UNSURLARIN RUSÇADAN TÜRKÇEYE ÇEVİRİSİ ÜZERİNE (LEV TOLSTOY'UN "HACI MURAT" ROMANI ÖRNEĞİNDE)

Makbule SABZİYEVA

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü
makbulesabziyeva@anadolu.edu.tr
https://orcid.org/0000-0002-9214-580X

Özet

Bilindiği üzere Rusya'nın geniş coğrafyasında yüzyıllardır Türk soylu halkların yanı sıra İslam dinine mensup farklı topluluklar da yaşamaktadır. Ruslarla iç içe ve yan yana yaşayan bu topluluklar Ruslarla çok yönlü ilişkiler içinde bulunmuşlardır. Siyasi, ekonomik, kültürel içeriğe sahip bu ilişkiler her iki tarafı da derinden etkilemiş olsa da büyük çoğunlukla İslam dinine mensup olan gerek Türk toplulukları gerek Müslüman olan diğer topluluklar İslam dininin etkisi ile şekillenmiş kültürünü, örf ve adetlerini korumuş ve günümüze kadar getirebilmiştir.

Müslüman toplulukların arasında yaşayan, onlarla temasta bulunan Rus yazar ve şairler, Müslümanların dini ibadetlerini, İslam dininin etkisi ile oluşmuş örf ve adetlerini gözlemlemiş ve izlenimlerini eserlerine yansıtmıştır. Bu eserler arasında Aleksandr Puşkin'in "Bahçesaray Çeşmesi" (1824), Mihail Lermontov'un "Zamanımızın Bir Kahramanı" (1840), Lev Tolstoy'un "Hacı Murat" (1912) gibi birçok şiir ve romanın ismi bulunmaktadır. Bu izlenimler yüzyıllar boyunca farklı bakış açılarıyla ve çeşitli şekilde anlatılagelmiştir. Söz konusu değişkenlik tarihsel bağlamlara, yazarların kişisel deneyimlerine ve ideolojilerine göre biçimlenmiştir.

İslam ve Müslümanlarla ilgili konulara dünyaca ünlü Rus yazarı Lev Tolstoy'un eserlerinde de yer verilmiştir. Bunların arasında "Kazaklar" (1863), "Kafkas Esiri" (1872), "İlyas" (1885) vs. eserler bulunmaktadır. İslam dinine rağbet besleyen Lev Tolstoy'un eserlerinde İslami değerlerin yanı sıra İslami ibadetlerin yapılışı da yazarın kalemine has ayrıntılı anlatımıyla ele alınmış ve farklı kültürlerden olan okurlara anlatılmaya çalışılmıştır.

Yazarın 1890'larda kaleme aldığı "Hacı Murat" romanında Kafkas halklarının bağımsızlık mücadelesi anlatılmaktadır. Tolstoy, eseri yazmadan önce olaylarla ilgili tarihi kaynaklardan aldığı bilgileri, Kafkasya'da Müslümanlar arasında yaşadığı sırada edindiği tecrübe ile birleştirerek tarihi bir eser ortaya koymuştur. Yazarın betimleyici anlatısı sayesinde romanda XIX. Yüzyılın ortalarında baş gösteren olaylarla birlikte o dönem Kafkasya'da yaşayan Müslümanların yaşam tarzını da görmekteyiz. Eserde İslam dininin ibadetlerinin yapılışı ile ilgili tasvirler, Türkçe kullanılan kelimeler, deyimler dikkat çekmektedir.

Bu bildiride Lev Tolstoy'un "Hacı Murat" romanında bulunan İslami unsurların Rusça anlatımı üzerinde durulacak, bu unsurların Rusçadan Türkçeye çevirileri, çevirmenin dini aidiyetinin çeviriye etkisi bağlamında incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Lev Tolstoy, "Hacı Murat", çeviri, İslami unsurlar

DÜNYA MASALLARINDA ORTAK MOTİFLER

Makbule SABZİYEVA

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü
makbulesabziyeva@anadolu.edu.tr
https://orcid.org/0000-0002-9214-580X

Özet

Dünya masallarında sıkça görülen ortak motifler, insanlığın ortak deneyimleri, inançları ve hayallerinin bir yansımasıdır. Farklı kültürlerden gelen insanlar, coğrafi olarak uzak mesafelerde yaşasalar bile onların masallarında benzer temalara ve karakterlere rastlanmaktadır. Bu durum, insan doğasının evrenselliği ve kültürel etkileşimlerin bir sonucu olarak açıklanmaktadır. Konuya genel olarak bakıldığında bir kahramanın karşılaştığı zorluklar, yaptığı mücadele ve sonunda elde ettiği zafer, hemen hemen tüm kültürlerin masallarında yer alan temel bir motiftir. Bu süreç bir yolculukla başlar ve bu yolculuk genellikle bir dönüşümü ve olgunlaşmayı temsil eder. Bu yolculuğu tetikleyen konu ise bütün halklarda iyilik ve kötülük arasındaki mücadeledir. Kahraman, genellikle kötülüğü temsil eden bir güçle mücadele eder ve sonunda iyiliğin galip gelmesini sağlar. Yolculukta kahramana sihirli varlıklar ve sihirli nesneler eşlik eder. Halkın kültürüne göre bunlar farklılıklar gösterse de onlar kimi zaman kahramana yardım eder, ona sihirli güçler verir kimi zaman da karşısına engeller çıkarır. Masallarda karakterlerin veya nesnelerin dönüşümü de sıkça görülmektedir. Örneğin, bir hayvanın insana veya bir nesnenin başka bir nesneye dönüşmesi. Bu dönüşümler, genellikle bir değişim veya dönüşümü simgeler. Masallarda belirli sayılar sıkça tekrarlanır. Özellikle 3, 7 ve 12 gibi sayılar, mistik ve sembolik anlamlar taşır. Kaybolan bir nesne, kişi veya hayvanın bulunması da birçok masalın temel konusudur. Bu motif, insanın özlemlerini, kayıplarını ve yeniden bir araya gelme arzusunu yansıtır. Ölüm ve yeniden doğuş, döngüsel bir süreç olarak birçok masalda yer alır. Bu motif, hayatın ve doğanın sürekli yenilendiğini gösterir.

Bu bildiride insanlığın ortak mirası ve kültürel zenginliğinin bir göstergesi olarak anlatılan masallardan örnekler getirilerek ortak motifler ortaya konulacak, bu ortaklığın nedenleri üzerinde konuşulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dünya masalları, motifler, karakterler

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN MATEMATİKLE İLGİLİ DENEYİMLERİ VE BUNLARIN ÇOCUKLARINA YANSIMASI

Betül Kübra Şahin Yonca

Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Reşadiye Meslek Yüksekokulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü
kbsahin@gmail.com

Fatma Tezel Şahin

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı
ftezel68@gmail.com

Özet

Okul öncesi dönem, çocukların zihinsel ve duygusal gelişimlerinin en yoğun şekilde ilerlediği, temel becerilerinin hızla şekillendiği ve hayatlarının geri kalanında kullanacakları yetkinliklerin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların çevreleriyle kurdukları ilişkiler, özellikle ebeveynleriyle olan etkileşimleri, onların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini doğrudan etkiler. Ebeveynlerin, çocuklarıyla geçirdikleri zaman boyunca onlara sundukları destek, rehberlik ve öğretici deneyimler, çocukların dünyayı anlamlandırma biçimlerini ve öğrenmeye karşı geliştirdikleri tutumları belirler. Matematiksel kavramlar, özellikle erken çocukluk döneminde düşünme, akıl yürütme ve problem çözme becerilerinin gelişimi açısından son derece önemli bir yer tutar. Sayılarla, şekillerle ve mekansal ilişkilerle ilgili ilk deneyimler, çocukların gelecekteki matematiksel düşünme süreçlerinin temelini oluşturur. Ebeveynlerin matematikle ilgili kendi bilgi ve deneyim düzeyleri, bu konudaki tutumları ve çocuklarına nasıl bir öğrenme ortamı sundukları, çocukların matematiğe olan ilgisini ve becerilerini şekillendirebilir. Bu nedenle çalışmanın amacı, okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin matematikle ilgili deneyimleri ve bunların çocuklarına yansımasını incelemektir.

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseninde hazırlanmıştır. Olgu bilim çalışmalarında bireylerin deneyimleri ve görüşleri kendi bakış açılarından açıklanmaya ve dolayısıyla motivasyonları ve davranışları daha net bir şekilde anlaşılmaya çalışılmaktadır. Çalışmanın katılımcılarını, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş ve çocukları okul öncesi dönemde olan 13 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veri toplama aracı, dördü ebeveynlerin demografik özelliklerini öğrenmeye, sekizi ise ebeveynlerin deneyimlerini anlamaya yönelik toplam 12 sorudan oluşmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler ilgili literatür doğrultusunda tartışılmış ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, matematik, ebeveyn

MATHEMATICS-RELATED EXPERIENCES OF PARENTS OF PRESCHOOL CHILDREN AND THEIR REFLECTION IN THEIR CHILDREN

Betül Kübra Şahin Yonca

Lecturer, Tokat Gaziosmanpaşa University
Reşadiye Vocational School
Child Care and Youth Services Department
kbsahin@gmail.com

Fatma Tezel Şahin

Prof. Dr., Gazi University Gazi Faculty of Education
Basic Education Department Preschool Education Department
ftezel68@gmail.com

Abstract

The preschool period is a critical period when children's mental and emotional development progresses most intensively, their basic skills are rapidly shaped, and the foundations of the competencies they will use for the rest of their lives are laid. During this period, children's relationships with their environment, especially their interactions with their parents, directly affect their cognitive, social, and emotional development. The support, guidance, and educational experiences that parents provide to their children during the time they spend with their children determine the ways children make sense of the world and the attitudes they develop towards learning. Mathematical concepts are extremely important, especially in early childhood, in terms of the development of thinking, reasoning, and problem-solving skills. First experiences with numbers, shapes, and spatial relationships form the basis of children's future mathematical thinking processes. Parents' own knowledge and experience levels in mathematics, their attitudes on this subject, and the kind of learning environment they provide for their children can shape children's interest and skills in mathematics. Therefore, the purpose of this study is to examine the experiences of parents of preschool children in mathematics and their reflections on their children.

This study was prepared using phenomenological design, one of the qualitative research methods. In phenomenological studies, individuals' experiences and views are tried to be explained from their own perspectives and thus their motivations and behaviors are tried to be understood more clearly. The participants of the study were determined by the purposeful sampling method and consisted of 13 parents whose children are in the preschool period. The data of the study was collected with a semi-structured interview form. The form consisted of a total of 12 questions, four of which are aimed at learning the demographic characteristics of the parents and eight of which are aimed at understanding the experiences of the parents. The data obtained in the study will be analyzed with content analysis. The findings of the study will be presented at the ESSA 5th International Eurasian Social Sciences and Arts Symposium.

Keywords: Preschool period, mathematics, parents

PARALLEL VERSES: A CRITICAL STUDY OF JAUN ELIA AND PARVEEN SHAKIR

Farah Mustafa Alavi

MA English, Sharda School Of Humanities and Social Sciences
Sharda University, India

Pramod Kumar

Prof. Dr., Sharda School Of Humanities and Social Sciences
Sharda University, India

Abstract

This paper applies critical analysis to understand the underpinnings in the styles of the Urdu poets Jaun Elia and Parveen Shakir, highlighting how their distinct emotional and intellectual landscapes shaped their poetry. The study investigates thematic concerns, imagery, and linguistic techniques to reveal the complex interplay of personal experience and cultural reflection in their work. Jaun Elia's verses often reflect an intellectual inwardness and existential struggle, while Parveen Shakir's poetry embodies a deeply personal, emotionally nuanced approach, exploring themes of femininity and identity. By comparing their poetic forms, this research delves into how their respective psychological frameworks influenced their stylistic and thematic choices, revealing deeper cultural, philosophical, and emotional resonances.

Keywords: Linguistic Techniques, Cultural Reflection, Poetic Forms, Social Structure

THE FUTURE OF FASHION: AI-ENHANCED PERSONALIZATION AND USER-CENTRIC DESIGN

Shahid Zaheer

Assistant Professor, Program Head Fashion Design
School of Arts & Design, National Textile University
Faisalabad, Pakistan

Abstract

In this review, we investigate the use of artificial intelligence (AI) in fashion design with a focus on increased personalization and multimodal interface. Given the rise of customer demand for a personalized fashion and user assistance. This study has two primary purposes firstly the effectual use of AI on recommendations designing inside manner methodology and secondly it describes how multimodal interfaces assist designers with modeling their models (manner structure) in collaboration with consumers.

Based on a qualitative case study methodology the research questions explore AI applications in fashion and examples of Tamsin L. with personalized experiences two circuits from thatecoreconlab.com. The results show that AI systems using user data improve consumer satisfaction in recommending fashion suggestions as it takes into account individual preferences. Additionally, by providing a variety of input modalities (i.e., text-entry capabilities for descriptions and documentation as well as vision AI-involved interface to accept image-sketches) designers are enabled with powerful communication toolset functionality translating user's ideas into tangible design.

The result shows the rich opportunity for combining multi-fidelity personalization and multimodal interactions to create novel products in a collaborative model of design amongst designer's expert's communities and consumer crowds. Such a shift in paradigm creates solutions that allow consumers to have personalized options, and also motivates designers to explore new boundaries of design concepts resulting in the enrichment of creative expression. So, as you can see AI incorporation in fashion design gives numerous openings for engagement and creativity that has the power to rewrite some rules while offering a more innovative horizon which will definitely sketch an impactful future.

Keywords: Artificial Intelligence, Fashion Design, Personalization, Multimodal Interfaces, Consumer Engagement, Co-creation.

HEORTONİMLERİN DİL VE KÜLTÜR AÇISINDAN ÖNEMİ: İZMİR ÖRNEĞİ

Ezgi ÇALIŞKANER

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ege Üniversitesi
Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü
Türk Dili ve Lehçeleri Anabilim Dalı
ezgi_caliskaner@hotmail.com
ORCID Id: 0000-0002-9592-6177

Özet

Bu bildirinin konusu, İzmir'de gerçekleştirilen özel günler (festival, şenlik, bayram ve anma törenleri) ve bunların adlandırılış biçimleri olan heortonimlerdir. Heortonim, Yunanca *heorto* (tatil) ve *onim* (özel ad) kelimelerinin birleşimidir. Festivaller ve anma törenleri, insanlık tarihinde derin izler taşıyan önemli kültür aktarıcılarıdır. Bu etkinlikler, bulundukları coğrafyanın kültürel özellikleri ve sosyal yaşamları hakkında önemli ipuçları sunar.

Çalışmada, heortonimlerin bölgenin kültürel ve dilsel gelişimindeki yeri ve önemi vurgulanmış, gelenek, görenek ve ritüellerin dil açısından önemi ele alınmıştır. Türkiye'de bu etkinlikler kültürel olarak pek çok kez incelenmiş olmasına rağmen, dilbilimsel boyutlarının kapsamlı biçimde ele alındığı tamamlanmış bir çalışma mevcut değildir. Bu alanda yürütülen iki önemli araştırma bulunmaktadır: Ege Üniversitesi'nde hazırlanmakta olan yüksek lisans tezi ve Özbekistan ile iş birliği içinde yürütülen TÜBİTAK Projesi.

Araştırma kapsamında, İzmir ilçelerinden en az üç kez tekrar eden heortonim örnekleri derlenmiş ve incelenmiştir. Derlenen etkinlikler saha taraması ve internet üzerinden veri toplanması yoluyla elde edilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında, heortonimlerin tarihsel gelişimi ve adlandırılmaları üzerine bir inceleme yapılmış, daha sonra ise sözcüksel ve anlamsal tasnifleri üzerine bir değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışma, heortonimlerin dilsel ve kültürel boyutlarını bir arada ele alarak, bu alanın derinlemesine incelenmesine katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adbilim, festival, heortonim, şenlik

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Aysemin DURAN

Dr. Öğr. Üyesi, Eğitim Fakültesi
İstanbul Okan Üniversitesi Tuzla Kampüsü
aysemin.duran@okan.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı, bir vakıf üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması derslerine dönük tutumlarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan alt amaçlar ise; öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik tutumlarının genel olarak ne düzeyde olduğunun ve cinsiyetlerine, yaşlarına, öğrenim gördükleri bölüme ve uygulamaya gittikleri okula göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi şeklindedir.

Araştırma, tarama araştırması deseninde tasarlanmıştır. Araştırmada, eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğretmen adaylarının tamamına ulaşılmış olması sebebiyle örneklem alma yoluna gidilmemiş ve 70 öğretmen adayından veri toplanmıştır. Araştırma verileri Kılınç ve Salman (2007) tarafından geliştirilen "Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği" ile geliştirenlerden izin alındıktan sonra elde edilmiştir. Veri analizinde, normallik testlerinden sonra, t-testi ve ANOVA testi yapılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre; öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulaması dersine yönelik tutumları orta düzeyde ($\bar{X}$=3,37) bulunmuştur. Derse yönelik tutumları cinsiyetlerine göre karşılaştırıldığında, kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (p=0.618 >0.05). Derse yönelik tutumları yaşlarına göre karşılaştırıldığında, 18-22 yaş ve 22 yaş ve üzerindeki öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (p= 0.583 >0.05). Derse yönelik tutumları öğrenim gördükleri bölümlere göre karşılaştırıldığında, RPD- İngilizce Öğretmenliği- Okul Öncesi ve Özel Eğitim öğretmenlikleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (F=.273, p=0.845>0.05). Son olarak; öğretmen adaylarının derse yönelik tutumları uygulamaya gittikleri okula göre karşılaştırıldığında, staja gidilen uygulama okullarına göre tutumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır(F= .449, p= 0.773> 0.05). Ulaşılan bu sonuçların, seçilen örneklem grubunun özelliklerine bağlı olduğu düşünülmüştür. Daha faklı değişkenlerle ve farklı örneklemlerle derse yönelik tutumları karşılaştırılarak anlamlı farklılıklara ulaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik Uygulaması, Öğretmen Adayları, Tutum

ФИЛОСОФИЯЛЫК ПОЭЗИЯ ЭМОЦИОНАЛДЫК ИНТЕЛЛЕКТТИ ӨНҮКТҮРҮҮ КУРАЛЫ КАТАРЫ: ДИСЦИПЛИНАЛАР АРАЛЫК ТАЛДОО

Койчуманова Гүлжан Кадыровна

Ош мамлекеттик университети
Электрондук дарек: guljan3011@gmail.com

Аннотация

Бул макалада философиялык поэзиянын эмоционалдык интеллектти (ЭИ) өнүктүрүүдөгү ролу дисциплиналар аралык жактан талданат. Эмоционалдык интеллект, анын ичинде эмпатия, өзүн-өзү түшүнүү жана өзүн-өзү жөнгө салуу сыяктуу компоненттер, адамдын жеке жана социалдык жашоосунда маанилүү болуп саналат. Философиялык поэзия, символдорду жана метафораларды колдонуусу аркылуу, окурмандардын эмоционалдык тажрыйбасын байытууга жана психологиялык тереңдикке жетүүгө жардам берет.

Макалада философиялык поэзиянын негизги теориялык аспекттери, анын эстетикалык жана психологиялык аспекттери, ошондой эле окурмандарга эмоционалдык акылмандыкты өнүктүрүүгө тийгизген таасири каралат. Изилдөөнүн натыйжасында, философиялык поэзияны окуу, окурмандардын эмоционалдык акылмандыгын өстүрүүгө, өз сезимдерин түшүнүүгө жана башкаларга эмпатия менен мамиле кылууга көмөктөшөрү көрсөтүлөт.

Андан тышкары, эмпирикалык изилдөөлөр, окурмандар менен жүргүзүлгөн сурамжылоолор аркылуу, философиялык поэзиянын ЭИни өнүктүрүү үчүн мүмкүнчүлүктөрүн жана методологиясын аныктайт. Макаланын жыйынтыгы катары, философиялык поэзия эмоционалдык интеллектти өнүктүрүү үчүн эффективдүү курал катары сунушталат, бул анын билим берүү жана терапиялык практикаларда колдонулушу үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү ачат.

Ачкыч сөздөр: философиялык поэзия, эмоциональный интеллект, өзүн-өзү түшүнүү, өзүн-өзү жөнгө салуу, искусство, психологизм, терең символизм, социалдык адеп-ахлак, философия, метафора, психика.

PHILOSOPHICAL POETRY AS A TOOL FOR DEVELOPING EMOTIONAL INTELLIGENCE: AN INTERDISCIPLINARY ANALYSIS

Koichumanova Gulzhan Kadyrovna

Candidate of Philological Sciences
Assoc. Prof., Osh State University
Email: guljan3011@gmail.com

Abstract

This article analyzes the role of philosophical poetry in the development of emotional intelligence (EI) from an interdisciplinary perspective. Emotional intelligence, including components such as empathy, self-awareness, and self-regulation, is important in a person's personal and social life. Philosophical poetry, through its use of symbols and metaphors, helps readers to enrich their emotional experience and achieve psychological depth.

The article examines the main theoretical aspects of philosophical poetry, its aesthetic and psychological aspects, as well as its influence on the development of emotional intelligence for readers. Research shows that reading philosophical poetry can help readers develop emotional intelligence, understand their own feelings, and empathize with others.

In addition, empirical research, through surveys of readers, identifies the potential and methodology of philosophical poetry for the development of EI. As a conclusion of the article, philosophical poetry is proposed as an effective tool for the development of emotional intelligence, which opens up new possibilities for its use in educational and therapeutic practices.

Keywords: philosophical poetry, emotional intelligence, self-understanding, self-regulation, art, psychologism, deep symbolism, social morality, philosophy, metaphor, psyche.

ФИЛОСОФИЯЛЫК ПОЭЗИЯ: ЖАРАТЫЛЫШ, РУХАНИЙ ЖАЛГЫЗДЫК ЖАНА ОЙ ЖҮГҮРТҮҮНҮН МЕЙКИНДИГИ

Койчуманова Гүлжан Кадыровна

филология илимдеринин кандидаты
доцент, Ош мамлекеттик университети
guljan3011@gmail.com

Женалиева Патила Мендирмановна

Ош мамлекеттик университети
улук окутуучу
Patilazhenalieve61@gmail.com

Аннотация

Философиялык поэзияда жаратылыш, руханий жалгыздык жана ой жүгүртүүнүн мейкиндиги тууралуу изилдөө азыркы учурда өзгөчө актуалдуу. Аткени технологиялардын өнүгүшү жана адамдардын жашоосундагы өзгөрүүлөр жаратылыш менен байланышта болгон философиялык маселелерди тереңдетүүдө. Көпчүлүк адамдар жаңы технологиялардын чөйрөсүндө жашап, ички дүйнөсүн түшүнүүгө, руханий өсүшүнө жана жаратылышка болгон мамилесине убакыт бөлүү мүмкүнчүлүгүн жоготуп жатышат. Бул көрүнүш, өз кезегинде, философиялык поэзиянын ролун жана маанисин арттырат, анткени ал окурмандарга терең ойлонууга, өздөрү менен байланышууга жана жаратылыш менен гармония табууга түрткү берет.

Философиялык поэзиянын маанилүүлүгү анын адамзаттын руханий жашоосундагы ордуна байланыштуу. Поэзия адамдардын эмоцияларын, ойлорун жана руханий абалдарын чагылдыра турган терең чыгарма болуп саналат. Жаратылыш, руханий жалгыздык жана ой жүгүртүү концепциялары философиялык поэзиянын негизги темалары болуп, адамдардын ички дүйнөсүн жана курчап турган чөйрөсүн түшүнүүгө жардам берет. Автордун изилдөөсүндө руханий жалгыздык жаратылыштын кооздугун жана адамдын ички абалын чагылдырууга мүмкүндүк берет, ал эми ой жүгүртүү процессинде философиялык поэзия окурмандарды терең рефлексияга жана эмоциялары менен байланышка тартат.

Теманын актуалдуулугу философиялык поэзия, жаратылыш, руханий жалгыздык жана ой жүгүртүүнүн мейкиндиги аркылуу адамдын жашоосундагы маанилүү аспектилерди, анын ичинде инсандык өсүштү, экзистенциалдык суроолорду жана дүйнөгө болгон көз караштарды изилдөөгө мүмкүнчүлүк берет. Ошентип, теманын актуалдуулугу жана маанилүүлүгү заманбап коомдогу руханий көйгөйлөрдү чечүүгө жана адамдардын жашоосундагы маанилүү маанилерди кайрадан ойлоп чыгууга түрткү берет.

Ачкыч сөздөр: философия, адабият, поэзия, көйгойлөр, коом, руханий жалгыздык, жаратылыш, ой жүгүртүү, концепция.

NATURE, SPIRITUAL LONELINESS AND THE SPACE OF CONTEMPLATION IN PHILOSOPHICAL POETRY

Koichumanova Gulzhan Kadyrovna

candidate of philological sciences,
Associate professor, Osh State University
Email: *guljan3011@gmail.com*

Zhenalieva Patila Mendirmanovna

Osh State University
senior lecturer
Patilazhenalieve61@gmail.com

Abstract

In philosophical poetry, the study of nature, spiritual solitude and the space of thought is especially relevant today. Because the development of technologies and changes in people's lives are deepening the philosophical issues related to nature.

Most people live in the environment of new technologies and lose the opportunity to devote time to understanding their inner world, spiritual growth and relationship with nature. This phenomenon, in turn, increases the role and importance of philosophical poetry, as it encourages readers to think deeply, connect with themselves, and find harmony with nature.

The importance of philosophical poetry is related to its place in the spiritual life of mankind. Poetry is a deep work that expresses people's emotions, thoughts and spiritual states. Concepts of nature, spiritual solitude, and contemplation are the main themes of philosophical poetry, helping people to understand their inner world and their surroundings.

In the author's study, spiritual solitude allows for the reflection of the beauty of nature and the inner state of man, and in the process of thinking, philosophical poetry draws readers to deep reflection and connection with their emotions.

The relevance of the subject allows for the exploration of important aspects of human life, including personal growth, existential questions, and worldviews through philosophical poetry, nature, spiritual solitude, and the space of contemplation.

Thus, the relevance and importance of the topic will encourage solving spiritual problems in modern society and reinventing the important meanings in people's lives.

Keywords: philosophy, literature, poetry, problems, society, spiritual loneliness, nature, thinking, concept.

KUAFÖR VE GÜZELLİK MERKEZLERİNE DEĞERLER AÇISINDAN ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM[1]

Rukiye CEYLAN

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Disiplinler arası Değerler Eğitimi ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi, ceylanrukiye08@gmail.com

Salih AYBEY

Doçent Doktor, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Disiplinler arası Değerler Eğitimi, salihaybey@beun.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, hizmet sektörlerinden biri olan kuaför ve güzellik merkezlerinde yer edinen değerlerin, müşteri perspektifinde önemi ve önemsizliğinin çağın getirileriyle birbirini iyi-kötü desteklediğine değinilmiştir. Yapılan çalışma, önemli bir paya sahip olan kuaför ve güzellik merkezlerini tercih eden yetişkin kadın-erkek bireylerin katılımcı oldukları ve önyargılardan uzak hayat içinde yaşanmış veya yaşanması muhtemel insan; algı, bakış açısı, düşünce ve davranışlarındaki kesitlerin ardında yatan sebeplerin disiplinler arası ana bilim dalında eleştirel bakış açılarıyla incelenmiştir. Çalışmanın yöntem ve teknik kısmı, 7 adet belirlenmiş ucu açık soruyu 50 kadın-50 erkek gönüllü katılımcı bireye yönelterek bu sorulara verilen cevaplardan hareketle oluşturulan yarı yapılandırılmış mülakat çalışması olarak belirlenmiştir. Sorulara verilen cevaplar, katılımcılar tarafından kendi seslerinden oluşacak şekilde kayıt altına alınıp dosyalanmıştır. Cevaplar herhangi bir kısıtlama veya zorunlu bir çerçeve etrafında zorlanmamış olup bireylerin yaşadıkları durumları aktarıp onlar, özgürce fikir belirtmelerine teşvik edilmiştir. Genel itibariyle sonuçlar, sözel olarak bir orantıya dökülerek sorulara verilen yanıtlardan hareketle sunulmuştur. Çalışmamız, en eski tarihten bugüne kadar süre gelen insanın öz bakımı ve güzelleşmesi adına birtakım eylemlerde bulunmasına ve bunun için gidilen kuaför ve güzellik merkezlerine insani değerler açısından dikkat çekmemizin kendinden sonraki çalışmalara referans olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimler: Kuaför, Güzellik, Perspektif, Değerler, Eleştiri, Yaklaşım, Mülakat

[1] Kuaför ve Güzellik Merkezlerine Değerler Açısından Eleştirel Bir Yaklaşım adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GREENWASHING ON THE PATH FROM SOCIAL MARKETING AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP TO SUSTAINABLE MARKETING: A CONCEPTUAL REVIEW AND A MODEL PROPOSAL

Nilgün TUZCU

Assist. Prof., Antalya Belek Üniversitesi
Department of Managemet Information Systems
nilgun.tuzcu@belek.edu.tr
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-2815-0559

Abstract

Social marketing today is carried out through specific campaigns. Social marketing practices are most common in the public sector and non-profit organizations. Social marketing practices are mostly developed and implemented by employees. In addition to social marketing, businesses can also focus on social entrepreneurship. Social entrepreneurship is defined as entrepreneurial activities aimed at eliminating priority social problems and transforming systems without prioritizing material benefit and profit. Sustainable marketing represents the level of social responsibility of businesses. This tendency of businesses is important for a business to achieve long-term business success and for its own sustainability. The fact that businesses incorporate ethical principles and processes into their activities and are sensitive to social and environmental problems provides an important competitive advantage. The social responsibility understanding of businesses reveals the obligation to protect and improve the welfare of society and its organization. However, it is seen that businesses today seek competitive advantage by using consumers' sensitivity towards green consumption. In this context, businesses engage in “greenwashing” with misleading environmental promises and messages. Moreover, given the increasing demand for environmental initiatives from consumers, businesses are actively creating green advertisements to demonstrate their commitment to the environment. This study aims to evaluate the focus on greenwashing in the context of social marketing, social entrepreneurship and sustainable marketing. Within the framework of this purpose, a model that can be tested in different samples in the future has been created. In the model, it will be tested to what extent the greenwashing variable will vary with the effect of social marketing, social entrepreneurship and sustainable marketing variables. As a result of this study, a detailed literature contribution will be created about the potential studies that can be conducted in relation to these variables in the future within the framework of conceptual analysis and model proposal.

Keywords: Social marketing, Social entrepreneurship, Sustainable marketing, Greenwashing

SOSYAL PAZARLAMA VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİKTEN SÜRDÜRÜLEBİLİR PAZARLAMAYA GİDEN YOLDA YEŞİL AKLAMA: KAVRAMSAL İNCELEME VE BİR MODEL ÖNERİSİ

Özet

Sosyal pazarlama günümüzde belirli kampanyalarla yürütülmektedir. Sosyal pazarlama uygulamaları en yaygın biçimde kamu sektörlerinde ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda görülebilmektedir. Sosyal pazarlama uygulamaları çoğunlukla çalışanlar tarafından geliştirilerek uygulamaya konulmaktadır. İşletmeler sosyal pazarlamanın yanı sıra sosyal girişimcilik üzerine de yoğunlaşabilmektedirler. Sosyal girişimcilik; öncelikli toplumsal sorunları, maddi fayda ve kâr ön planda olmaksızın ortadan kaldırmaya ve sistemleri dönüştürmeye yönelik yapılan girişimcilik faaliyetleri olarak açıklanmaktadır. Sürdürülebilir pazarlama anlayışı ise, işletmelerin sosyal sorumluluk düzeyini temsil etmektedir. İşletmelerin bu eğilimi, bir işletmenin uzun vadede iş başarısı elde etmesi için ve kendi sürdürülebilirliği için de önemli bir durumdur. İşletmelerin etik ilkeleri ve süreçleri faaliyetlerine dahil etmesi, sosyal ve çevresel sorunlara duyarlı olması önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır. İşletmelerin sosyal sorumluluk anlayışı, toplumun ve organizasyonunun refahını koruma ve iyileştirme yükümlülüğünü ortaya çıkarmaktadır. Ancak günümüzde işletmeler tüketicilerin yeşil tüketime yönelik duyarlılığını kullanarak rekabette üstünlük arayışına gittikleri görülmektedir. Bu kapsamda işletmeler yanıltıcı çevreci vaatler ve mesajlar ile "yeşil aklama (greenwashing)" odaklı faaliyetler yürütmektedirler. Dahası işletmeler tüketicilerden gelen çevresel girişimlere yönelik artan talep göz önüne alındığında, işletmeler çevreye olan bağlılıklarını göstermek için aktif olarak yeşil reklamlar oluşturmaktadırlar. Bu çalışmada sosyal pazarlama, sosyal girişimcilik ve sürdürülebilir pazarlama ekseninde yeşil aklama odaklılığın değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde gelecekte farklı örneklemlerde test edilebilecek bir model oluşturulmuştur. Modelde sosyal pazarlama, sosyal girişimcilik ve sürdürülebilir pazarlama değişkenlerinin etkisiyle yeşil aklama değişkeninin ne düzeyde değişkenlik göstereceği test edilebilecektir. Bu çalışmanın sonucunda kavramsal inceleme ve model önerisi çerçevesinde gelecekte bu değişkenlerle ilişkili yapılabilecek potansiyel çalışmalar hakkında detaylı literatür katkısı oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal pazarlama, Sosyal girişimcilik, Sürdürülebilir pazarlama, Yeşil aklama

SOME ISSUES IN THE STUDY OF MEDIEVAL ETHNIC HISTORY: BASED ON TOPONYMIC NAMES

Koshymova A.O.

Al-Farabi Kazakh National University
PhD, Senior lecturer Almaty, Kazakhstan
akosh.kno@gmail.com

Lachowicz M.

Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland
magdalena.lachowicz@amu.edu.pl

Abstract

In studying the history of the medieval clans and tribes that later formed the ethnic foundation of the Kazakh people, it is crucial to consider toponymic names as a basis for scientific research in new interdisciplinary directions. Using fresh data offers unique advantages in establishing scientific perspectives on the historical, cultural, and ethno-cultural roots that united these clans and tribes. By analyzing data on place and city names, along with their historical backgrounds, one can evaluate the processes of past historical events and determine the significance of certain regions for their inhabitants during those periods.

Keywords: toponymic names, ethnic history, nomads, Oghuz tribes, Kumiyan, Ogizmuyis, Shagyray, Nakozgan, Nakhchivan

ANADOLU EL DOKUMACILIĞININ TARİHSEL VE KÜLTÜREL ÖNEMİ

Safiye SARİ

Doç. Atatürk University, Faculty of Fine Art
Department of Textile and Fashion Design, Erzurum-Türkiye
Email: safiye.sari@atauni.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8381-6934

Özet

Binlerce yıllık geçmişi ile birçok uygarlığın beşiği olan Anadolu, hemen her bölgede ve her dönemde çok sayıda dokumaya ev sahipliği yapmaktadır. Bilinen en eski dokuma kalıntılarına Neolitik Çağ'da rastlanmaktadır. Yapılan arkeolojik kazılar, Anadolu'nun dokumacılık üzerine ne denli zengin bir coğrafyaya sahip olduğunu kanıtlar nitelikte bulgular sunmaktadır. Bu zenginlik ve çeşitlilik aynı zamanda araştırmacılara da kendi konuları ile ilgili arşiv malzemesi üzerinde araştırma ve inceleme yapabilmelerine olanak sağlamaktadır. Dokumacılık sanatının oldukça eskiye dayanan tarihi ile bu tarihin kültürel zenginliğe katkısı da bu inceleme konularından biridir. Konuyla ilgili yapılan araştırma ve incelemeler, Türk toplumunun kültürel kimlik çalışmalarına önemli ipuçları sunmanın yanı sıra dokumaların geleceğine yönelik kültürel miras çalışmalarına da alan açmaktadır. Erzurum Ehramı, Çankırı Kargı Bezi, Kastamonu Sarı Kıvrak Bezi, Bursa Kemhası, Bilecik Dolaması, Tire Beledi Dokuması, Kandıra Bezi ve Gaziantep Kutnusu gibi birçok Anadolu dokuması, Türk tarihine ve kültürel mirasına ev sahipliği yapması münasebetiyle de ayrıca korunup, kollanması ve geleceğe aktarılması gerekmektedir.

Çalışma da Anadolu el dokumalarından bez dokumalarının genel bir ifadeyle dünü, bugünü ve geleceğine yönelik bir durum değerlendirmesi yapılmıştır. Konu ilgili literatür ışığında taranmış, Anadolu el dokumalarına ait bazı örnekler araştırma kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmadan günümüz Anadolu el dokumalarının geçmişin bir yansıması olduğu, geleceğin inşa edilmesinde ise Anadolu el dokumalarının dinamik veriler sunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Anadolu, el dokuması, tarih, kültür.

HISTORICAL AND CULTURAL IMPORTANCE OF ANATOLIAN HAND WEAVING

Safiye SARİ

Assoc. Prof. Atatürk University, Faculty of Fine Art
Department of Textile and Fashion Design, Erzurum-Turkey
Email: safiye.sari@atauni.edu.tr
ORCID: 0000-0001-8381-6934

Abstract

Anatolia, which is the cradle of many civilizations with its thousands of years of history, is home to many textiles in almost every region and every period. The oldest known weaving remains are found in the Neolithic Age. Archaeological excavations present valuable findings. These prove how rich a geography Anatolia has in terms of weaving. This richness and diversity also enables researchers to conduct research and analysis on archive materials related to their own subjects. The ancient history of the art of weaving and the contribution of this history to cultural richness is one of the subjects of this study. Research and analysis on the subject opens up space not only for providing important clues to the cultural identity studies of the Turkish society, but also for cultural heritage studies for the future of textiles. Many Anatolian weavings such as Erzurum Ehramı, Çankırı Kargı Cloth, Kastamonu Sarı Kıvrak Cloth, Bursa Kemhası, Bilecik Dolama, Tire Beledi Weaving, Kandıra Cloth and Gaziantep Kutnusu need to be protected, protected and transferred to the future as they host Turkish history and cultural heritage.

The study has also been carried out, in general terms, a situation assessment of the past, present and future of Anatolian hand-woven cloth weavings. The subject has been scanned in the relevant literature, and some examples of Anatolian hand weavings have been evaluated within the scope of the research. It has been concluded from the study that today's Anatolian hand weavings are a reflection of the past, and that Anatolian hand weavings provide dynamic data in the construction of the future.

Keywords: Turkiye, Anatolian, hand weaving, history, culture.

İBNÜ'L-ESÎR EL-CEZERÎ KARDEŞLER VE İSLAMÎ İLİMLERE ETKİLERİ

Necip Sefa DEMİR

Bayburt Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
Hadis Bölümü, Merkez/Bayburt
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4143-3147

Özet

H. 6. Asrın sonu ile 7. Asrın başında yaşamış olan üç önemli İslam alimi vardır ki bunlar kardeştir. Kardeş olmaları hasebiyle aynı künye ve aynı nisbe ile anıldıkları için zaman zaman birbirlerine karıştırılabilmektedirler. Bu da ciddi hatalar ve yanlış anlaşılmalar doğurmaktadır. Bu sebeple bu üçünün beraber ele alınıp tek bir çalışmada hem kendilerinin hem de eserlerinin ilim dünyasına derli toplu olarak tanıtılması son derece önem arz etmektedir. 'İbnü'l-Esîr' künyesi ve 'el-Cezerî' nisbesiyle meşhur olan bu âlimlerin üçü, kardeş olup babaları Cizre'den gidip Musul'a yerleştiği için de bu nisbeyi almışlardır. Bunlardan Ebü's-Seâdât Mecdüddîn el-Mübârek İbnü'l-Esîr (ö. 606/1210) hadîsçiliği ile ön plana çıkmış ve Câmi'u'l-Usûl li-Ehâdîsi'r-Resûl ile en-Nihâye fî Ğarîbi'l-Hadîs ve'l-Eser eserlerinin müellifi; Ebü'l-Hasen İzzüddîn Alî İbnü'l-Esîr (ö. 630/1233) tarihçi olup el-Kâmil fi't-Târîh ve Üsdü'l-Ğâbe fî Ma'rifeti's-**Sahâbe** eserlerinin sahibi ve son olarak yukarıda zikredilen Ebü'l-Feth Ziyâüddîn Nasrullâh İbnü'l-Esîr (ö. 637/1239) ise belâgat âlimi olup el-Meselü's-Sâir adlı eserin müellifidir.

Anahtar Kelimeler: İslamî İlimler, Hadîs, Alim, Belâgat.

IBN AL-ASĪR AL-JAZARI BROTHERS AND THEIR EFFECTS ON ISLAMIC SCIENCES

Necip Sefa DEMİR

Bayburt University, Faculty of Theology
Department of Hadith, Merkez/Bayburt
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4143-3147

Abstract

There are three important Islamic scholars who lived at the end of the 6th century and the beginning of the 7th century AH, and they are brothers. Since they are brothers, they are sometimes confused with each other because they are called by the same name and the same nisba. This leads to serious mistakes and misunderstandings. For this reason, it is of utmost importance that these three should be taken together and introduced to the scholarly world in a single work. Three of these scholars, who are famous with the tag 'Ibn al-Asīr' and the nisb 'al-Jazari', are brothers and received this nisb because their fathers travelled from Jizre and settled in Mosul. Among them, Abū al-Seādāt Majd al-Dīn al-Mubārak Ibn al-Asīr (d. 606/1210) was prominent as a hadīthist and the author of Jāmi'u'l-Usūl li-Ahādīsi al-Rasūl and al-Nihāya fī Ḥadīth al-Ḥarīth wa'l-Asar; Abū al-Hasan Izz al-Dīn 'Alī Ibn al-Asīr (d. 630/1233) was a historian and the author of al-Kāmil fi't-Tārīh and Usd al-Ghāba fī Ma'rifat al-Sahāba, and finally, Abū al-Fath Ziyā al-Dīn Nasrullāh Ibn al-Asīr (d. 637/1239), mentioned above, was a scholar of rhetoric and the author of al-Masl al-Sāir.

Keywords: Islamic Sciences, Hadith, Scholar, Rhetoric

HADÎSLERDE KASRI TESPİT ETMENİN ÖNEMİ

Necip Sefa DEMİR

Bayburt Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
Hadis Bölümü, Merkez/Bayburt
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4143-3147

Özet

Kasr veya diğer adıyla hasr sanatı gayet vecîz bir şekilde 'تَخْصِيصُ شَيْءٍ بِشَيْءٍ بِطَرِيقٍ مَخصُوصٍ' (*kendine has bir yolla bir şeyi başka bir şeye mahsûs kılmak*) olarak tanımlanmıştır. Mütekellimin gayesine göre, kasr-ı hakîkî ve kasr-ı izâfî olarak iki türü vardır. Eğer vasıf daimî ise kasr, hakîkî; muvakkat/geçici ise izâfî olur. Bu ikisi itibarıyla da 'mevsûfu sıfata kasr' ve 'sıfatı mevsûfa kasr' şeklinde ikiye ayrılır. Ayrıca kasr-ı izâfînin 'kasr-ı ifrâd', 'kasr-ı kalb' ve 'kasr-ı tayîn' şeklinde üç türü vardır. Mesela 'وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُول' (*Muhammed sadece resûldür*) âyeti bu sanatın en belirgin örneğidir. Çünkü mevsûfun sıfata kasrı olan bu kasırda Hz. Muhammed (s.a.s.) sadece resûllük sıfatına hasredilmiştir. Hadîslerde kasr/hasr sanatının tespiti, hadîsin doğru ve söylenme manasına uygun olarak anlaşılması noktasında önemli rol oynar. Örneğin " ... **وَهَلْ** لَكَ يَا ابْنَ آدَمَ مِنْ مَالِكَ **إِلاَّ** مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ أَوْ تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ" (*Ey Âdem oğlu! Malından, yiyip bitirdiğinden, giyip eskittiğinden veya sadaka verip (ahirete) gönderdiğinden başka ne (fayda) var acaba?*) bu durum açıkça gözükmektedir. Bu hadîste 'لَكَ' ve 'مَالِكَ' ifadeleri maksûr; '(لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ), مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ ve ' تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ' ifadeleri ise maksûrun aleyhtir. Burada en meşhur kasr yolu olana 'nefiy ve istisnâ' yoluyla kasr-ı mevsûf ala sıfat (mevsûfun sıfata kasrı) yapılmış olup diğer yandan malın geçiciliği sebebiylede kasr, kasr-ı izâfîdir. Ayrıca bu hadîste yine ilm-i meânî açısından 'هَلْ'edatı ile de inşâ-i talebînin türü olan istifhâm sanatı vardır. Buradaki istifhâm kendi sîgasının dışında nefiy/olumsuzluk manası taşıyan istifhâm-ı inkârîdir. İlm-i bedî' açısından ise insanın malına dair farklı ifadeler tayîn ve tahsîs yolu ile ortaya konmuştur ve taksîm sanatı bu suretle icra edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslamî İlimler, Hadîs, Alim, Belâgat.

THE IMPORTANCE OF DETERMINING THE KASR IN HADITHS

Necip Sefa DEMİR

Bayburt University, Faculty of Theology
Department of Hadith, Merkez/Bayburt
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4143-3147

Abstract

The art of kasr, also known as hasr, is succinctly defined as ‘تَخْصِيصُ شَيْءٍ بِشَيْءٍ بِطَرِيقٍ مَخْصُوصٍ’ (making one thing exclusive to another thing in a unique way). According to the intention of the mutakallim, it has two types: kasr al-ḥaqīqī and kasr al-isāfī. If the attribute is permanent, the kasr is real, and if it is temporary, it is isāfī. In terms of these two, it is divided into two as ‘kasr al mawṣūf to the attribute’ and ‘kasr al mawṣūf to the attribute’. In addition, there are three types of kasr al-isāfīn: ‘kasr al-ifrād’, ‘kasr al-heart’ and ‘kasr al-determination’. For example, the verse ‘وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُول’ (Muhammad is only the Messenger) is the most prominent example of this art. Because in this Qasr, which is the kasr of the mawsūf to the adjective, Prophet Muhammad (s.a.s.) is confined only to the title of Messenger. The determination of the art of kasr/hasr in hadīths plays an important role in understanding the hadīth correctly and in accordance with its meaning. For example ‘... وَهَلْ لَكَ يَا ابْنَ آدَمَ مِنْ مَالِكَ إِلاَّ مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ أَوْ تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ’ (O son of Adam! What (benefit) is there from your wealth other than what you eat, what you wear out, or what you give in charity and send (to the Hereafter)? In this hadīth, the expressions ‘لَكَ’ and ‘مَالِكَ’ are the maxûr and the expressions ‘مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ, (لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ’ and ‘تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ’ are the maxûrun aley. Here, kasr al-mawsūf ala adjective (kasr of mawsūf to adjective) has been made through ‘nafiyy and istisnā’, which is the most famous way of kasr, and on the other hand, kasr is kasr al-isāfī due to the transience of property. In addition, in this hadīth, in terms of the science of theology, the preposition ‘هَلْ’ is used in this hadīth, which is a type of constructional demand. Here, the art of resḥām is resḥām al-denialī, which carries the meaning of negation/negation outside of its own expression. From the point of view of science, different expressions about human property are revealed through determination and allocation, and the art of allocation is performed in this way.

Keywords: Islamic Sciences, Hadith, Scholar, Rhetoric

"КАРА КЫРГЫЗ" ЭТНОСТУК-САЯСИЙ АТАЛЫШЫНДАГЫ “КАРА” СӨЗҮНҮН ТАРЖЫМАКАЛЫ

Тынчтыкбек Чоротегин (Чороев)

Тарых илимдеринин доктору
Жусупа Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин профессору
Бишкек, Кыргызстан
E-mail: chorotegint@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-2833-3160
Scopus Author ID: 6507718697
УДК 94(47)

Кыска мазмуну

Эгемен Кыргызстан өзүнүн совет доорундагы мамлекеттүүлүк тарыхынын бир баскычынын – Кара Кыргыз автоном облусунун (14.10.1924) негизделгендигинин 100 жылдык маараксин салтанаттуу түрдө белгилөөдө.

Бул макалада “кара” (“qara”) сөзүнүн этимологиясы жана “кыргыз” жана “кара кыргыз” этнонимдеринин чоо-жайлары изилденет. Бул этностук аталыштар 1920–1925-жылдары мурдагы советтик Орусиянын жана СССРдин курамындагы түрк тилдүү казак жана кыргыз улуттарынын советтик автономияларынын саясий этнонимдери (политонимдери) катары колдонулган.

“Кара” сөзү кыргыздарда жана бир катар түрк калктарында “кубаттуу”, “көп сандаган”, “нагыз”, “негизги” сыяктуу оң маанилерди туюнтат. Маселен, тарыхта Кара кагандар (Карахандар) мамлекети, Кара Кытай мамлекети ж.б. аталыштары да болгон.

Демек, бул “кыргыз” жана “кара кыргыз” кош этнонимии азыркы Кыргызстан менен Казакстандын мамлекеттүүлүүгүнүн XX кылымдын башында автономия катары калыбына келтирилишине зор салым кошкон этнонимдер болуп саналышат, деген тыянак да мкалада сунушталат.

Багыттоочу Сөздөр: Кыргыз таануу, кзак таануу, түркология, этнография, этнология, топонимия, этнонимия, Кыргызстан, Казакстан, СССР, Түркстан

"KARA KIRGIZ" ETNİK ADINDAKİ "KARA" ("SIYAH") KELIMESININ TARIHI ANLAMI

Tınçtikbek Çorotegin (Çoroyev)

Cusup Balasagin adını taşıyan
Kırgız Ulusal Üniversitesi Profesörü
Bişkek, Kırgızistan
UDC 94(47)

Özet

Bağımsız Kırgızistan, Sovyet döneminde devlet olma tarihinde bir aşama olan Kara Kırgız Özerk Oblastı'nın veya Özerk İlinin (14 Ekim 1924) kuruluşunun 100. yıldönümünü ciddiyetle kutluyor.

Bu makalede, "kara" ("qara" veya "siyah") kelimesinin etimolojisi ve "Kırgız" ve "Kara Kırgız" etnonimlerinin ayrıntıları araştırılmaktadır. Bu etnik isimler, 1920–1925 yıllarında eski Sovyet Rusya ve SSCB'de, Türkçe konuşan milletler olan Kazak ve Kırgızlar'ın Sovyet özerklikleri için siyasi etnonimler ("politonimler") olarak kullanılmıştır.

Kırgızlarda ve bazı Türk halklarında "siyah" kelimesi "güçlü", "çok", "gerçek", "temel" gibi olumlu anlamlar taşır. Örneğin tarihte Kara Kağanların (Karahanların) devleti, Kara Çin'in devleti vb. İsimler de vardı.

Kırgızcada ve bazı Türk halklarının dillerinde "siyah" ("kara" / "qara") kelimesi "güçlü", "çok", "gerçek", "temel" vb. gibi olumlu anlamlara sahiptir. Örneğin Kara Kağanlar (Karahanlılar / Qarahanlılar), Kara Kitañlar (Qara Qıtai) vb. gibi devlet isimleri vardı.

Sonuç olarak, bu çifte ("Kırgız" ve "Kara Kırgız") etnik adları, modern Kırgızistan ve Kazakistan devletlerinin 20. Yüzyıldın başında özerklik olarak restorasyonuna büyük katkı sağlayan etnik adlar olduğu sonucu bu makalede önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırgız çalışmaları, Kazak çalışmaları, Türkoloji, etnografya, etnonim, toponimi, etnonim, Kırgızistan, Kazakistan, SSCB, Türkistan

A HISTORICAL MEANING OF THE WORD “KARA” (“QARA” OR "BLACK") IN THE ETHNO-POLITICAL NAME OF "KARA KYRGYZ" (“QARA QYRGYZ”)

Tynchtykbek Chorotegin (Tchoroev)

Doctor of History, Professor of the Kyrgyz National University
named after Jusup Balasagyn, The Kyrgyz Republic
ORCID ID: 0000-0002-2833-3160
Scopus Author ID: 6507718697
UDC 94(47)

Abstract

Independent Kyrgyzstan solemnly celebrates the 100th anniversary of the founding of the Kara Kyrgyz Autonomous Region or Autonomous Oblast (October 14, 1924), a stage in the history of its statehood during the Soviet era.

In this article, the etymology of the word “kara” (“qara” or "black") and the details of the ethnonyms "Kyrgyz" and "Kara Kyrgyz" are being researched. The ethnic names were used as the political ethnonyms (polytonyms) for the Soviet autonomies of the Kazakh and Kyrgyz, the Turkic-speaking nations, in the former Soviet Russia and USSR in 1920–1925.

The word "black" (“qara” / “kara”) in Kyrgyz and a number of Turkic languages has positive meanings such as "powerful", "many", "genuine", "basic", etc. For example, there were such state names, as the Black Khagans (Karakhanids / Qarakhanids), the Black Khitans (Qara Qitai), etc.

In conclusion, it is suggested in the article that these two ethnonyms of "Kyrgyz" and "Kara Kyrgyz" had been the ethnonyms that greatly contributed to the restoration of the statehood of modern Kyrgyzstan and Kazakhstan as the autonomies in the early 20th century.

Keywords: Kyrgyz studies, Kazakh studies, Turkology, ethnography, ethnonym, toponymy, ethnonymy, Kyrgyzstan, Kazakhstan, USSR, Turkestan

КЫРГЫЗ АССРИ ТҮЗҮЛГӨНГӨ ЧЕЙИНКИ ЖАЛАЛ-АБАД ШААРЫНЫН САЛАМАТТЫК САКТООСУ (КАМАЛИТДИН ГАЙББАЕВДИН “ООРУЛАРДЫ АЙЫКТЫРУУ” КИТЕБИНИН МИСАЛЫНДА)

Анарбекова Венера Эркинбековна

тарых илимдеринин кандидаты,
Борбор Азия эл аралык медициналык университетинин доценти
Жалал-Абад, Кыргызстан
E-mail: venera.erkinbek.anarbek@gmail.com
ORCID: 0009-0007-6993-4986
УДК 947(575.2):39:398

Аннотация

Жалал-Абад шаарында саламаттыкты сактоонун 1917-жылдан 1927-жылдын декабрь айына чейинки өнүгүү жана калыптануу тарыхы 1986-жылы Фрунзеден чыккан Камалитдин Гайббаевдин “Ооруларды айыктыру” деген китебинин мисалында анализденет. Анда Жалал-Абаддагы революциялык окуялардын катышуучусу Мумин Сатвалдиевдин Совет бийлиги орногон мезгил тууралуу эскерүүсү, «Духановдун дыйкан армиясы» жана Мадаминдин басмачылык бандасы, басмачыларга каршы болгон күрөш, М.В.Фрунзенин Жалал-Абад шаарына келиши, 1918-жылдын 29-сентябрында Жалал-Абадда революциялык комитет түзүлгөндөн кийинки жүргүзүлгөн коомдук-саясий иштер, медициналык мекемелердин ишин жакшыртуу боюнча чаралар жөнүндо берилет. 1924-жылга чейин Жалал-Абад шаарында саламаттыкты сактоо Түркстан Республикасынын Саламаттык сактоо Элдик Комиссариатынын Анжиян уезддик саламаттыкты сактоо бөлүмүнүн карамагында болгон. 1927-жылга чейинки болгон окуяларды далилдеген дарыгерлердин жазган каттары, отчеттору, маалыматтары, билдирүүлөрү архивдик материалдар аркылуу берилет. Ошону менен катар саламаттык сактоо боюнча статистикалык анализ дагы тарыхый маалыматтарга салыштырмалуу саресеп берилет.

Ачкыч Сөздөр: Жалал-Абад шаарында саламаттык сактоо, басмачылык кыймыл, Улуу Октябрь Социалисттик революциясы, Аюб Булак ыссык минерал суусу, Жалал-Абад курорту, дарыгер, Анжиян уезди.

PROBLEMATIZING THE IDEA OF UKRAINE'S DEFEAT OF RUSSIA IN THE RUSSIA-UKRAINE WAR

Eray ALIM

Assoc. Prof. Dr., Batman University
Department of Political Science and Public Administration
erayalim@hotmail.com, eray.alim@batman.edu.tr

Abstract

Since the inception of Russia's invasion of Ukraine, Kiev's supporters have often emphasized the necessity of Russia's strategic defeat as part of the goal of restoring Ukraine's territorial integrity. In this view, the idea of negotiating with Russia is de-emphasized, if not outright dismissed, in favour of liberating Russian-occupied Ukrainian territory through armed force. This view is prevalent in Western circles, where the emphasis is placed on assisting the Ukrainian forces to regain control of territories invaded by Russia. Despite this objective, the question arises as to whether one can realistically contemplate an outcome in which Ukraine defeats Russia and Russia accepts this result? Even if Ukraine defeats Russia on the battlefield, this would not suffice for Ukraine to ward off Russian attacks, since Russia has at its disposal a significant missile arsenal to continue to target Ukraine. As followers of the Ukraine war would note, the bulk of the damage inflicted on Ukraine has been caused by missiles launched from the Russian territory. In this presentation, I will problematize the notion of defeat in wars like the one in Ukraine through analysis of the relevant historical cases. I will illustrate that the emphasis placed on Russia's strategic defeat is misplaced given geo-structural factors, compelling Russia and Ukraine to co-exist side by side. This factor renders military victory an unattainable objective and highlights the inevitability of a political solution. I will conclude my presentation by discussing whether Ukraine's Kursk offensive can help facilitate a political settlement between the warring parties.

Keywords: Russia, Ukraine, Russia-Ukraine War, Defeat, Victory

"THE ART OF LOSING" REFLECTIONS ON ADAPTATIONS OF MYTHS FOR CHILDREN

Alberto Regagliolo

Dr., Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Poland
a.regagliolo@uksw.edu.pl

Abstract

In adapting myths for children, elements such as violence, complex moral dilemmas, and darker themes are often softened or removed, altering the original essence of the stories. This study examines how such changes, specifically in the adaptation of myths like that of the Minotaur, impact the cultural, historical, and emotional depth of these narratives. The main goal is to explore how adaptations of myths for younger audiences affect their educational and cultural value, focusing on what is lost or transformed in the process. Through comparative analysis of classical myths and their children's adaptations, the study identifies common patterns of omission and alteration, assessing their impact on the transmission of the original messages. The findings suggest that while adaptations make myths more accessible to children, they often lose elements, leading to simplified versions that may limit deeper engagement with the original themes.

Keywords: Myths adaptation, children's literature, cultural value, omission, simplification

ТҮРК ЭЛДЕРИНИН ЭПИКАЛЫК САЛТТАРЫНЫН ЭВОЛЮЦИЯСЫ: БАЙЫРКЫ МИФТЕРДЕН АЗЫРКЫ ЗАМАНГА ЧЕЙИН

Рысмендеева Назгүл Качкынбаевна

тарых илимдеринин кандидаты,
Ишеналы Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин доценти
Бишкек, Кыргызстан
E-mail: nazgul.rysmendeeva@gmail.com
ORCID ID: 0009-0004-8328-9141
УДК 39(398)

Аннотация

Аталган макала түрк элдеринин эпикалык салттарын байыркы мифтик түшүнүктөрдөн тартып, бүгүнкү заманбап илимий түшүндүрүүгө чейин ар тараптуу иликтөөгө алууга арналган. Макалада эпостун элдик оозеки чыгармачылыктын формасы катары өнүгүүсүнө көңүл бурулуп, тарыхый жана социалдык өзгөрүүлөрдү чагылдыруучу мифологиялык мотивдерге, сюжеттерге жана каармандарга анализ жасалат. Өзгөчө, макалада трансформацияланууу, башка маданияттар менен мамиледе болуу сыяктуу тышкы факторлордун таасирине, эпикалык сюжеттердин эволюциясына көңүл бурулат. Ошондой эле, эпос оозеки чыгармачылыктын формасы мифологиянын, тарыхтын жана этнографиянын ийкем айкалышкан тарыхый түпкү тамыры, генезиси катары да каралат. Жүргүзүлгөн иликтөөлөр эпикалык салттын учурдагы абалына: анын сакталышына жана ааламдашуу шартында ага ыңгайлашуусуна, урбанизация жана заманбап медияга да кайрылган. Эпикалык салттын түйүндүү этаптарына ар тараптуу илик жүргүзүүнү сунуштоо менен алардын кайталангыс оригиналдуулугун маданий мурастын жандуу ажырагыс тутумдук бөлүгү катары эсептейт.

Макала маданий жана этникалык иденттүүлүктүн сакталышын, жана да эпостор руханий баалуулуктарды жана тарыхый эс тутумду муундан муунга өткөрүүсүн изилдөөгө арналган.

Түйүндүү сөздөр: эпос, түрк элдеринин эпостору, эпикалык салттар, эпикалык сюжеттердин эволюциясы, руханий баалуулуктар

EVOLUTION OF EPIC TRADITIONS OF THE TURKIC PEOPLES: FROM ANCIENT MYTHS TO MODERNITY

Rysmendeeva Nazgul Kachkynbaevna

candidate of historical sciences, Associate Professor,
Kyrgyz State University named after. Ishenaly Arabaeva
Bishkek, Kyrgyzstan
E-mail: nazgul.rysmendeeva@gmail.com
ORCID ID: 0009-0004-8328-9141
UDC 39(398)

Annotation

This article is devoted to a comprehensive analysis of the epic traditions of the Turkic peoples, ranging from the most ancient mythological ideas to their modern interpretations. The article traces the development of the epic as a form of oral folk art, analyzes changes in plots, images of heroes and mythological motifs, reflecting historical and social changes. Particular attention is paid to the influence of external factors, such as transformation and contacts with other cultures, on the evolution of epic stories. The work also notes the effectiveness of the role of the epic in preserving the cultural heritage and ethnic identity of the Turkic peoples. The historical roots of the epic, its genesis as a form of oral folk art, in which mythology, history and ethnography are intertwined, are also examined. The analysis is devoted to the current state of epic traditions, including their preservation and adaptation in the conditions of globalization, urbanization and modern media. The article offers a comprehensive analysis of the key stages in the development of epic traditions, demonstrating their originality as a living part of the cultural heritage. The article is devoted to the study of the preservation of cultural and ethnic identity, and how epics continue to perform the function of transmitting spiritual values and historical memory from generation to generation.

Keywords: epic, epics of the Turkic peoples, epic traditions, evolution of epic plots, spiritual values.

1000 ЖЫЛДАН КИЙИН КАЙРА ЖАРАЛГАН КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТИНЕ 100 ЖЫЛ

А. Акунов

И.Раззаков атындагы КМТУ
Бишкек, Кыргыз Республикасы
aakunov@gmail.com

А. Темирбекова

И.Раззаков атындагы КМТУ
Бишкек, Кыргыз Республикасы
asel_temirbekova92@mail.ru

УДК: 321.6/.8:93/94(575.2)

Аннотация

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 24-октябрындагы “Кара-Кыргыз автономиялуу облусунун түзүлгөндүгүнүн 100 жылдыгын белгилөө жөнүндө” Жарлыгында кыргыздардын жана Кыргызстандын тарыхын жаңы көз карашта илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, обьективдүү чыныгы тарыхты жазуу жана жарандардын өз улутунун тарыхын билүүсү зарыл экендиги жөнүндө таасын айтылган. Бул макалада 920-24-жылдары кулаган Улуу Кыргыз Дөөлөтүнөн кийинки кыргыздардын миң жылдык тарыхынын алыстан көзгө чалдыккан белестери учкай тизмеленди. Ошону менен бирге 1924-жылдан кийинки Кыргызстандын тарыхынын трагедиялуу учурларына көңүл бурулду. Бул илимий макалада Россия Федерациясынын курамында 1924-жылы Кара-Кыргыз автономиялуу облусунун түзүлүшү, 1926-жылы Кыргыз АССРи, ал эми 1936-жылы Кыргыз ССРи болуп кайрадан түзүлүшү 1991-жылы СССР жоюлгандан кийин Кыргыз Республикасынын толук көз карандысыздыкка ээ болушунун пайдубалы болуп калгандыгы жөнүндө айтылды.

Ачкыч сөздөр: улуттук аң-сезим, манкуртизм, көзкарандысыздык, улуттук көз карандысыздыктын символдору, этностор, жарандар, Кыргыз Республикасы

100 YEARS OF THE KYRGYZ STATEHOOD RESTORED AFTER 1000 YEARS

Aalybek Akunov

Prof. Dr., Kyrgyz State Technical University
named after Iskhak Razzakov
Bishkek, Kyrgyz Republic
aakunov@gmail.com

Asel Temirbekova

Dr., Kyrgyz State Technical University
named after Iskhak Razzakov,
Bishkek, Kyrgyz Republic
asel_temirbekova92@mail.ru

UDC: 321.6/.8:93/94(575.2)

Abstract

The Presidential Decree of the Kyrgyz Republic "On Celebration of the 100th Anniversary of the Establishment of the Kara-Kyrgyz Autonomous Oblast" dated from October 24, 2023, emphasizes the need for scientific research on the history of the Kyrgyz people and Kyrgyzstan based on new perspectives, advocating for the writing of an objective and truthful history. It asserts that every citizen and nation is rightful to know the true history of their people. The article provides a brief overview of the thousand-year history of the Kyrgyz people following the fall of the Great Kyrgyz Kaghanate in 920-924 AD. It also discusses the establishment of the Kara-Kyrgyz Autonomous Region in 1924 within the Russian Federation, its transformation into the Kyrgyz Autonomous Soviet Socialist Republic (ASSR) in 1926, and later into the Kyrgyz Soviet Socialist Republic (SSR) in 1936. These developments are argued to have laid the foundation for the Kyrgyz Republic to emerge as an independent state following the collapse of the Soviet Union in 1991.

Keywords: national consciousness, loss of identity, independence, symbols of national independence, ethnic groups, citizens, the Kyrgyz Republic

YENİ NESİL GAZETECİLİK OLARAK ÇÖZÜM ODAKLILIK

Sinem ONAR

Ege Üniversitesi, sinem.cambay@ege.edu.tr
Orcid No: 0000-0002-4343-287X

Reşide Hilal DUMAN

Ege Üniversitesi, hilalduuman@gmail.com
Orcid No: 0009-0006-2801-9477

Özet

İletişim teknolojilerinin gelişmesi ve özellikle sosyal konuların gündelik hayatta daha önemli hale gelmesi gazetecilik yöntem ve pratiklerinin de değişmesine neden olmakta ve bu alanda alternatif bir bakış açısı olarak yeni nesil çözüm odaklı gazeteciliği öne çıkarmaktadır. Çözüm odaklılık, gazeteciliği salt bilgi vermenin ötesine taşıyarak, bireyleri ve toplulukları toplumsal sorunların çözüm sürecine dahil etmektedir. Bu bağlamda toplumsal sorunlara yeni bakış açıları sunan bir gazetecilik pratiği olarak çözüm odaklılık, gazeteciliğin dönüştürücü rolünü güçlendirmekte ve gazeteciliğe yeni bir değer kazandırmaktadır. Sosyal sorunlara sadece dikkat çekmekle yetinmeyip aynı zamanda bu sorunlara ilişkin rasyonel çözümleri de ortaya koyan bir gazetecilik pratiği olarak çözüm odaklılık, sorgulayan ve eleştiren okuyucu profilini de teşvik etmektedir. Bu bağlamda çözüm odaklı gazeteciliğin hem gazetecilik mesleğine duyulan güveni ve itibarı artırdığı hem de sosyal faydaya odaklandığı göze çarpmaktadır. Bu çalışmanın amacı, iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve sosyal konuların önem kazanmasıyla gazetecilik pratiğinin nasıl değiştiğini sorgulamak ve bu ihtiyaca yanıt olarak çözüm odaklı gazetecilik pratiğini öne çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çözüm Odaklı Gazetecilik, Yeni Nesil Gazetecilik, Yeni İletişim Teknolojileri

ЖУСУП МАМАЙ ЖАПОН ОКУМУШТУУЛАРЫНЫН ЭМГЕКТЕРИНДЕ

Сатиндиева Айнура Тойгонбаевна

Ж. Баласагын атындагы КУУнун аспиранты,
Бишкек, Кыргызстан
E-mail: ast2709@gmail.com

УДК 94(47)

Кыска мазмуну

Манас эпосу кыргыз элинин көөнөрбөс мурасы, маданий казынасы. Эпос кылымдардан бери муундан муунга оозеки түрүндө берилип келген. Эпос ыр түрүндө ыргактуу, обондуу айтылып, аны айткандар манасчылар деп аталышат. Манас дүйнөлүк илимде кандай кызыгууну, талкууну жаратса, аны айткан манасчылар дагы дүйнө окумуштууларынын көңүл чордонунда болуп кызыгуу жаратып келишет. Бул макалада манасчылардын бири Жусуп Мамайдын өмүр таржымалы жана анын жапон окумуштуулары тарабынан изилдениши каралат.

Жусуп Мамай Кытай Эл Республикасынын Шинжаң-Уйгур автоном облусунун Ак-Чий ооданынын Меркеч айылынын Ат-Жайлоо конушунда 1918-жылы (кээ бир маалыматтарда 1916-ж.) жарык дүйнөгө келген. Кыргыз Республикасынын Баатыры, Кыргызстандын эл артисти, биринчи даражадагы Манас орденинин ээси болгон. Манасты сегиз урпагына чейин айткан. Анын айтымындагы эпостун варианты КЭРде араб тилинде басылып чыккан. Манасчынын манасчылык өнөрү жана анын айткан варианты дүйнө окумуштууларынын назарын өзүнө ар тараптуу буруп келет. Илимий макалада, кыргыз элинин чыгаан манасчысы Жусуп Мамайдын айтуучулук өнөрүнүн жапон окумуштуулары, көбүн эсе Такао Нишиваки, Такахаси Йоичиро тарабынан изилденгени жөнүндө кыскача маалымат берилет.

Багыттоочу сөздөр: Манас, эпос, Жусуп Мамай, кыргыз, жапон, кытай, манас таануу, Кыргызстан, тарых, маданият

JUSUP MAMAI IN THE RESEARCH OF JAPANESE SCIENTISTS

Satindieva Ainura Toigonbaevna

Postgraduate student of KNU named after. J. Balasagyna
Bishkek, Kyrgyzstan
E-mail: ast2709@gmail.com

UDC 94(47)

Abstract

The Epic of Manas is the eternal heritage and cultural heritage of the Kyrgyz people. The epic has been passed down orally from generation to generation for centuries. The epic is told rhythmically and melodically in the form of a song, and the storytellers of the epic are called manaschi. As much as Manas arouses interest and discussion in world science, so the storytellers who tell it are in the center of attention of world scientists. This article examines the biography of one of the storytellers, Jusup Mamay, and his research by Japanese scientists.

Jusup Mamay was born in 1918 (according to some sources, in 1916) in the village of At-Jayloo, Merkech village, Ak-Chii district, Xinjiang Uyghur Autonomous Region of the People's Republic of China. He was a Hero of the Kyrgyz Republic, People's Artist of Kyrgyzstan, and holder of the Order of Manas, first degree. He told Manas to eight generations. According to him, the People's Republic of China has published a version of the epic in Arabic. The fairy-tale art of Manaschi and its version have attracted the attention of world scientists. The scientific article presents brief information about the study by the Japanese scientists, Professor Takao Nishiwaki and Professor Takahashi Yoichiro on the art of speech of Jusup Mamay, the famous epic teller of the Kyrgyz people.

Keywords: Manas, epic, Zhusup Mamai, Kyrgyz, Japanese, China, Manas studies, Kyrgyzstan, history, culture

II. DÜNYA SAVAŞI DÖNEMİNDE RESMİ TARİH ANLAYIŞINDA YAŞANAN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜN TARİH EĞİTİMİNE ETKİLERİ

Şengül BÜYÜKBOYACI

Dr. Öğretim Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi
Orcid: 0000-0002-1683-294X
sengulbuyukboyaci@sdu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı İkinci Dünya Savaşı döneminde Milli Eğitim Politikalarının yaşanan ekonomik ve sosyo-kültürel sorunlardan ne denli etkilendiği ve Milli Eğitim politikaları çerçevesinde dönemin resmi tarih anlayışında yaşanan değişim ve dönüşümün tarih eğitimine etkilerini nitel araştırma kapsamında ortaya koymaktır.

Atatürk döneminde, modern bir devlet yapısına ulaşmak amacıyla Türk toplumunda büyük siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik yenilikler yaşanmıştır. Atatürk'ün vefatından sonra, Türkiye'deki iç ve dış gelişmelerin etkisiyle bu devrim hareketlerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Özellikle II. Dünya Savaşı sırasında gerçekleşen siyasi, askeri ve ekonomik olaylar bu değişim sürecini büyük ölçüde etkilemiştir.

Atatürk'ün ardından Cumhurbaşkanı olan İsmet İnönü'nün Milli Şef olarak anıldığı dönem hem siyasi hem de kültürel alanlarda değişikliklere sahne olmuştur. Bu dönemde eğitim politikası, kültür politikasının bir parçası olarak gelişmiş; Hümanist bir kültür anlayışı eğitime yön vermiştir. Atatürk döneminde kültür politikası Türk tarihine ve diline odaklanırken, İnönü ve dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in etkisiyle, kültür politikası Batı toplumlarıyla yakınlaşmanın bir sonucu olarak Yunan ve Roma uygarlıklarına odaklanmaya başlamıştır.

II. Dünya Savaşı, tüm dünyada olduğu gibi Türk tarihini de etkilemiş; barış, özgürlük ve bağımsızlık gibi kavramların önemi anlaşılmış ve hümanist eğilimler etkili olmaya başlamıştır. Bu dönemde, milliyetçilikten hümanizme doğru bir yönelim görülürken aynı zamanda milli kültürün göz ardı edilen yönlerine dair çalışmalar yapılmıştır. II. Dünya Savaşı döneminde, devletin tüm kültür ve eğitim kurumlarında hümanizmin izleri açıkça görülmüş, bu yaklaşım özellikle tarih eğitiminde kendini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, Eğitim, Türk Tarih Tezi, Hümanizm, Tarih Eğitimi.

THE IMPACT OF CHANGES AND TRANSFORMATIONS IN OFFICIAL HISTORY UNDERSTANDING DURING THE WORLD WAR II ERA ON HISTORY EDUCATION

Şengül BÜYÜKBOYACI

Assistant Professor, Süleyman Demirel University
Orcid: 0000-0002-1683-294X
sengulbuyukboyaci@sdu.edu.tr

Abstract

The purpose of this study is to explore, within the scope of qualitative research, how the Ministry of National Education policies were influenced by the economic and socio-cultural challenges experienced during World War II, and to examine the effects of changes and transformations in the official history understanding of the period on history education within the framework of these policies.

In the Atatürk era, significant political, social, cultural, and economic reforms were introduced to establish a modern state structure within Turkish society. After Atatürk's passing, internal and external developments in Turkey caused substantial shifts in these revolutionary movements. Political, military, and economic events during World War II played a major role in influencing this transformation process.

Following Atatürk, İsmet İnönü, who was then President, assumed the role of National Chief, leading to changes in both political and cultural realms. During this period, educational policies evolved as part of broader cultural policies, with a Humanist cultural approach guiding educational practices. While the Atatürk era's cultural policies focused on Turkish history and language, during the İnönü period, under the influence of the then-Minister of Education Hasan Ali Yücel, cultural policies began to center around Greek and Roman civilizations as a result of closer ties with Western societies.

World War II, as it did globally, also impacted Turkish history, highlighting the importance of concepts such as peace, freedom, and independence, with Humanist trends gaining influence. This period saw a shift from nationalism toward Humanism, alongside efforts to address the previously neglected aspects of national culture. During the World War II era, traces of Humanism were clearly evident in the state's cultural and educational institutions, a perspective that particularly manifested in history education.

Keywords: World War II, Education, Turkish History Thesis, Humanism, History Education.

PROPAGANDA KISKACINDA KAFKASYA KÖKENLİ ASKERLER (1941-1945)

Leyla DERVİŞ

Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Tarih Bölümü, Antalya

Özet

Bu çalışma, İkinci Dünya Savaşı sırasında Kafkasya kökenli askerlerin, Nazi ve Sovyet propagandalarının hedefi haline geliş süreçlerini ve bu askerlerin her iki büyük güç arasında nasıl bir siyasi ve askeri mücadele aracı olarak kullanıldığını belgelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, döneme ait arşiv belgeleri, propaganda materyalleri ve ikincil literatür aracılığıyla Kafkasya kökenli askerlerin Nazi Almanyası ve Sovyetler Birliği tarafından nasıl etkilendiğini incelemektedir. Nazi Almanyası, Sovyetler Birliği'nin etnik çeşitliliğinden faydalanarak, Kafkasya kökenli askerler arasında milliyetçilik, din ve etnik farklılıklara dayalı nefret söylemleri ile bölünme yaratmayı ve bu askerleri kendi safına çekmeyi amaçlayan sistematik bir propaganda stratejisi yürütmüştür. Bu propaganda, Nazi uçaklarıyla dağıtılan broşürler ve radyo yayınları gibi çeşitli araçlarla desteklenmiştir. Öte yandan, Sovyetler Birliği'nin karşı hamleleri, milli-yurtseverlik ideolojisinin yaygınlaştırılması amacıyla parti-siyasi eğitim faaliyetleri çerçevesinde ele alınmıştır.

Çalışmanın temel bulgusu, Nazi Almanyası'nın propaganda faaliyetlerinin, Sovyetler Birliği'nin milliyetçilik temelli ideolojik karşı hamleleri ile büyük ölçüde etkisiz hale getirildiğidir. Kafkasya kökenli askerlerin çoğunluğunun, savaşın ilerleyen dönemlerinde Sovyet yönetimine sadık kaldığı ortaya konulmuştur. Savaşın başında Nazi propagandasının etkili olduğu bazı işbirlikçilik vakaları yaşanmışsa da, Sovyetlerin ideolojik ve askeri tedbirleri sonucunda bu geçişlerin zamanla azaldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, propaganda ve ideolojik etkileşimlerin savaş dönemindeki karmaşık dinamiklerini aydınlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Propaganda, İkinci Dünya Savaşı, Kafkasya kökenli askerler, Nazi propagandası, Sovyet ideolojisi.

BACIYAN-I RUM TEŞKİLATI: KADINLARIN EKONOMİK ÜRETİMDE ROLÜ VE ETKİLERİ

Fatma KENEVIR
Dr. Öğr. Üyesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı
Ankara Üniversitesi

Özet

Ahilik Teşkilatı ile aynı dönemde kurulan Bacıyan-ı Rum (Anadolu Kadınlar Birliği) Teşkilatı, 13.yy.da kurulmuş bir Türkmen kadın teşkilatıdır. Kadınların sosyal ve ekonomik hayattaki aktif rolünü ortaya koyan bu teşkilatta, kadınların hem eğitim ihtiyaçlarının karşılandığı hem de kilim, halı ve çadır dokumacılığından keçeciliğe kadar çeşitli meslek ve el sanatlarını icra ettikleri bilinmektedir. Dönem koşulları göz önüne alındığında, Anadolu kadının toplumdaki güçlü konumu sadece günümüz tarihçilerini değil, Ahilik birliği hakkında sıklıkla başvurulan isimlerden biri olan İbn Batuta'yı da şaşırtmıştır. Birçok ülkeyi gezen, o ülkelerin çeşitli adet ve kültürlerine dair gözlemlerde bulunan İbn Batuta Seyahatnamesinde Türkmen hatunlarının gördüğü değer karşısında şaşkınlığını "Kadınların erkeklerden üstün tutuluşu" başlığı ile aktarmıştır. Bu çalışmada da "Bacıyan-ı Rum Teşkilatı" özelinde kadınların ekonomik üretiminin ve eğitiminin toplumsal gelişime etkisi toplumsal cinsiyet ve din teorileri bağlamında ele alınacaktır. Yöntem olarak nitel araştırma tekniklerinden tarihsel yöntem kullanılmıştır. Bu doğrultuda incelenen dönem ve konuyla ilgili yazılı kaynaklar, seyahatnameler, kitaplar vs. gibi birincil ve ikincil kaynaklar incelenmiştir. Elde edilen bulgulardan, kadınların sosyal ve ekonomik alanda gelişmesine olanak tanıyan bu teşkilatın, ekonomik alandaki kadınların aktif rolleri ile topluluğun büyümesine ve gelişimine katkıda bulunduğunu ifade etmek mümkündür. Üretimi, bir aradalığı ve etik değerleri önceleyen bu oluşum, kadını ev içinde pasif rollere hapsetmeyerek, hemcinsleriyle bir araya getirmiş ve toplumun da güçlenmesinde etkili olmuş görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bacıyan-ı Rum Teşkilatı, Ahilik, Kadın, ekonomi.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MADDE BAĞIMLILIĞI FARKINDALIKLARI VE BİLGİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE UYGULANAN BİR EĞİTİM PROGRAMININ ETKİSİ: ÖN TEST-SON TEST ÇALIŞMA

Tuğba TÜRKKAN

Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, turkkan83@hotmail.com

Nurşen KULAKAÇ

Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, nrsnklkc@gmail.com

Özet

Amaç: Üniversite dönemi, bireylerin mevcut ve gelecekteki yaşam kalitelerini geliştirmek için sağlıklı davranışlar oluşturmalarında önemli bir süreçtir. Bu kapsamda mevcut çalışma üniversite öğrencilerine uygulanan madde bağımlılığı eğitim programının, öğrencilerin madde bağımlılığı konusundaki farkındalıkları ve bilgi düzeylerine etkisini belirlemek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Metod: Araştırmada tek grup öntest – sontest kontrol grupsuz yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma, 1- 30 Mayıs tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir üniversitede gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılmaya gönüllü 240 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Veriler sosyodemografik soru formu, Madde Bağımlılığı Bilgi Formu ve Madde Bağımlılığı Farkındalık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %17.9'unun bağımlılık yapıcı madde kullandığı belirlenmiştir. Bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile ilişkili risk faktörlerinin gelir durumu ve cinsiyet olduğu saptanmıştır. Katılımcıların eğitim sonrası madde bağımlılığı bilgi ve farkındalık puanlarının eğitim öncesine göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.001$)

Sonuç: Çalışma sonucuna göre madde kullanımı ve bağımlılığını önlemeye yönelik ulusal ve uluslararası çapta plan ve programların yapılması ve eğitim programlarının düzenlenmesinin önemli olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Madde bağımlılığı, eğitim programı, farkındalık, üniversite öğrencileri

XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ЭЛИТАСЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ САЯСАТЫНДАҒЫ ҚЫЗМЕТІ: ОҚУЛЫҚТАР МЕН ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚҰРАЛДАР

Дуйсембаева Н.Б.

«Ғылым ордасы» РМК Қазақстан
ғылымының тарихы музейінің меңгерушісі,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқытушысы, магистр
Алматы қ., Қазақстан Республикасы
E-mail: bakirovna@bk.ru

Аңдатпа

20-ғасырдың басында қазақ тілінде оқытатын мектептерге арналған оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдарды әзірлеуде және қолданысқа енгізуде қазақ элитасы ерекше рөл атқарды. Орыстандыруға ұмтылған Ресей империясының отарлау саясаты жағдайында қазақ зиялылары ана тілін, мәдениетін сақтауға, ұлттық тәрбие жүйесін қалыптастыруға баса мән берді. Мақалада қазақ зиялыларының атқарған қызметтері, халықты ағарту мақсатында бастауыш және орта мектептерге арнап шығарған оқулықтары мен оқу құралдары және оның қазақ тарихындағы маңызы зерттеледі.

Кілт сөздер: қазақ элитасы, Алаш, оқулық, оқу-әдістемелік құрал, зиялы қауым, ұлт зиялылары, оқу-ағарту, білім

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNİN YENİ DÜZENLEMELER KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem DEMİR

Doç.Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü
e-mail: ozlemdemir@gop.edu.tr

Özet

Ülkelerin yaşlanan nüfusu ve kamu emeklilik sistemindeki yardımların yetersizliği sosyal güvenlik sisteminde reformları beraberinde getirmiştir. Bu alanda öne çıkan reformlardan biri, Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) olmuştur. Bireysel emeklilik sistemi, kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı niteliğindedir. Bu sistem, emeklilik döneminde ek gelir sağlama tekniği ve tasarrufların ekonomiye aktarılacağı bir yöntem olarak tasarlanan özel bir emeklilik programıdır. Türkiye'de bireysel emeklilik sisteminin, 4632 sayılı "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu" ile 07.04.2001 tarihinde yasal zemini oluşturulmuştur. Muhtelif tarihlerde sisteme katılımı tetikleyen çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. 2013 yılında sisteme devlet katısı getirilmiş ve önemli bir dönüm noktası olmuştur. 2017 yılından itibaren ise 45 yaş altı bireyler için sisteme otomatik olarak dahil edilme süreci başlamıştır. Bu çalışmada öncelikle, Türkiye'de bireysel emeklilik sisteminin yapısı, uygulanma şekli ile bireysel emeklilik sistemine ilişkin istatistiki veriler sunulmuştur. Çalışmanın temel amacı ise son yıllarda bireysel emeklilik sistemine getirilen yeni düzenlemeleri incelemek ve sistem değerlendirmesi yapmaktır. Bu kapsamda 01.07.2024 tarihinde yürürlüğe giren 32321 sayılı "Bireysel Emeklilik Sisteminde Kısmen Ödeme Hakkında Yönetmelik" ile getirilen düzenlemeler çerçevesinde bireysel emeklilik sistemi incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Bireysel Emeklilik Sistemi, Emeklilik, Sosyal Güvenlik Sistemi.

EVALUATİON OF THE INDİVİDUAL PENSİON SYSTEM WİTHİN THE SCOPE OF NEW REGULATİONS

Abstract

The aging population of countries and the inadequacy of benefits in the public pension system have brought about reforms in the social security system. One of the prominent reforms in this field has been the Individual Pension System. The individual pension system is complementary to the public social security system. This system is a individual pension programme designed as a technique to provide additional income during retirement and as a method to transfer savings to the economy. The legal basis of the individual pension system in Türkiye was established on 07.04.2001 with the 'individual Pension Savings and Investment System Law' numbered 4632. Various regulations have been introduced at various dates to trigger participation in the system. In 2013, state contribution to the system was introduced and this was an important turning point. As of 2017, the process of automatic inclusion in the system for individuals under the age of 45

has started. In this study, firstly, the structure and implementation of the individual pension system in Türkiye and statistical data on the individual pension system are presented. The main purpose of the study is to examine the new regulations introduced to the individual pension system in recent years and to evaluate the system. In this context, the individual pension system is examined within the framework of the regulations introduced by the 'Regulation on Partial Payment in the Individual Pension System' numbered 32321, which entered into force on 01.07.2024.

Keywords: Individual Pension System, Pension, Social Security System

METHODOLOGY OF STUDYING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DIFFERENT CULTURES

Aisuluu Lema

International University of Kyrgyzstan
bakaeva.aisuluu@gmail.com

Abstract

This article explores methodologies for teaching artificial intelligence (AI) across diverse cultural contexts, focusing on how linguistic and cultural factors shape educational approaches. The study's objective is to identify effective strategies for adapting AI instruction to meet the needs of varied regions. Utilizing methods such as description, contextual analysis, transformation, oppositional analysis, and observation, the research compares pedagogical models in Western countries, CIS regions, and Central Asia. Data from literature reviews and case studies reveal that while Western approaches focus on technological fluency, CIS regions integrate AI within traditional frameworks, and Kyrgyzstan prioritizes bilingual learning and regional relevance. The findings underscore the importance of culturally adaptive AI education, recommending strategies to bridge linguistic and technological divides, thus enabling students to view AI as both globally significant and locally relevant.

Keywords: artificial intelligence, cross-cultural methodology, education, linguistics, cultural, adaptation, learning approaches

KAMU ÜNİVERSİTELERİNDE PHİLANTROPİST YATIRIMLAR: MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ahmet Salih İKİZ

Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Muğla

Özet

Muğla Üniversitesinin temelleri 1975 yılında Gazi İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisine bağlı olarak atılmıştır. 1982 yılında yeni kurulan Dokuz Eylül Üniversitesine bağlanan Muğla İşletmecilik Yüksekokulu kurumsal hüviyetine 1992 yılında Muğla Üniversitesinin kurulmasıyla kavuşmuştur. Kamu kaynakları ile bütçe olanakları içinde gelişen üniversite 1999-2002 yılında müthiş bir gelişme trendi yaşamıştır. Müteveffa eski TÜSİAD başkanı Ali Koçman'ın babası ülkemizin önde gelen işadamlarında Sıtkı Davut Koçman servetinin önemli bir kısmını Muğla Üniversitesine yatırım yapma şartı ile bağışlamış ve bu finansal transferle Fakülteler, Mediko Sosyal tesisleri, lojmanlar, iş merkezi ve öğrenci yurdu gibi pek çok bina inşa edilmiştir. Muhterem Koçman ailesi, yaşadıkları şehir olan İstanbul'da bu tür bir bağışta bulunmak yerine Muğla Üniversitesini tercih etmişlerdir. Burada önemli etmen Üniversitemizin kurucu Rektörü Profesör Fığlalının dirayetli ve emin yöneticilik kabiliyeti olmuştur. Nihayetinde 31 Mayıs 2012 tarihinde Muğla Üniversitesinin adı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi olarak değiştirilmiş ve Sıtkı Koçman2a ahde vefa gösterilmiştir. Bu çalışmada philantropist işadamı Sıtkı Davut Koçman'ın hayatı ve eserleri açıklanacaktır.

Anahtar Kelimer: Sıtkı Davut Koçman, Muğla Üniversitesi, philantroist yatırım.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN EŞİĞİNDE ÜÇ İSTİSNA: HOLLYWOOD'DA YALNIZCILIK POLİTİKASININ KIRILMASI

Yusuf Mehmet AKAY

Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi İİBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
yusufakay@karabuk.edu.tr , https://orcid.org/0000-0002-3545-4067

Özet

Amerika Birleşik Devletleri, kuruluşundan bu yana gösterdiği gelişimle dünyanın en büyük ekonomik ve askeri güçlerinden biri haline gelmiştir. Kendine özgü bir dış politika kültürüne sahip olan ABD, bu kültürü, tarihinden beslenerek oluşturmuştur. 1823'te Monroe Doktrini ile tek taraflı bir yalnızcılık politikası benimseyen ABD, daha sonra *Açık Yazgı* olarak bilinen ve Pasifik kıyıları ve ötesine genişlemesini kaderi ve görevi olarak gören bir siyasal felsefe geliştirmiştir. Açık Yazgı, kara üzerinde ilerleme ve birleşmeyi sağlarken, *Açık Kapı* politikası denizlerde genişleme ve etki kurmayı amaçlamıştır. Wilson'un Birinci Dünya Savaşı'na katılma kararıyla aksayan yalnızcılık politikası, Wilson'un başkanlık yarışını kaybetmesiyle ABD'nin yeniden yöneldiği temel dış politika yaklaşımı olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'na yaklaşılan günlerde ABD, tarafsız kalmayı ve ittifaklarda yer almamayı yeğlemiştir. Ülkenin büyük kısmına hâkim olan tarafsızlık hali, Hollywood üzerine de sinmiştir. Stüdyolar, savaşı odağına alan filmler yerine genel izleyici kitlesine hitap eden, eğlenceli filmler yapmayı tercih etmişlerdir. Ancak, bu yönelimin birkaç istisnası olmuş ve söz konusu yapımlar oldukça ilgi çekmiştir. 1940 yapımı *The Great Dictator*, 1941 yapımı *Sergeant York* ve ABD henüz savaşa girmemişken çekimine başlanan 1942 gösterim tarihli *Casablanca* hem dönemin atmosferinin hem ABD dış politika yaklaşımının izlerini taşıyan filmler olmuştur. Buradan hareketle çalışma üç bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde ikinci dünya savaşına dek olan süreçte Hollywood'un gelişimi üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, ABD'nin İkinci Dünya Savaşına yaklaşımı kısaca değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde ise filmlerin analizi çekildikleri yılların koşulları ve savaş bağlamında yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yalnızcılık, İkinci Dünya Savaşı, Hollywood, ABD Dış Politikası

ÇOCUKLARIN HAYALİ VARLIKLARA YÖNELİK KORKULARINI BELİRLEMEK İÇİN EBEVEYN DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Devrim ERGİNSOY OSMANOĞLU

Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, erginsoy@hotmail.com

Ünal BASTABAN

Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, bastabanunal@gmail.com

Hüseyin YILMAZ

Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, arya36zh@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı "3-7 Yaş Arası Çocukların Hayali Varlıklara Yönelik Korkularını Belirlemek için Ebeveyn Değerlendirme Ölçeği geliştirmektir. İlgili ölçeğin geliştirilme sürecinde sırasıyla; maddelerini hazırlama, kapsam geçerliği için uzman görüşü alma, deneme (plot) uygulaması, verilerin analizinde Açımlayıcı Faktör Analizi ve geçerlik güvenirlik çalışması şeklinde bir yol izlenmiştir. Araştırmanın örneklemini; görülme sıklığı, duyarlılık ve kitle büyüklüğü dikkate alınarak, 2022 yılı içinde öğrenim görmekte olan okul öncesi ve ilkokul 1. Sınıfa devam eden 122 çocuğun velisi oluşturmaktadır. İlk olarak ilgili alan yazın taranarak, toplam 17 taslak maddeler yazılmıştır. Geçerlilik çalışması için ölçek, okul öncesi öğretmenliği, eğitim bilimleri, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanlarında uzman 10 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Uzman görüşleri ve önerileri doğrultusunda maddeler üzerinde bazı düzeltmeler yapılarak ters düşen bazı maddeler ölçekten çıkarılmış ve toplam 13 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçek maddelerinden 3 tanesi diğer maddelerle binişik olduğu için çıkarılmış, toplam 10 madde ile analiz yapılmıştır. Yamaç birikin-ti grafiği (scree plot) ve total sütunundaki öz-değeri 4'den büyük olan faktör sayıları ele alındığında ölçeğin iki faktörlü bir yapısı ortaya çıkmaktadır. Eldeki verilerin faktör analizine uygunluğunu kontrol etmek için The Kaiser Meyer Olkin değerine bakılmıştır ve ilgili değer 809. olarak bulunmuştur. 10 maddeden oluşan Ölçeğinin güvenirlik katsayısı 0,897 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayılarının yeterli düzeyde olduğu görülmektedir. Geliştirilen ölçek, beşli Likert tipi bir ölçektir. Maddelerdeki yanıt seçenekleri 1 "Hiç" 2 "Nadiren", 3" Bazen" 4 "Çoğu Zaman", 5 "Her Zaman" seçeneklerinden oluşmaktadır.

Bu sonuçlara göre; 3-7 Yaş Arası Çocukların Hayali Varlıklara Yönelik Korkularını Belirlemek için Ebeveyn Değerlendirme Ölçeğine ait güvenirlilik katsayısının yüksek ve istatistiksel açından kullanılmaya elverişli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelime: Çocuk, Hayali Varlıklar, Korku, Faktör Analizi, Ölçek Geliştirme.

БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОЦЕССИНДЕ МУГАЛИМДИН КЕП МАДАНИЯТЫН ӨРКҮНДӨТҮҮ ЖОЛДОРУ

Мамрасулова Айгул Бдербековна

Ош мамлекеттик университети
aigul.mamrasulova@mail.ru

Аннотация

Бул макалада билим берүү процессинде мугалимдин кеп маданиятын өркүндөтүүнүн мааниси жана жолдору талкууланат. Мугалимдердин кеп маданияты билим берүүнүн сапатын жакшыртуу үчүн негизги фактор болуп эсептелинет. Маалыматтарды ачык жана түшүнүктүү берүү, терең анализ жана критикалык ой жүгүртүү – бул мугалимдердин кеп маданиятынын негизги компоненттери.

Кеп маданиятын өркүндөтүүнүн бир нече жолу каралат, анын ичинде практикалык семинарлар, тренингдер жана кесиптик өнүгүү программалары. Ошондой эле, мугалимдердин кеп маданиятын өркүндөтүүдө интерактивдүү методдорду, технологияларды жана билим берүү платформаларын колдонуу сунушталат. Мугалимдердин арасында уюштурулган кесиптик талкуулар, пикир алмашуулар жана жекече сабактардын алкагында талкууланган темалар алардын кеп маданиятын жогорулатууга жардам берет.

Мугалимдердин кеп маданиятын жогорулатуу менен эле чектелбестен, бул процессте студенттердин активдүү катышуусун камсыз кылуу да маанилүү. Студенттер менен мугалимдердин ортосундагы ачык диалог билим берүүнүн сапатын жогорулатат. Ушунун негизинде, макала мугалимдердин кеп маданиятынын өнүгүүсү билим берүү системасынын жалпы сапатына кандай таасир этээрин көрсөтөт.

Ачкыч сөздөр: мугалим, кеп маданияты, билим берүү процесси, интерактивдүү методдор, кесиптик өнүгүү, студенттер, сапат, диалог, билим берүү системасы.

ПУТИ УЛУЧШЕНИЯ РЕЧЕВОЙ КУЛЬТУРЫ УЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ

Мамрасулова Айгуль Бдербековна

Ошский государственный университет
aigul.mamrasulova@mail.ru

Аннотация

В данной статье обсуждаются значение и пути улучшения речевой культуры учителя в процессе обучения. Речевая культура педагогов является основным фактором, способствующим повышению качества образования. Четкое и доступное представление информации, глубокий анализ и критическое мышление — это основные компоненты речевой культуры учителей.

Рассматриваются различные способы повышения речевой культуры, включая практические семинары, тренинги и программы профессионального развития. Также предлагается использование интерактивных методов, технологий и образовательных платформ для улучшения речевой культуры учителей. Профессиональные дискуссии, обмен мнениями и обсуждаемые темы в рамках индивидуальных уроков способствуют повышению их речевой культуры.

Не менее важно обеспечить активное участие студентов в этом процессе, а не ограничиваться только повышением речевой культуры учителей. Открытый диалог между студентами и преподавателями повышает качество образования. На этой основе статья показывает, как развитие речевой культуры учителей влияет на общее качество образовательной системы.

Ключевые слова: учитель, речевая культура, процесс обучения, интерактивные методы, профессиональное развитие, студенты, качество, диалог, образовательная система.

БАРПЫ АЛЫКУЛОВДУН ЧЫГАРМАЛАРЫНДАГЫ ФИЛОСОФИЯЛЫК ОЙЛОР ЖАНА СИМВОЛИКАЛЫК ОБРАЗДАР

Маматова Алтынкыз Батырбековна

улук окутуучу, Ош мамлекеттик университети
Электронная дарек: mamatova0770@mail.ru

Койчуманова Гүлжан Кадыровна

филология илимдеринин кандидаты, доцент
Ош мамлекетик университети
Электрондук дарек:guljan3011@gmail.com

Аннотация

Макалада кыргыз акыны Барпы Алыкуловдун чыгармаларындагы философиялык ойлор жана символикалык образдар изилденет. Барпынын поэзиясында адамдын жашоо маңызы, турмуштун убактылуу өтүмдүүлүгү, жаратылыш менен адамдын гармониясы сыяктуу терең философиялык маселелер чагылдырылган. Акындын чыгармачылыгында табият, тоо, суу, куштар, күн жана жарык сыяктуу символдор аркылуу анын руханий жана социалдык көз карашы берилет. Тоо — чыдамкайлыкты жана бекемдикти, суу — жашоо агымын жана өзгөрүүнү, күн — чындыкты жана билимге умтулууну символдоштурат. Бул символдор аркылуу Барпы Алыкулов кыргыз элинин турмушун жана инсандык тажрыйбасын поэтикалык жана философиялык жактан ачып берет. Изилдөөнүн максаты Барпы Алыкуловдун эмгектериндеги философиялык идеяларды жана символдук образдарды талдоо, алардын кыргыз адабиятында жана маданиятында маанисин белгилөө. Макала акындын философиялык көз караштарын жана символдук көрүнүштөрүн изилдеп, алардын кыргыз элдин руханий баалуулуктарын жана жашоо көз караштарын кандайча чагылдырарын көрсөтүүнү көздөйт. Алыкуловдун символикалуу образдары жана философиялык көз караштары окурмандарды жашоо, өлүм, тагдыр темаларына терең ой жүгүртүүгө түртөт. Жыйынтыгында Барпы Алыкуловдун чыгармалары кыргыз маданиятына жана адабиятына кошкон салымы жана анын руханий мурастарды таанытуудагы ролу баса белгиленет.

Ачкыч сөздөр: кыргыз адабияты, философиялык ойлор, символикалык образдар, тоо, суу, күн, жаратылыш, кыргыз эли, поэзия, руханий дүйнө, коом жана инсан, жашоо философиясы, акылмандык.

PHILOSOPHICAL IDEAS AND SYMBOLIC IMAGES IN THE WORKS OF BARPY ALYKULOV

Mamatova Altynkys Batyrbekovna

Senior Lecturer, Osh State University
mamatova0770@mail.ru

Koychumanova Gulzhan Kadyrovna

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Osh State University, guljan3011@gmail.com

Abstract

This article explores the philosophical ideas and symbolic images in the works of Kyrgyz poet Barpy Alykulov. Barpy's poetry addresses profound philosophical themes, such as the meaning of human life, the transient nature of existence, and the harmony of man with nature. The poet's spiritual and social views are conveyed through nature symbols—mountains, water, birds, the sun, and light. For example, mountains symbolize patience and resilience, water represents the flow and impermanence of life, and the sun embodies the pursuit of truth and knowledge. Through these symbols, Barpy Alykulov poetically and philosophically communicates the life experiences and values of the Kyrgyz people. The objective of this study is to analyze the philosophical ideas and symbolic imagery in Barpy Alykulov's works and their significance for Kyrgyz literature and culture. The article aims to show how the poet's philosophical views and symbolic images reflect the spiritual values and worldview of the Kyrgyz people. Alykulov's symbolic images and philosophical ideas invite readers to ponder more deeply on themes of life, death, and destiny. In conclusion, the contribution of Barpy Alykulov to Kyrgyz culture and literature and his role in preserving the spiritual heritage of his people are emphasized.

Keywords: Kyrgyz literature, philosophical ideas, symbolic images, mountains, water, sun, nature, Kyrgyz people, poetry, spiritual world, society and individual, philosophy of life, wisdom.

А. ОСМОНОВДУН ПОЭТИКАСЫНДАГЫ ТАБИЯТ ГАРМОНИЯСЫ ЖАНА ТИЛДИК КЕБИ

Айтибаева Жыпаргүл Калыевна

Филология илимдеринин кандидаты, доцент
Ош технологиялык университети
Электрондук дарек: *aitibaevajypargul1979@gmail.com*

Ботоярова Марал Асанбаевна

Ош технологиялык университеи
Электрондук дареги: *maral1961@gmail.com*

Аннотация

Бул изилдөө А. Осмоновдун поэзиясында адам менен табияттын гармониясынын чагылдырылышын жана анын медициналык практикага болгон таасирин изилдөөгө багытталган. Акындын чыгармаларында табияттын кооздугу, анын адамдын ички дүйнөсүнө, психоэмоционалдык абалына жана ден соолугуна болгон таасири тереңдетилип чагылдырылат. Изилдөө табияттын адамдын рухий жана физикалык ден соолугуна, ошондой эле улуттук иденттүүлүккө кандай таасир этерин талдайт. Адам менен табияттын ортосундагы гармонияны сактоо жана өнүктүрүү маселелери, ошондой эле Осмоновдун чыгармаларындагы улуттук баалуулуктарды жана экологиялык аң-сезимди негизги тема катары карайт. Бул тема студенттер үчүн поэзиянын философиялык жана эстетикалык аспекттерин, ошондой эле алардын медициналык практикага кошкон салымын терең түшүнүүгө мүмкүндүк берет. Изилдөөнүн натыйжасында, А. Осмонов кыргыз поэзиясынын көрүнүктүү өкүлдөрүнүн бири катары табиятты терең түшүнүү менен чагылдырган, ал аны эстетикалык жана философиялык жактан байыткан. А. Осмоновдун чыгармалары аркылуу адам менен табияттын ортосундагы байланыштын маанилүүлүгү, табияттын адамдын жашоосундагы орду жана экологиялык жоопкерчилик тууралуу жаңы көз караштар сунушталат. Акындын поэтикасындагы табияттын гармониясына жана анын лексикалык образдарына көңүл бурулат.

Изилдөөнүн алкагында, Осмоновдун чыгармаларындагы табият образынын символикалык мааниси, анын каармандары менен байланышы жана коомдук-социалдык контекстте кандайча көргөзүлгөнү анализделет. Анын поэзиясындагы табияттын адам жашоосундагы орду, гармониялык мамилелер жана тилдик кеби (лексикалык, стилистикалык аспекттер) үстүндө дагы басым жасалат.

Изилдөөдө тексттик жана стилистикалык анализ, тематика жана метафорикалык ыкмаларды изилдөө методдорун колдонот.

Ачкыч сөздөр: поэзия, аспект, усул, гармония, табият, адабият, лексикалык образ, экологиялык ансезим, улуттук баалуулуктар, жаш муундар.

ИНТЕРАКТИВДҮҮ ОКУТУУ ЫКМАЛАРЫ: ТИЛДЕРДИ ОКУТУУДА САНАРИПТИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫН ИНТЕГРАЦИЯСЫ

Тургунбаева Канымжан Турдумаматовна

Доцент, Ош технологиялык университети
kanymjan1961@gmail.com

Кудайбердиева Арзихан Искандаровна

Старший преподаватель ОшТУ

Аннотация

Бул макалада тилдерди окутууда санариптик технологияларды колдонуу стратегияларынын маани жана ыкмалары талкууланат. Санариптик технологиялар билим берүү процессин инновациялаштырып, студенттердин активдүүлүгүн, билим алууга болгон кызыгуусун жогорулатууга, ошондой эле тилдерди үйрөнүүдө эффективдүүлүктү арттырууга мүмкүндүк берет.

Макалада онлайн платформаларды, мультимедиялык контентти жана интерактивдүү оюндарды колдонуу аркылуу тилдерди окутуу процессинин динамикасы каралат. Интерактивдүү сабактарды пландоонун жана студенттердин өз ара аракеттенүүсүн камсыз кылуунун маани, ошондой эле санариптик ресурстардын ролу баяндалат.

Ошондой эле, билимди бекемдөө жана студенттердин билимин баалоо үчүн онлайн тесттердин, практикалык мисалдардын, жана технологияларды интеграциялоонун ыкмалары жөнүндө маалыматтар берилет. Санариптик технологияларды колдонуу стратегиялары тилдерди окутууну заманбап талаптарга ылайыкташтырууга, студенттердин креативдүүлүгүн өнүктүрүүгө, жана билим берүү тармагындагы иновацияларды жакшыртууга көмөктөшөт. Макала билим берүү системасындагы өзгөчөлүктөрдү, алардын жыйынтыктарын жана келечектеги тенденцияларын чагылдырат.

Ачкыч сөздөр: креативдүү ой-жүгуртүү, онлайн платформалар, санарип технологиялар, окутуу процесс, билим берүү системасы, ыкмалар, интеграция.

ГУМАНИТАРДЫК БИЛИМ БЕРҮҮДӨГҮ ИНТЕРАКТИВДҮҮ ОКУТУУ МЕТОДДОРУ

Дуванаева Карачач Токтомаматовна

педагогика илимдеринин кандидаты, доцент,
Ош мамлекеттик университети
kduvanaevaoshsu@gmail.com

Мадмарова Зейнегул Курбаналевна

Ош мамлекеттик университети
zmadmarovaoshu@mail.ru

Аннотация

Автор бул изилдөө гуманитардык билим берүүдөгү интерактивдүү окутуу методдоруна арналган. Изилдөөнүн максаты — интерактивдүү методдордун, мисалы, оюн , дебаттар, группалык талкуулар жана мультимедиялык презентациялардын, билим берүү процессинде колдонулушу жана студенттердин активдүүлүгүн жогорулатуудагы таасирин талкуулоо. Интерактивдүү окутуу студенттердин критикалык ойлонуу жөндөмдөрүн, командада иштөө мүмкүнчүлүктөрүн жана өз ара байланыштарын жакшыртууга көмөктөшөт.

Изилдөөнүн алкагында интерактивдүү методдорду колдонуу аркылуу студенттердин билим алууга болгон кызыгуусун арттыруу, тереңдетүү жана практикалык көндүмдөрдү жогорулатуу мүмкүнчүлүктөрү каралат. Ошондой эле, реалдуу класстагы жана онлайн режимдеги интерактивдүү окутуунун колдонулушу, педагогикалык технологиялардын жаңылануусу, студенттердин активдүүлүгүн жогорулатуудагы ролу анализделет.

Изилдөөнүн жыйынтыгы гуманитардык билим берүүдө интерактивдүү окутуу методдорунун эффективдүүлүгүн жана алардын билим берүү процессине болгон оң таасирин көрсөтөт, ошондой эле, студенттердин билимге болгон кызыгуусун жогорулатууга жардам берет.

Ачкыч сөздөр: гуманитардык билим берүү, система, интерактивдүү методдор, практикалык көндүмдөр, жаңы технологиялар, жаңылануу, педагогика.

АКЫНДАР ЧЫГАРМАЧЫЛЫГЫНДАГЫ ЭТНОПЕДАГОГИКАЛЫК ЭЛЕМЕНТТЕР

Кенжебайова Айчүрөк Бекболотовна

улук окутуучу
Ош мамлекеттик университети
электрондук дареги: akenjebayova@gmail.com

Койчуманова Гүлжан Кадыровна

филология илимдеринин кандидаты, доцент
Ош мамлекетик университети
Электрондук дарек: *guljan3011@gmail.com*

Аннотациясы

Макалада кыргыз акындарынын чыгармачылыгындагы этнопедагогикалык элементтердин ролу жана мааниси изилденет. Кыргыз элинин руханий баалуулуктары, салттары жана билим берүү ыкмалары акындардын поэзиясында терең чагылдырылган. Акындардын чыгармаларында улуттук идентүүлүк, туулган жерге болгон сүйүү, адамдын жашоосундагы моралдык принциптер жана улууттун тарыхый тажрыйбасы негизги темалар болуп саналат.

Этнопедагогика акындардын чыгармалары аркылуу жанданып, улуттук маданиятты, тилди жана акыл-эстүү мурастарды сактоонун эффективдүү жолу катары көрүнөт. Макалада акындардын поэзиясында улуттук каада-салттар, жашоо философиясы жана билим берүү принциптери тереңдеп изилденет.

Алардын чыгармалары аркылуу жаш муундарга ата-бабалардын билимдерин, улууттун моралдык баалуулуктарын жеткирүү максаты турат. Андан сырткары, акындардын чыгармачылыгы билим берүү системасына дагы таасир этип, этнопедагогикалык элементтерди колдонууга мүмкүнчүлүк берет. Бул макала акындардын чыгармаларындагы этнопедагогикалык элементтердин кыргыз коомундагы маанисин жана алардын жашоодогу ролун талкуулайт.

Ачкыч сөздөр: этнопедагогика, улуттук идентичность, акындардын чыгармачылыгы, кыргыз поэзиясы, маданий баалуулуктар, салттар жана жөрөлгөлөр, тарбиялык маанилер, социалдык таасир, руханий баалуулуктар, жаш муундарды тарбиялоо, билим берүү процесси.

ЭТНОПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ЭЛЕМЕНТЫ В ТВОРЧЕСТВЕ АКЫНОВ

Койчуманова Гульжан Кадыровна

кандидат филологических наук, доцент
Ошский государственный университет
Электронная почта: guljan3011@gmail.com

Кенжебайова Айчүрөк Бекболотовна

старший преподаватель
Ошский государственный университет
Электронная почта: akenjebayova@gmail.com

Аннотация

В статье исследуются роль и значение этнопедагогических элементов в творчестве кыргызских акынов. Духовные ценности, традиции и методы образования кыргызского народа глубоко отражены в поэзии акынов. В их произведениях основными темами являются национальная идентичность, любовь к родине, моральные принципы в жизни человека и исторический опыт народа. Этнопедагогика проявляется через творчество акынов как эффективный способ сохранения национальной культуры, языка и духовного наследия.

Статья глубже исследует национальные обычаи, философию жизни и принципы образования, представленные в поэзии акынов. Через их произведения ставится цель передать молодому поколению знания предков и моральные ценности народа. Кроме того, творчество акынов также оказывает влияние на образовательную систему, предоставляя возможность применять этнопедагогические элементы. Эта статья обсуждает значение этнопедагогических элементов в произведениях акынов и их роль в жизни кыргызского общества.

Ключевые слова: этнопедагогика, национальная идентичность, творчество акынов, кыргызская поэзия, культурные ценности, традиции и обычаи, воспитательные ценности, социальное влияние, духовные ценности, воспитание молодежи, образовательный процесс.

УЛУТТУК КААДА-САЛТТАРДЫН КООМДУ БИРИКТИРҮҮДӨГҮ РОЛУ ЖАНА АЗЫРКЫ ШАРТТА САКТАЛЫШЫ

Жакаева Гулсина Кочкорбаевна

Ош мамлекеттик университети
gulsinazhakaeva@gmail.com

Ажимаматова Катыча Эрмаматовна

Ош мамлекеттик университети
kajimamatova@gmail.com

Аннотация

Улуттук каада-салттардын коомду бириктирүү ролу жана азыркы шарттарда сакталышы темасы коомдун руханий жана социалдык биримдигинин маанилүү аспектилеринин бири болуп саналат. Бул изилдөөдө улуттук каада-салттардын аныктамасы, алардын коомдогу функциялары жана глобалдашуу доорундагы трансформациясы талданат. Изилдөөнүн максаты – улуттук каада-салттардын коомду бириктирүүдөгү маанисин аныктап, азыркы учурда алардын сакталышы үчүн стратегияларды сунуштоо.

Изилдөө методологиясы теориялык талдоо, социологиялык изилдөө, кейс-стадиялар жана салыштырмалуу анализди камтыйт. Анда жаштардын улуттук салттарды сактоо жана жайылтуу боюнча аракеттери, глобалдашуу таасиринде улуттук иденттүүлүктү жоготпоо маселелери каралат. Негизги натыйжалар улуттук каада-салттардын коомдук биримдикти бекемдөө, социалдык интеграцияны өнүктүрүү жана улуттук иденттүүлүктү сактоо боюнча маанилүү ролду ойной тургандыгын көрсөтөт. Изилдөөнүн жыйынтыктары улуттук каада-салттарды сактоонун жана өнүктүрүүнүн актуалдуу ыкмаларын сунуштайт.

Ачкыч сөздөр: каада-салт, методология, иденттүүлүк, стратегия, философия, социология, интеграция, маданият, коом, классификация, руханий дүйнө.

РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ В ОБЪЕДИНЕНИИ ОБЩЕСТВА И ИХ СОХРАНЕНИЕ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Жакаева Гулсина Кочкорбаевна
Ошский государственный университет
gulsinazhakaeva@gmail.com

Ажимаматова Катыча Эрмаматовна
Ошский государственный университет
kajimamatova@gmail.com

Аннотация

Роль национальных традиций в объединении общества и их сохранение в современных условиях является одним из важных аспектов духовного и социального единства общества. В этом исследовании анализируются определения национальных традиций, их функции в обществе и трансформация в эпоху глобализации. Цель исследования – определить значение национальных традиций в объединении общества и предложить стратегии для их сохранения в настоящее время.

Методология исследования включает теоретический анализ, социологическое исследование, кейс-стадии и сравнительный анализ. Рассматриваются усилия молодежи по сохранению и распространению национальных традиций, а также вопросы сохранения национальной идентичности под воздействием глобализации. Основные результаты показывают, что национальные традиции играют важную роль в укреплении общественного единства, развитии социальной интеграции и сохранении национальной идентичности. Результаты исследования предлагают актуальные методы сохранения и развития национальных традиций.

Ключевые слова: традиция, методология, идентичность, стратегия, философия, социология, интеграция, культура, общество, классификация, духовный мир.

ЖОГОРКУ ОКУУ ЖАЙЛАРДА МАМЛЕКЕТТИК ТИЛДИ ӨНҮКТҮРҮҮ ПРОГРАММАЛАРЫ

Шарипова Мастура Сайпидиновна

Филология илимдеринин кандидаты, доцент
Ош мамлекеттик университети

Аннотация

Бул макалада жогорку окуу жайларында мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн мааниси жана билим берүү программаларынын түзүмү талданат. Мамлекеттик тил — өлкөнүн социалдык, экономикалык жана маданий интеграциясын камсыздоо үчүн маанилүү фактор болуп саналат. Макалада мамлекеттик тилди окутуу программаларынын максаттары, методдору жана алардын натыйжалуулугу жөнүндө маалымат берилет.

Ошондой эле, мамлекеттик тилди окутууда кездешүүчү кыйынчылыктар, анын ичинде квалификациялуу кадрлардын жетишсиздиги жана билим берүү системасындагы көйгөйлөр каралат. Иш-аракеттер жана сунуштар аркылуу жогорку окуу жайларда мамлекеттик тилди окутууну жакшыртуу үчүн методологиялык жаңылоо, тилдик ресурстарды көбөйтүү жана мамлекеттик саясаттын күчөтүлүшү зарылдыгы белгиленет.

Макаланын негизги максаты — жогорку окуу жайларында мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн актуалдуулугун жана анын билим берүү системасындагы ордун көрсөткөн изилдөөнүн жыйынтыктарын сунуштоо. Жыйынтыкта, мамлекеттик тилдин өнүгүүсү жогорку окуу жайлардагы билим берүү программалары аркылуу элдин биримдигин жана улуттук идентүүлүктү сактоо үчүн маанилүү ролду ойнойт.

Ачкыч сөздөр: мамлекеттик тил, билим берүү программалары, жогорку окуу жайлар, окутуу методдору, тилдик компетенция.

PROGRAMS FOR THE DEVELOPMENT OF THE STATE LANGUAGE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Sharipova Mastura Saipidinovna
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Osh State University
masharipova@oshsu.kg

Abstract

This article analyzes the significance of developing the state language in higher educational institutions and the structure of educational programs. The state language is an important factor for ensuring social, economic, and cultural integration of the country. The article presents information on the goals, methods, and effectiveness of state language training programs. It also addresses the difficulties encountered in teaching the state language, including the lack of qualified personnel and challenges within the education system. The necessity for methodological renewal, an increase in language resources, and a strengthening of state policy to improve the teaching of the state language in higher educational institutions is emphasized.

The main goal of the article is to present the research findings that demonstrate the relevance of developing the state language in higher educational institutions and its place in the education system. In conclusion, the development of the state language plays a vital role in maintaining the unity of the people and national identity through educational programs in higher educational institutions.

Keywords: state language, educational programs, higher educational institutions, teaching methods, language competence.

BİR JAPON GİYSİSİ OLAN KİMONONUN ISSEY MİYAKE ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Alara Nur KESKİN

Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi
alaranur.keskin@atauni.edu.tr – ORCHID ID 0000-0001-8381-6934

Özet

Japon kültürünün en önemli özelliği, doğaya duyulan sonsuz saygıdır. Yüzyıllar boyunca Japon sanatında doğa ile çok güçlü bir ilişki kuaarulmuştur. Giysiler ise, iklim şartları ile uyumlu bir formda olmuştur. En önemli giysi türlerinden biri olan kimonoların tarihi, 9. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Asıl kökeni Çin olan kimonolar, dönemin Japon-Çin kültürel etkileşimleri sonucunda Japon kültüründe de görülmeye başlanmıştır. Kimono, bir kuşak ile belden bağlanan iki parça halinde üretilmiş bir giysi türüdür. Ayrıca kimonolar, giyen kişi için bir güç ve karakter sembolüdür. 19. Yüzyıla kadar gelenekselliğini koruyan kimonolar, dönemin getirdiği şartlar kapsamında batı etkisinde kalmış ve giysi formunda değişmelere uğramıştır.

Issey Miyake kendine özgü, güncel ve teknolojik teknikler kullanarak tasarım yapan bir moda tasarımcısıdır. Sıkıştırılmış pililer ve teknolojiyi birleştirerek yaptığı giysi tasarımları buna örnek olarak verilebilir. Ayrıca bir Japon katlama sanatı olan "Origami" kullanarak yaptığı tasarımlar da öne çıkmaktadır. Günümüzde de birçok güncel kimono tasarımı görsek de bir Japon moda tasarımcısı olan Issey Miyake, alışılmadık üslubu ile geleneksel kimonolara farklı bir bakış açısı kazandırmıştır. Araştırmada, Japon giysi kültüründe kullanılan geleneksel kimono tasarımsal bağlamda incelenmiş, incelemeye konu olan kimononun günümüz moda tasarımındaki yeri Issey Miyake örneklemi üzerinden açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kimono, doğa, Issey Miyake, tasarım

EXAMINATION OF THE KIMONO, A JAPANESE GARMENT, THROUGH ISSEY MIYAKE

Abstract

The most important feature of Japanese culture is the eternal respect for nature. For centuries, a very strong relationship with nature has been established in Japanese art. The clothes, on the other hand, were in a form compatible with climatic conditions. The history of kimonos, one of the most important types of clothing, 9. it dates back to the century. Kimono, whose original origin is Chinese, have also started to be seen in Japanese culture as a result of Japanese-Chinese cultural interactions of the period. A kimono is a type of garment made in two pieces that are tied at the waist with a belt. In addition, kimonos are a symbol of strength and character for the wearer. 19. Kimonos, which have maintained their traditionality until the century, have been influenced by the west within the scope

of the conditions imposed by the period and have undergone changes in the form of clothing. Issey Miyake is a fashion designer who designs using unique, up-to-date and technological techniques. The clothing designs he made by combining compressed pleats and technology can be given as an example of this. In addition, his designs using “Origami”, a Japanese folding art, are also featured. Although we see many current kimono designs today, Issey Miyake, a Japanese fashion designer, has given a different perspective to traditional kimono with his unusual style. In the research, the traditional kimono used in Japanese clothing culture was examined in a design context, and the place of the kimono subject of the study in modern fashion design was explained using the Issey Miyake sample.

Keywords: Kimono, nature, Issey Miyake, design

COMPONENT STRUCTURES OF SOME INTERJECTIONS BASED ON THE EXAMPLES OF WORKS OF FAMOUS WRITERS

УДК: 811.11-112

Surkeeva Dinara Bekmamatovna

IPhICC, Associate professors of the English language teaching methods chair
din_ara2011@mail.ru

Akmatova Ainisa Abdibaitovna

Osh State University

Annotation

The article discusses some interjections in the English language and their translation into Russian and Kyrgyz languages based on the works of famous writers such as Ch.T. Aitmatov, Main Reed and others. The author draws attention to the component structure of interjections in three languages in order to identify isomorphic and allomorphic features. Equivalent options occupy a special place in the translation of interjections in three languages.

Keywords: interjections, structure, formula, equivalent, consonant, vowel, feature, component, identical, method.

КӨРКӨМ ЧЫГАРМАЛАРДЫН МИСАЛДАРЫНАН АЛЫНГАН АЙРЫМ СЫРДЫК СӨЗДӨРДҮНӨ КОМПОНЕНТТИК СТРУКТУРАЛАРЫНА АНАЛИЗ

Суркеева Динара Бекмаматовна

ОшГУ, ИФМК, к.ф.н., доценты МПАЯ
din_ara2011@mail.ru

Акматова Айниса Абдибаитовна

Ош мамлекеттик университети

Аннотация

Макалада англис тилиндеги кээ бир интерфекциялар жана алардын орус жана кыргыз тилдерине котормосу белгилүү жазуучулардын Ч.Т. Айтматов, Башкы камыш ж.б.. Автор изоморфтук жана алломорфтук белгилерин аныктоо үчүн үч тилдеги чакчыл сөздөрдүн компоненттүү түзүлүшүнө көңүл бурат.Үч тилдеги кесилиштерди которууда эквиваленттүү варианттар өзгөчө орунду ээлейт.

Ачкыч сөздөр: атооч, түзүлүш, формула, эквивалент, үнсүз, үндүү, өзгөчөлүк, компонент, окшош, ыкма.

DEVELOPMENT OF A CONCEPTUAL MODEL OF THE LATIN-KYRGYZ EDUCATIONAL DICTIONARY FOR MEDICAL STUDENTS

Dobaev K.D.

Chief Researcher of the Kyrgyz Education Academy Scientific Research Organization Laboratory under the Education and Science Ministry of the Kyrgyz Republic

Diushekeeva A.K.

I. K. Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy, Bishkek, Kyrgyz Republic

Abstract

The article presents a conceptual model of the Latin-Kyrgyz educational dictionary, developed to support medical students in mastering Latin medical terminology. The necessity of a bilingual dictionary focused on the specifics of medical education in Kyrgyzstan is substantiated. The dictionary model is based on the frequency and functional significance of lexical units, their thematic proximity and integrability into professional vocabulary. The principles of selection and systematization of terms are defined, the structure of the dictionary entry is proposed, taking into account educational goals and features of bilingual education. The prospects of using the dictionary in the educational process and its role in the formation of students' professional competence are discussed.

Keywords: Latin language, educational dictionary, conceptual model, principles of selection, lexical units.

PROFESSIONALY - ORIENTED TRAINING STUDENTS FOREIGN LANGUAGE PROBLEMS AND PROSPECTS

Zamaletdinova G.S.

Head of the department, docent
I.K. Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Baibolova A.D.

I.K. Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Tairova F.U.

I.K. Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Ernazaroza U.A.

I.K. Akhunbaev Kyrgyz State Medical Academy
Bishkek, Kyrgyz Republic

Abstract

New realities, and above all, the integration of Kyrgyzstan into the global educational space and the avalanche-like development of science and technology, as well as the related factors of the labor market for professionals capable of withstanding fierce competition, dictate to society the emergence and improvement of new forms and methods of teaching students.

Professionally-oriented foreign language teaching differs significantly from language teaching for general education purposes (traditional schooling, preparation for entrance exams in a foreign language), from the development of socialization skills (conversational communication and adaptation on foreign trips) in that it is dictated by the needs of students in professional language acquisition, taking into account the characteristic features of the studied specialties

For students of medical specialties in the modern era of great information opportunities. exponential increase in the flow of medical knowledge and modern technologies that are becoming available via the Internet, the need to read literature on the specialty in foreign languages, the possibility of foreign internships, participation in conferences. webinars and seminars, the opportunity to communicate with foreign colleagues via Skype and e-mail in the era of globalization It makes professional foreign language competence the most important component of future professional life.

Keywords: foreign language, medical students, university, knowledge, faculties, terminology

HOW SUSTAINABLE ARE TURKIC COUNTRIES? STUDY ON ECONOMIC GROWTH, AIR TRANSPORTATION, TOURISM, AND EMISSIONS

Erkam Emin AYVAZ

Erciyes University, Department of Aviation Management
Kayseri, Türkiye, erkameminayvaz@erciyes.edu.tr

Mevlüt ÜZÜLMEZ

Erciyes University, Department of Aviation Management
Kayseri, Türkiye, mevlutuzulmez@erciyes.edu.tr

Abstract

Air transport is both the backbone of tourism and an important driving force for economic growth. Air travel enables people to explore different cultures and strengthens trade relations between countries. However, this rapid growth also increases CO_2 emissions, which is an important environmental problem. The objective of this study is to identify the relationship between tourism, air transportation, economic growth and CO_2 emissions in Turkic countries. The study employed the autoregressive distributed lag (ARDL) method to analyze the data set from 1993 to 2020. The results demonstrate that the expansion of air transportation and economic growth exert a considerable positive influence on CO_2 emissions over the long term. Conversely, the growth in tourism exerts a notable negative impact on CO_2 emissions over the same period. The findings align with the CO2 model, indicating that the growth in air transportation and tourism contribute to economic growth in Turkic countries. Additionally, there are several causal relationships between the variables. The granger causality results reveals that there are one-way causalities from CO_2 emissions to air transportation, from economic growth to CO_2 emissions, from CO_2 emissions to tourism, and from economic growth to air transportation. Also, there is a two-way causality between economic growth and tourism. To address the challenges identified in this study, it is recommended that Turkic countries adopt comprehensive policies that encourage the development of eco-friendly air transport technologies and promote sustainable tourism practices. Collaborative efforts among stakeholders, including government agencies, tourism boards, and airlines, will be essential to balance economic growth with environmental sustainability, ultimately contributing to a greener future for the region.

Keywords: Air transportation, Tourism, CO_2 emissions, Economic growth, Turkic Countries

İKİ YÖNLÜ OKUNABİLİRLİĞİN GÖRSEL İLETİŞİME ETKİSİ

Çağlar OKUR

Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Grafik Sanatlar Bölümü, Eskişehir
cokur@anadolu.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-8996-1243

Özet

Dilbilim ve tipografik tasarımın kesişimi, görsel iletişim tasarımına farklı bir bakış açısı kazandırmaktadır. Bu araştırma, okuma yönündeki değişiklikler gibi tipografik ifadelerin görsel iletişimin sınırlarını nasıl etkilediğini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu tür tipografik anlatımın önemi, iki farklı mesajı aynı anda aktarırken hedef kitlenin dikkatini çekmek, akılda kalıcılığı artırmak ve içerik hakkında düşünmelerini sağlamaktır. Nicel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen bu araştırmada, görsel iletişim tasarımı çerçevesinde pratik uygulamalar incelenerek çeşitli örnek olaylar analiz edilmiştir. Bu araştırmada okuma yönünün önemi sorgulanmakta ve tipografik ifadeler olarak kabul edilen ambigramlar, palindromlar gibi ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere terimler üzerinden durum örneklenmektedir. Ayrıca, görsel iletişim tasarımındaki rolleri de vurgulanmaktadır. Bu araştırma aynı zamanda tasarım bilgisini yorumlayarak desteklemek için okunabilirliğe ilişkin uygulama örneklerini ve tipografik ilkeleri kullanmaktadır ve tasarım süreci için de bir model sunar. Dolayısıyla bu çalışma, etkili bir mesaj aktarımı için okunabilirlikten taviz vermenin kabul edilebilir olup olmadığını veya ne ölçüde kabul edilebilir olduğunu sorgulamanın yanı sıra, görsel iletişim olanaklarını genişletmede okuma yönü ile etkileşime giren yaratıcı tipografik ifadelerin pratik değerini de sorgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Tasarım 1, Ambigram 2, Grafik Tasarım 3, Palindrome 4

THE IMPACT OF BILATERAL READABILITY ON VISUAL COMMUNICATION

Çağlar OKUR

Assoc. Prof. Anadolu University
Faculty of Fine Arts Graphic Arts Department, Eskisehir
cokur@anadolu.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-8996-1243

Abstract

The intersection of linguistics and typographic design provides a distinct viewpoint on visual communication design. This research seeks to inquire how these typographic expressions, such as variations in reading direction, affect the borders of visual communication. The importance of this kind of typographic expression is to attract the audience's attention, increase retention, and make them think about the content while conveying two different messages simultaneously. In this research, which is conducted using the quantitative research method, various case studies were analyzed by examining practical applications within the framework of visual communication design. This research inquires about the importance of the reading direction and exemplifies the situation through terms including but not limited to ambigrams, and palindromes, accepted as typographic expressions. And emphasize their role in visual communication design. This research also uses implementation examples and typographic principles on readability to empirically support design knowledge and provides a model for the design process that serves as a research blueprint. Therefore, this study questions whether or to what extent it is acceptable to compromise readability for an effective message transfer, and it also questions the practical value of creative typographic expressions that interact with the reading direction in expanding the possibilities of visual communication.

Keywords: Visual Design 1, Ambigram 2, Graphic Design 3, Palindrome 4

ПЕРЕВОД ИМЕН ЭПИЧЕСКИХ ГЕРОЕВ НА МАТЕРИАЛЕ КЫРГЫЗСКОГО ЭПОСА «САЙКАЛ»

Горбова Екатерина Николаевна

старший преподаватель, аспирант
Международный Университет Кыргызстана
ekaterinagorbova0@gmail.com

Аннотация

Целью данного исследования являются: определение основных подходов к переводу личных имен и их восприятие при переводе; анализ культурных и лексических особенностей, влияющих на перевод; исследование существующих стандартов и практик перевода имен.

Актуальность исследования заключается в изучении и возможности применения основных и не стандартных подходов при переводе имен собственных с кыргызского языка на русский и английский. Ключевыми аспектами актуальности исследуемой темы являются: литературный и художественный контекст, правила и стратегии перевода, развитие переводческой теории, межкультурная коммуникация и другие.

Методология исследования: сравнительный анализ для сопоставления кыргызских имен и их переводов на английский и русский языки, выявление наиболее распространенных подходов; обзор литературы для анализа существующих работ по переводу имен; сбор данных для выбора образцов имен из эпоса «Сайкал»; анализ контекста для изучения культурных и исторических аспектов каждого имени.

Результаты исследования: в результате исследования были выявлены наиболее общие закономерности перевода имен эпических героев. Фольклорные персонажи. Многие персонажи кыргызского фольклора, такие как «Манас», известны только в контексте кыргызской культуры. Важно объяснить их значение и роль, например, «Manas, the legendary hero of the Kyrgyz epic». «Соорендик, Алакө, Сазаңшаң, Ушаң кан, Улаң кан, Догур, Таранды» (кырг.) перевод этих имен на английский язык определяется их звуковыми особенностями, так переводчик с кыргызского языка на английский Караева З.К. дает следующие эквиваленты: «Sooronduk, Alooke, Ushang Khan, Ulang Khan, Dogur, Tarandy» (англ.), если рассмотреть их вариант перевода на русский язык, то в этом случае будет применяться лексическая трансформация в виде транскрипции и транслитерации с учетом фонетических особенностей «Соорендик, Алако, Сазаншан, Ушан хан, Улан хан, Догур, Таранды» (русс.).

Заключение: В данной статье рассматриваются ключевые теоретические и практические аспекты перевода имен эпических героев, исследуются существующие подходы и методы, а также их влияние на восприятие литературы. Рассмотрение примеров успешных и неудачных переводов, поможет

продемонстрировать, важность правильного выбора слов и подходов в этой области.

Ключевые Слова: перевод, эпические герои, имена, эпос, Сайкал, кыргызский эпос, перевод имен

ACENTENİN TEMSİL YETKİSİ VE BU YETKİNİN KAPSAMI

Ahmet Selçuk GÜNTİN

Hâkim, Batman İş Mahkemesi, Dokuz Eylül Üniversitesi
Özel Hukuk Doktora Öğrencisi
hkmasg93@gmail.com, https://orcid.org/0009-0008-5831-0104

Özet

Ticari ilişkilerin hızla gelişmesi sonucu ticari işletmeler, mal ve hizmetlerini farklı bölgelere ulaştırma, tanıtmak ve pazarlamak için temsilci, şube ve acente açmak veya atamak zorunda kalmışlardır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda (TTK) acentelik kurumuna dair önemli hükümler getirilmiştir. Bu Kanunla bilhassa acentelerin yetkileri ve borçları, acentenin temsil yetkisi ve yetkisiz temsil durumuna ilişkin hükümler getirilmiştir. Acentenin temsil yetkisi, acentenin, acente edilen adına iş ve işlemler yapma yetkisini ifade eder. Acenteler, sadece temsil ettikleri tacirin çıkarına uygun hareket etmek zorundadır.

Acente, TTK hükümleri kapsamında müvekkilin ticari işletmesi adına ve hesabına üçüncü şahıslarla sözleşme kurabilir ya da bunlara aracılık edebilir. Temsil yetkisi, acente sözleşmesi ile açıkça belirlenir. Sözleşmede aksi belirtilmedikçe, acente müvekkili adına hukuki işlem yapma yetkisine sahip değildir. Acentenin yetkilerinden biri olan temsil yetkisi, acente açısından bir yetki olduğu gibi aynı zamanda bir borç da oluşturmaktadır.

Çalışmada temsil yetkisi kavramı, acentenin temsil yetkisi ve bu yetkinin kapsamı, acentenin temsil yetkisi kapsamında yapamayacağı işler ile kısaca acentenin yetkisiz temsil halleri ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acente, Ticari işletme hukuku, Bağımsız tacir Yardımcıları, Temsil yetkisi, Yetkisiz temsil

AGENCY'S AUTHORITY OF REPRESENTATION AND SCOPE OF THIS AUTHORITY

Abstract

As a result of the rapid development of commercial relations, commercial enterprises have had to open or appoint representatives, branches and agencies in order to deliver, promote and market their goods and services to different regions. The Turkish Commercial Code No. 6102 (TCC) introduces important provisions regarding the agency institution. In particular, this Law introduces provisions on the powers and obligations of agents, the agency's authority to represent and unauthorized representation. The power of representation of the agent refers to the authority of the agent to conduct business and transactions on behalf of the agent. Agents are obliged to act only in the interest of the merchant they represent.

Within the scope of the provisions of the TCC, the agent may conclude or mediate contracts with third parties on behalf and on account of the principal's commercial enterprise. The power of representation is expressly determined by the agency agreement. Unless otherwise stipulated in the agreement, the agent is not authorized to perform legal transactions on behalf of the principal. The power of representation, which

is one of the powers of the agent, constitutes not only an authorization but also an obligation for the agent.

In this study, the concept of power of representation, the power of representation of the agent and the scope of this power, the works that the agent cannot perform within the scope of the power of representation, and briefly the unauthorized representation of the agent are tried to be discussed.

Keywords: Agency, Commercial enterprise law, Independent merchant assistants, Representation authority, Unauthorized representation

POZİTİF PSİKOLOJİ VE SANAT TERAPİSİ'NİN BİRLİKTE KULLANIMI; POZİTİF SANAT TERAPİSİ

Lutfiye İPEK

Uzm. Gerontolog, Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gerontoloji Ana Bilim Dalı (Doktora Öğrencisi),
lutfiyee.ipek@gmail.com

İlkay KESER

Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, ikeser@akdeniz.edu.tr

Gökçe Yağmur GÜNEŞ GENCER

Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü, gokcegunes@akdeniz.edu.tr

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı pozitif sanat terapisi alanı ile ilgili gerçekleştirilen literatür taramasının sonuçlarını sunmaktır.

Yöntem: Web of Science, Scopus, EBSCO, PubMed ve Google Akademik başta olmak üzere çeşitli veri tabanlarından pozitif sanat terapisi, pozitif psikoloji, sanat terapi gibi anahtar kelimeler kullanılarak kapsamlı bir literatür taraması yapıldı.

Bulgular: Chilton ve Wilkinson (2009) tarafından tanımlandığı şekliyle pozitif sanat terapisi, pozitif psikoloji ve sanat terapisi ilkelerinin birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. Literatüre bakıldığında pozitif psikoloji ilkelerinin sanat terapisi ile birleştirilmesiyle iki alanın birbirine benzersiz katkılar sunabileceğinin ve güçlendirebileceğinin vurgulandığı görülmektedir. Yapılan incelemede, çalışmalarda bu iki alanın birlikte kullanıldığı, olumlu duyguları artırmak, hayatın anlamını ve amacını keşfetmek gibi farklı birçok amaçla sanatın önemli bir araç olarak kullanıldığı görülmüştür. Karalama Çizimi *(Scribble Drawing)*, Güçlü Yönlerim Kolajı *(My Strengths Collage)*, Hayat Ağacı *(Tree of Life)*, Yol ile Köprü Çizimi *(The Bridge Drawing with Path)*, Favori bir Gün *(A Beautiful Day/ A Favourite Kind of Day)*, Anlam Kaynaklarım *(My Sources of Meaning)*, Manevi Yol *(Spiritual pathway)* gibi müdahaleler pozitif sanat müdahalelerine örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç: Pozitif sanat terapisi konusu ile ilgili oldukça az sayıda çalışmaya erişilmiştir ve daha fazla deneysel araştırmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Literatürde yalnızca acının hafifletilmesine değil, aynı zamanda olumlu duyguların teşvik edilmesine, akışın iyileştirici etkilerinden yararlanmaya, güçlü yönleri vurgulamaya odaklanması vurgulanmaktadır. Böylece kişilerin kendilerinin ve yaşamlarının olumlu yönlerini keşfetmelerine yardımcı olunabileceği, psikolojik olarak daha güçlü olmaları sağlanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat Terapi, Pozitif Psikoloji, Pozitif Sanat Terapisi, Pozitif Sanat Müdahaleleri

AZERBAYCAN EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETİM SÜRECİNİN OPTİMİZE EDİLMESİ ZARURETİ

Sevinc ALİYEVA

Dr. Öğr.Üyesi, Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosyal Bilimler ve Psikolojik Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü Öğr.Üyesi
Azerbaycan, BAKÜ
sevinc.aliyeva.nadir@bsu.edu.az, yagut_family@mail.ru

Özet

Azerbaycan Cumhuriyetinde eğitim sistemi de dahil olmak üzere meydana gelen değişiklikler, bizi eğitim sosyolojisinin görevlerine yeniden gözden geçirmeye zorlamaktadır. Ana görevlerden biri yeni bir teorik kavramsal organizasyon ve yönetim modelinin geliştirilmesidir. Cumhuriyetimizin eğitim sisteminde eğitim ve öğretim faaliyetlerine yeni bir kavramsal yaklaşımın geliştirilmesi, eğitim ve öğretim süreçlerinin başarılı bir şekilde yönetilmesinin koşuludur. Eğitimin demokratikleşme süreci burada özellikle önem taşımaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti için bu konunun araştırılmasının gerekliliği aşağıdaki faktörler ve koşullarla açıklanmaktadır:

a) Kamu yaşamının tüm alanları, eğitim sisteminin işleyişinin verimlilik derecesi ile doğrudan ilişkilidir, çünkü bütün yaşam alanlarının tümünün konuları özel olarak eğitim alanında eğitilmektedir. Dolayısıyla hazırlanan faaliyet konularının kalitesi eğitimin kalitesine, tüm sosyal sistemin işleyişinin etkililiği ise faaliyet konularının kalitesine bağlıdır;

b) Sosyal sistemin bir unsuru olarak eğitim sektörü, sıkı bir koordinasyon ve itaat iletişim sistemi dikkate alınarak, eğitim sisteminin tüm sosyal sistem içindeki yeri ve rolünün kesin bir tanımıyla yeniden düzenlenmelidir. Bu gerekliliklerin ihlali niteliksel ve niceliksel orantısızlıklara, dengesizliklere ve asimetrilere yol açmaktadır;

c) Eğitim sistemi ile toplum yaşamında meydana gelen gerçek süreçler arasında keskin bir ayrım yapıldığı göz önüne alındığında, eğitim yönetimine sistematik bir yaklaşım getirilmesi ve bu sistemin tüm iç ve dış bağlantılarının ele alınması gerekmektedir. dikkate alınarak - ekonomik, politik, hukuki, değer-ahlaki vb. Bu, bir sosyo-ekonomik sistemden diğerine geçiş için gereklidir.

Eğitim sisteminin sosyal yönetiminin yapısı aşağıdaki şema ile gösterilebilir: 1)mevcut durumun ayrıntılı olarak incelenmesi, bu konuda eksiksiz ve güvenilir bilgilerin toplanması, nesnel eğilimleri ve yönleri belirlemek için ön işleme tabi tutulması ve genelleştirilmesi gereken reformlar; 2)uygulanması için tüm gerçek olasılıkların mevcut olduğu bilinçli bir karar vermek; 3)kararın uygulanmasına ilişkin demokratik kontrol sisteminin ilkelerini tanımlamak; 4)yönetilen kurum ve kuruluşlardan geri bildirim kanalları aracılığıyla alınan bilgilerin toplanmasına yönelik bir hizmetin organize edilmesi, bu bilgilere derhal yanıt verilmesi, yönetim faaliyetlerinin ayarlanmasına yönelik bir önlem sisteminin geliştirilmesi; 5)yönetim faaliyetlerinin sonuçlarına dayanarak eğitim sisteminde uzun vadeli bir öncelikler programının geliştirilmesi.

Eğitim sisteminin yönetimi mümkün olduğunca basitleştirilmeli, mevcut bürokratik engellerden, çok sayıda "yasaklayıcı" talimat, kararname, yönetmelik vb. engellerden arındırılmalıdır. Bütün bunlar öncelikle aynı işlevlerin birçok yapı tarafından çoğaltılmasını ortadan kaldıracaktır; ikinci olarak, her yapısal birimin ve her sorumlu çalışanın faaliyetlerinden sorumlu olduğunu açıkça belirtecektir.

Anahtar Kelimeler: eğitim, eğitim sistemi, eğitim sisteminin organizasyon ve yönetim modeli.

ÇOCUKLARIN KİŞİLİK OLUŞUMUNDA EĞİTSEL SÜRECİNİN ÖNEMİ VE ONUN ÜLKENİN MİLLİ GÜVENLİĞİNE ETKİSİ

Yagut ALİYEVA

Doç.Dr., Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosyal Bilimler ve Psikolojik Fakültesi,
Sosyoloji Bölümü Öğr.Üyesi
Azerbaycan, BAKÜ
yagutaliyeva@bsu.edu.az ; yagut.aliyeva@gmail.com
orchid.org/0000-0003-2051-8416

Özet

Çocukların kişilik oluşumundaki çok çeşitli sorunlar düzenli olarak araştırılmalı ve küreselleşme çağının gerçek zorluklarına nesnel ihtiyaçları karşılayabilecek makul yanıtlar arayışı yoğunlaştırılmalıdır. Maddi ve manevi hayattaki değişiklikler, Azerbaycan toplumunun sosyal değerlere ve aileye bakış açısını değiştirmiş, bu da çocukların (genç nesil) eğitimine ve kişilik oluşumuna yansımıştır. Sosyo-ekonomik yaşam koşullarının dönüşümü, küreselleşme sürecinin sorunları, gelir kutuplaşması vb. toplumun derin bir şekilde farklılaşmasına yol açmaktadır. Bir yandan çocukların sağlıklı bir şekilde büyümesi, yetiştirilmesi ve gelişmesi için elverişli bir ortam oluşturulurken, diğer yandan bu süreçteki çelişkili durumlar, şimdiye kadar elde edilen kazanımların kaybolmasına yol açtı.

Bu çalışmanın temel amacı, çocukların kişilik gelişiminde eğitim sürecinin önemini ve bu sürecin ülkenin milli güvenliğine olan etkisini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda, sosyal sistemin temel dinamiklerini ve bu dinamiklerin üzerinde ciddi ve önemli etkiye sahip olan ana paydaşları analiz etmek, ayrıca bu konuyu çok yönlü ve kapsamlı bir süreç olarak ele almak hedeflenmiştir.

Yöntem: Araştırmasının farklı aşamalarında tümevarım, tümdengelim, sistematik ve disiplinler arası analiz yöntemlerinin yanı sıra karşılaştırma, analiz ve sentez yöntemleri de dahil olmak üzere bilimsel bilginin ana yöntemleri kullanıldı. Bu sorunun incelenmesinde kullanılan sosyolojik yöntemler arasında uzman araştırması, bilimsel gözlem ve belgelerin analizi yöntemleri sayılabilir. Araştırmada bilimsel literatür, ulusal mevzuat, internet kaynakları vb. teorik analiz kullanıldı.

Sonuç: Bir çocuğun kişiliğinin oluşumu ve gelişiminin araştırılmasına yönelik birçok bilimsel yaklaşım bulunmaktadır. Bu sorun insanlık tarihi kadar eskidir. Genç neslin eğitimi ve yetiştirilmesi toplumun sağlıklı işleyişi ve ülkenin milli güvenliğinin sağlanması açısından büyük önem taşır. Bu nedenle, eski çağlardan beri halkın, devletin ve iktidarların ilgi odağı olmuştur.

Bu sorunu çözmenin pek çok zorluğu olduğu açıktır, ancak çözümü daha derin bilimsel ve pratik yöntem ve felsefi ve sosyolojik öğretilerin metodolojileri ışığında mümkündür. Bu amaçla eğitim sisteminin yoğunlaştırılması, evrensel ahlaki ve milli/dinsel/değerlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir ve bu önemli amacı gerçekleştirmek için evrensel ahlaki değerleri benimsemenin yanı sıra geleneklerimize, milli kültürel değerlerimize ve halkımızın tarihi geçmişine sadık kalmalıyız, böylece yeni bir nesil yetiştirebiliriz.

Bu karmaşık sorunların çözümü için bilimsel temellere dayalı bir programın geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Görüşümüzce, bu program çocuğun kişiliğini şekillendirmek için aile ve toplum hayatının ekonomik, sosyal, eğitimsel ve manevi alanlarındaki çelişkileri ortadan kaldırmayı ya da en azından azaltmayı amaçlayan önlemler, tavsiyeler, planlar ve bir değerlendirme sistemi içermelidir.

Modern toplumsal yaşamın değişen koşullarında, eğitim sürecinin doğası yeniden ele alınmalıdır. Disiplinler arası bir çözüm yaklaşımı ile toplumun bugünü ve geleceği için ulusal güvenlik ve sosyal konuları karşılayan, devlet politikasıyla uyumlu modern bir kavramın oluşturulması gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim süreci, çocuk, kişilik, milli güvenlik.

EBU NASR EL-FÂRÂBİ'NİN BİLİMLERİN SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN ÖĞRETİSİ

Kemale PANAHOVA

Doç. Dr., Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosial Bilimler ve Psikolojik Fakültesi,
Felsefe Bölümü öğretim üyesi, Felsefe Bölümü Başkanı,
Azerbaycan, BAKÜ
kamalapanahova@mail.ru

Özet

Problem durumu: Bilimlerin sınıflandırılması, bilimlerin belirli genel ilkelere dayalı olarak sistemleştirilmesinde ifade edilen ilişkiye ışık tutar. Bilimlerin birbiriyle bağlantısı, farklı bilimsel bilgi alanları arasındaki uyumluluk fikrini yaratır. İncelenen konu, bilimin kendisi kadar eskidir.

Doğu Peripatetik Ekolü'nün önde gelen temsilcilerinden Ebu Nasr el-Farabi, "Bilimlerin Sınıflandırılması" adlı eserinde Aristoteles'in de fikirlerinden yararlanarak bilimlerin sistemleştirilmesine ilişkin fikirlerini ortaya koymuştur. Düşünüre göre tüm gerçek şeyler ve onların çeşitli özellik ve nitelikleri bilimin konusunu oluşturur. Teorik ve uygulamalı bilimler arasında ayrım yapan filozofa göre teorik bilimler alanındaki asıl yeri, varlığın genel özelliklerini ve yasalarını inceleyen bilim olan felsefe işgal etmektedir. Farabi, ilimleri dil bilimi, mantık, matematik bilimleri, doğa ve metafizik, beşeri bilimler, fıkıh ve kelam olarak sınıflandırmıştır. Kadim geleneklere dayanarak, bilimsel ve felsefi araştırmalarına göre bunları basitten karmaşığa doğru sıralar. Farabi, ilimlerin sınıflandırılmasına dayanarak kişinin ilimler arasında karşılaştırma yaparak hangisinin üstün, daha faydalı, daha başarılı, daha doğru, hangisinin daha zayıf, daha önemsiz ve daha zayıf olduğunu tespit edebileceğine inanmaktadır. Farabi'nin sisteminde farklı bilimler birbirini dışlamadığı gibi inkar da etmez. Tam tersine, birbirleriyle ilişkili ve birbirine bağımlı olarak görülüyorlar.

Yöntem: Çalışmada karşılaştırmalı, sistematik yaklaşım yöntemleri kullanılmıştır.

Sonuç: Farabi'nin bilimlerin sistemleştirilmesi konularının incelenmesi, yaşadığı dönemin doğal ve bilimsel düşünce düzeyi, sorunları ve yönleri hakkında fikir vermektedir. Farabi'nin bilimlerin sınıflandırılmasına ilişkin öğretisi hem Doğu'da hem de Avrupa'da incelenmiş ve sonraki kuşak düşünürlerinin bu alanda yaptıkları araştırmalar üzerinde güçlü bir etkiye sahip olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ebu Nasr el-Fârâbi, Bilimlerin Sınıflandırılması.

MODELLEME, MODELLERİN İŞLEVLERİ VE BİLİMİN GELİŞİMİNDEKİ ROLÜ

Gülnare SAFAROVA

Doç.Dr., Azerbaycan Tıp Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Bölümü Öğr.Üyesi
Azerbaycan, BAKÜ
seferovagulnara@hotmail.com

Özet

*Problem durumu***:** Bilimsel düşünme, bilgi ve eylem birliğinden oluşan bir süreçtir. Gerçekliğin incelenmesinde bilimsel düşünme yöntemleri özel bir öneme sahiptir. Bunlardan biri de modellemedir. Model oluşturmayı ve incelemeyi amaçlayan insan faaliyeti modelleme olarak tanımlanır.

Modelleme yöntemi, bir araştırma aracı olarak insanoğlunun doğanın ve toplumun gelişim yasasına uygunluğunu anlama sürecinde ve çevreyi değiştirmenin pratik yollarını arama sürecinde önemli bir yer işgal etmektedir. Bilgisayar teknolojilerinin son yıllarda hızla gelişmesi sonucunda, bu yönteme sadece fizikçilerin ve mühendislerin değil, aynı zamanda ekonomistlerin, sosyologların, demografların ve diğer bilim alanı temsilcilerinin de ilgisi arttı. Modelleme de dahil olmak üzere yeni bilimsel bilgi edinme yöntemlerinin uygulanması, herhangi bir bilim dalının gelişimi açısından gerekli koşullardan biridir. Bu nedenle bilimsel düşünmede gerçekleştirdiği işlevleri belirlemek, modelleme yönteminin incelenmesi açısından gereklidir.

Yöntem: Çalışmada analiz ve sentez, tümevarım ve tümdengelimin yanı sıra sistematik yaklaşım yöntemleri kullanılmıştır.

Sonuç: Modelleme yöntemi; bilişsel, metodolojik, tahminleme, değerlendirme, benzeşim kurma, optimizasyon, tanımlayıcı, sosyo-kültürel dünya görüşü işlevleriyle gerçekliğin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesinde ve bilimin gelişmesinde olağanüstü bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Modelleme, Modellerin İşlevleri, Bilim, Gelişim.

TARİHSEL SÜRECİ AÇIKLAMAYA YAKLAŞIMLAR

Nezaket KARİMOVA

Dr. Öğr. Üyesi, Bakü Devlet Üniversitesi,
Sosyal Bilimler ve Psikoloji Fakültesi Dekan Yardımcısı,
Felsefe Bölümü öğretim üyesi
Azerbaycan, BAKÜ
kerimova.nezaket@gmail.com

Üzeyir ZEYNALOV

Doç. Dr., Mingeçevir Devlet Üniversitesi,
Humanitar Bilimler Bölümü öğretim üyesi,
(MSU) rektör yardımcısı,
Azerbaycan, MINGACEVIR
uzeyir.zeynalov@mdu.edu.az

Özet

Tarihsel süreci açıklamak için çeşitli bakış açıları, yaklaşımlar, paradigmalar vardır. Bu yaklaşımlar arasında oluşum ve medeniyet yaklaşımları en yaygın olanlarıdır. Bazen bunlara monist veya çoğulcu yaklaşım da denir. Oluşum yaklaşımına ontolojik, yani tarihin en derin katmanlarının, özünün analizi, medeniyet yaklaşımına tarihin fenomenolojik analizi hakimdir. Biraz kesin olmak gerekirse, araştırmacı bu yaklaşımda ülkelerin ve halkların tarihine bakar ve onları tanımlamakla yetinir. Biçimlendirici analiz, tarihi dikey bir çizgide keser veya daha doğrusu insanlığın basitten karmaşığa, ilkelden en yükseğe, gelişimdeki en düşükten en yükseğe hareketini alır. Medeniyet yaklaşımı, biçimlendirici yaklaşımın aksine, tarihi şu şekilde ele alır: Konusu, belirli bir uzay ve zamanda var olan benzersiz, tekrarlanamayan medeniyetlerdir. Teori biçimi, tarihi anlamanın çıkış noktası olarak yalnızca maddi üretim biçimini alır. Aşamalı medeniyet modeli, değişimin temeli olarak ekonomik faktörü değil, tekniği alır. Amerikalı sosyolog Alvin Toffler, ilk teknolojik devrimin tarım devrimi olduğuna ve bunun da kendisine ait olan geleneksel uygarlığı şekillendirdiğine inanıyordu. İkinci uygarlık, makinelere ve popüler kültüre dayanan endüstriyel uygarlıktır. Endüstriyel kültüre geçiş sürecine modernleşme denir. Toffler, sanayi sonrası uygarlığı üçüncü dalga olarak adlandırırken, diğer araştırmacılar bilgi toplumu olarak adlandırıyor. Bu medeniyet, bilgisayar teknolojisinin, hassas elektroniklerin, kitle iletişiminin, genetik mühendisliğinin ve biyoteknolojinin gelişmesiyle şekilleniyor. Kas gücü ve makine emeği, zihinsel emeğe ve bilgiye yol açar.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel süreç, medeniyet yaklaşımı, tarım medeniyeti, sanayileşme, sanayi sonrası medeniyet, bilgi toplumu.

ДИНАМИКА ТРАНСФОРМАЦИИ В СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОМ СОЗНАНИИ МОЛОДЕЖИ

Динара Низами кызы АЛИЕВА

Бакинский Государственный Университет,
докторант кафедры Философии
Азербайджан, БАКУ
dinaraliyeva94@mail.ru

Аннотация

Актуальность темы исследования: В связи с активизацией глобальных процессов в мире и растущими социальными и политическими противоречиями борьба за изменение в сознании и мировоззрении более чем 2-х миллиардов молодых людей набирает обороты. Так как уровень сознания молодого поколения определяет развитие завтрашнего дня, этот вопрос становится все более глобальным и актуальным. Из этого следует, что существует необходимость совершенствования методологических основ изучения динамики трансформации в социально-политическом сознании молодежи и создания инновационных методов и инструментов разработки эффективных механизмов развития этой системы.

Цель исследования: Основной целью исследования является изучение динамики трансформации в социально-политическом сознании молодежи.

Теоретическая и методологическая основы исследования: В ходе исследования был применен системный подход к изучению специфических особенностей в социально-политическом сознания молодежи. Наряду с этим, использовался также, метод сравнительного анализа.

Выводы: Стремительный темп динамики трансформации геометрической формы и увеличение арифметики традиционоого образования или культуры приводят к взаимной диспропорции. Этот дисбаланс снизил сознательность молодых людей и позитивное отношение к традиционной морали и культуре в их образовании до секуляризма.

Информация к размышлению: Глобализация, оказывая неравномерное влияние на все стороны общественной жизни инспирирует потребность в более адекватном понимании места и роли молодежи в обществе. В этом смысле мы можем назвать процесс самоповедения неким толчком к осознанию значимости со стороны молодежи своей роли в трансформационных процессах.

Ключевые слова: динамика трансформации, трансформационный процесс, демократические процессы, политическое сознание, современность.

TÜRKİYE-RUSYA FEDERASYONU ARASINDAKİ DIŞ TİCARETİN YAPISI, GELİŞİM SEYRİ VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Türker BATMAZ

Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü, İktisat Politikası ABD
E mail: turker.batmaz@balikesir.edu.tr

Özet

Rusya Federasyonu yaklaşık 17 milyon kilometre karelik yüz ölçümü, 146.5 milyon nüfusu ve yaklaşık 2 trilyon ABD doları gayri safi yurtiçi hasılasıyla (2023 yılı itibariyle) Avrasya Coğrafyasında birinci, dünya genelinde ise on birinci sırada yer almaktadır. Söz konusu ülke ile Türkiye'nin sosyoekonomik ilişkileri 1997 yılından itibaren hızlanmaya başlamıştır. Özellikle son on yıldır Türkiye'nin toplam dış ticaret hacmi içerisinde Rusya Federasyonu ilk üçte yer almaktadır.

Bu çalışma, Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında gerçekleştirilen dış ticaretin sektörel bazda yapısını ve dış açık probleminin nedenlerini araştırmayı amaç edinmiştir. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın metodolojisini; Avrasya coğrafyasında bulunan araştırma enstitüleri, üniversiteler ve bu kurumlarda görev yapan üst düzey yöneticilerle yapılmış görüşmeler ve literatür taraması oluşturmaktadır.

Bu görüşeme ve incelemeler sonucunda; Türkiye'nin Rusya Federasyonu ile gerçekleştirmiş olduğu ikili ticari ekonomik ilişkilerde dış ticaret açığı vermesinin en önemli nedenleri arasında katma değeri yüksek olan mal ve hizmet ithalatı gelmektedir. Bu ürünler başta doğalgaz olmak üzere; taş kömürü katranı, ham petrol ürünleri ve demir –çelikten oluşmaktadır. Türkiye'nin Rusya Federasyonu'na ihracatını oluşturan ürünlerin yapısı incelendiğinde ise; katma değeri düşük olan geleneksel tarım ürünleriyle birlikte belli oranda kara ulaşım aracı, tekstil ve hazır giyim ürünleri karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin Rusya'ya ihracatının artmasında büyük önem arz eden Rusya Gümrük mevzuatının karmaşıklığı, sık sık değişiklik göstermesi, yine Rus vergi ve ticaret hukukunun Türkiye'ye göre büyük farklılıklar göstermesi, firmaların sık sık el değiştirmesi Türk firmalarının bu pazara girmelerine büyük engel teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-Rusya Federasyonu, Avrasya Dış Ticareti, İhracat, İthalat

VARLIĞIN EN KÜÇÜK YAPITAŞINDAKİ BİLİNÇLİLİK VE ZİHİNSELLİK: PANPSİŞİZM

Büşra KONDU

Selçuk Üniversitesi
Felsefe Bölümü
busra_kondu@outlook.com

Özet

Bu çalışmada zihin felsefesi kuramlarından panpsişist yaklaşım ele alınarak maddenin en küçük yapıtaşında bile bir bilinçlilik ve zihinsellik olduğu tezi ileri sürülmektedir. Bu yaklaşım, zihin felsefesi kuramlarından belirimci yaklaşıma karşı çıkmaktadır. Belirimci yaklaşıma göre bilinç, zihinsel niteliklere sahip olmayan bir grup nöronun bir araya gelip etkileşimi sonucu varlıkta hiç yokken bir anda belirmiştir. Panpsişist yaklaşım, hiçten hiçbir şey çıkmayacağı düşüncesinden yola çıkarak beynin temel yapıtaşı olan nöronların en baştan sıfır zihinsellik ve bilinçlilik özelliğine sahip olmasını problemli bulur. Belirimciliğe bir diğer eleştirisi ise enerjinin korunumu ve dünyanın nedensel kapalılığı yasasıdır. Fiziksel dünyaya dışarıdan fiziksel olmayan bir etkinin girerek fiziksel bir sonuç yaratması bu ilke doğruysa söz konusu olamaz. Enerjinin korunumu yasasına göre ise doğada var olan enerji miktarı sabittir. Eksilme ve artma söz konusu değildir. Zihinsellik, varlık varolduktan sonra bir anda beliriyorsa, sonradan meydana geldiği için bu durum enerjinin korunumu yasasını çiğnemektedir. Bu çalışma, evrende bilinçli ve bilinçsiz olduğunu düşündüğümüz varlıkların temel yapıtaşlarının aynı olduğu iddiası üzerine temellenen panpsişist yaklaşım ışığında insanda gözlemlenen zihinselliğin ve bilinçliliğin cansız olarak nitelendirdiğimiz bir çakıl taşında da gözlemlenebileceğini iddia etmektedir. Bu iddia, ilkel türden zihinsellik ve bilinci içermelerine rağmen insanda bunun daha karışık hale gelişi ile temellendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Zihin, madde, bilinç, panpsişizm, belirimcilik.

TATAR TÜRKÇESİNDE KOT "KUT" -İNANÇ VE RİTÜELLERE DAYALI SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME-

Özge Sönmezler DURAN

Öğr. Gör. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-0791-131X
e-posta: o.s.duran@aku.edu.tr

Özet

Amaç: Çalışmamızda Eski Türkçe döneminden bu yana Türk dilinde bulunan ve Kazan Tatar Türkçesi söz varlığında da çeşitli anlamlarla yaşamaya devam eden *kot* "kut" kelimesi incelenecek; bu kökten türemiş olan kelimeler ve *kot* kelimesi ile kurulmuş deyimler, kalıplaşmış ifadeler anlam yönünden değerlendirilecektir. *Kot* "kut" ile ilgili inanç ve ritüellerin tarihî devirlerden bu yana yaşadığı ve dillerin söz varlığını şekillendirdiği fikrinden hareketle Kazan Tatar Türkçesinde kut ile ilgili inanç ve ritüellerin değerlendirilmesi, söz konusu inanç ve ritüellere dayalı söz varlığı unsurlarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmamızda öncelikle Kazan Tatar Türkçesi sözlüklerinde bulunan *kot* "kut" kelimesinin anlamları değerlendirilecektir. Tatar Türkçesi sözlükleri, leksikoloji çalışmaları ve ağız çalışmaları da incelenerek *kot* "kut" kelimesi ile bağlantılı söz varlığı unsurları ortaya konulacaktır. Deyimlerin ve kalıp ifadelerin ortaya çıkışında etkili olan inanç ve ritüellere değinilerek bu inanç ve ritüeller mitoloji, halk bilimi, leksikoloji çalışmaları yoluyla açıklanacaktır. *Kot* "kut" kelimesinin Tatar Türkçesindeki somut, soyut anlamları ve kelimenin bu lehçedeki kullanım durumu kültürel unsurlarla birlikte bütüncül bir yaklaşımla ele alınacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Bugünkü Tatar Türkçesinde *kot* "kut" kelimesinin müstakil olarak çok yaygın kullanılmadığı görülmektedir. Bununla birlikte kelimenin deyimlerde, kalıp ifadelerde, atasözlerinde yaşamaya devam etmesi ve Tatar Türkçesi sözlüklerinde de kayıtlı olması onun anlamının halk tarafından bilindiği fikrini destekler niteliktedir. Nitekim bu kelimeden türemiş olan *kotla-, kotay-, kotlı, kotsız* gibi kelimeler bugünkü Tatar edebî dilinde aktif bir şekilde kullanılmaktadır. *Kot* "kut" kelimesinin eski devirlerden bu yana yaşayan anlamlarının izleri de bu kelimelere yansımıştır. Kut ile ilgili inanç ve ritüeller Tatar Türkçesinde *kot oç-, kot çık-, kot kit-, kot koy-, kotın çakır-, kotoçkıç* gibi tabirleri ortaya çıkarmıştır. İnanç ve ritüellere dayanan bu tabirlerin bazılarının bugün çeşitli anlamları da yansıttığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kazan Tatar Türkçesi, Söz Varlığı, Ritüel, Kut.

DUYGUSAL EMEK İLE MESLEKİ CANLILIK ARASINDA İLİŞKİ: HİZMET SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ümit YAVUZ

Süleyman Demirel Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liderlik Anabilim Dalı
uyavuz.567.gmail.com

Ahmet YILDIRIM

Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü
ahmet.yildirim@sdu.edu.tr

Özet

Duygusal emek, hizmet sektöründe çalışan bireylerin müşteriyle etkileşimde bulunurken gösterdikleri duygusal kontrol ve çabayı ifade eder. Duygusal emek düzeyi, çalışanın mesleki canlılığı üzerindeki etkisine yönelik yazında kuramsal yaklaşımlar vardır.

Alanyazında duygusal emeğin farklı değişkenlerle ilişkisinin ele alan çalışmalar söz konusu olmasına rağmen duygusal emek ile mesleki canlılık ilişkisini ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

İlişkisel tarama modelinde tasarlanmış olan bu çalışmanın temel amacı; hizmet sektöründeki işgörenlerin duygusal emek davranışları ile mesleki canlılıkları arasındaki ilişkiyi tespit ederek duygusal emek davranışının mesleki canlılık üzerine etkisini tespit etmektir.

Araştırma evrenini, Isparta il merkezinde hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde çalışanlar oluşturmaktadır. Araştırma verileri hizmet sektöründe faaliyet gösteren 420 işgörenden kolayda örneklem yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca kullanılan ölçeklerin geçerliliğini test etmek için Jamovi 2.4.1. programından yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan değişkenlerin aralarındaki ilişkilerin ve etkilerin test edilmesinde korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre duygusal emekğin mesleki canlılık üzerine pozitif yönlü ve anlamlı etkisi bulunmaktadır. Elde edilen bu bulgu kuramsal çerçeve ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Bu çalışma işgörenlerin duygusal emek davranışlarının mesleki canlılıkları üzerine etkisinin tespit edilerek hizmet sektöründe faaliyet gösteren örgütlerinin insan kaynakları yönetimi süreçlerine katkı sağlaması nedeniyle önem arz etmektedir. Ulaşılan bulguların hizmet sektöründe çalışan işgörenlerin duygularının yönetilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Emek, Mesleki Canlılık, Hizmet Sektörü

ÇEVRECİ MODA BAĞLAMINDA BİR UYGULAMA ÖRNEĞİ: "ATIKSIZ GİYSİ TASARIMI ARAŞTIRMA VE UYGULAMALARI PROJESİ"

Kevser GÜRCAN

Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Meslek Yüksekokulu, Giyim Üretim Teknolojisi Programı

Özet

Tekstil ürünleri insan yaşamının vazgeçilmezi olmakla birlikte üretim sırasındaki etkenlerle çevreye en büyük zararı verme potansiyeline sahip materyaller olarak karşımıza çıkmaktadır. Giysi ve giyinme kavramları ile beraberindeki tekstil faaliyetleri son dönemde yaşamımıza girmiş kavramlar ve uygulamalar olmayıp insanın varoluşu kadar eskidir. Ne var ki süreç içerisinde değişen; artan ihtiyaçlarımızla şekillenen tüketim alışkanlıklarımız ve üretim biçimimize yön veren tercihlerimizdir. Yaşadığımız gezegene verdiğimiz zararın iklim değişiklikleri, yedinci kıta gibi somut olarak görülebildiği günümüzde, küresel kirlilik konusunda kişisel ve toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik gerçekleştirilecek her bir çalışma büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, basitlik ilkesinden yola çıkarak, geometrik formlarla ve atık oluşturmadan ürün geliştirmek üzere "Atıksız Giysi Tasarımı ve Uygulamaları Araştırma Projesi" planlanmış, bu Proje Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından A tipi Proje olarak desteklenmiştir. Proje kapsamında geleneksel formlardan yola çıkılarak modeller geliştirilmiş ve 3D teknolojisi kullanılarak bir giysi koleksiyonu oluşturulmuştur.

Konuya ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla proje süreçlerine çeşitli düzeylerde öğrencilerin de katılımı sağlanmaya çalışılmış, aynı zamanda proje çıktıları sektör ile paylaşılarak tasarım ve üretim süreçlerine olumlu etki sağlaması için girişimde bulunulmuştur.

Bu çalışmada, atıksız giysi tasarım ve üretim yöntemlerine ilişkin proje süreç ve bulgularına yer verilerek çevre bilincinin artırılması ve gerçekleştirilen çalışmaların yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Atıksız Giysi Tasarımı, Sıfır Atık, Çevreci Moda, Giysi Ve Geometri

AHŞABIN SANATA DÖNÜŞTÜĞÜ KASABA: DEĞİRMENDERE'NİN HEYKEL İLE OLAN YOLCULUĞU

Metin Kar

Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Özet

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte sanat, bilim ve kültür alanında pek çok yenilik ve atılım gerçekleştirilmiştir. Yeni devletin getirdiği modernleşme ve ilerleme vizyonuyla, genç sanatçılar ve bilim insanları yurt dışına gönderilerek eğitim almaları sağlanmış ve ülkeye geri döndüklerinde kazandıkları bilgi ve deneyimlerle Türkiye'nin kültürel yapısına katkı sağlamaları hedeflenmiştir. Bu kişiler, sanatın topluma yayılmasında ve Türkiye'de özgür sanat ortamlarının oluşmasında önemli rol oynamıştır. Cumhuriyetin ortaya koyduğu modernleşme iradesi, zaman zaman karşılaştığı zorluklara rağmen sanatta sürekliliğin korunmasını sağlamıştır. Sanat, kimi zaman toplumda kabul görmüş, kimi zaman ise anlaşılmamış veya yok sayılmış olsa da, Türkiye'de sanatın gelişimi daima ileriye dönük bir çizgide devam etmiştir.

Türkiye'de sanat galerilerinin dışında, açık alan sanatı ve kamusal alan heykelciliği gibi çeşitli sanatsal hareketlerin pratiği yapılmakta ve toplumla buluşturulmaktadır. Heykel sempozyumları, bu anlamda büyük bir sanatsal eylem olarak öne çıkmaktadır. Türkiye'deki ilk açık alan heykel uygulamaları 1970 'li yıllarda başlamış ve çeşitli belediyeler, üniversiteler ve sanat inisiyatifleri tarafından desteklenerek ülkenin farklı bölgelerine yayılmıştır. Bu sempozyumların en uzun soluklu örneği ise Kocaeli ilinin Değirmendere ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Değirmendere Heykel Sempozyumu, uluslararası bir etkinlik olarak düzenlenmiş ve dünyanın dört bir yanından sanatçıları bir araya getirerek Türkiye'nin sanatsal zenginliğine katkı sağlamıştır. Bugüne dek pek çok yerli ve yabancı sanatçının katılımıyla Değirmendere'de kalıcı heykeller üretilmiş ve bu eserler kamusal alanda sergilenmeye devam etmektedir. Bu araştırmadaki amaç Türkiye'de cumhuriyetin ilanından itibaren sanatta yaşanan gelişmeleri ve kamusal alan heykelciliğinin önemini vurgulamak; heykel sempozyumlarının sanatı topluma yaymadaki rolünü incelemek. Cumhuriyet dönemi sanat politikaları, Değirmendere Heykel Sempozyumu ve kamusal alandaki heykel uygulamaları üzerine literatür taraması yapılacaktır. Bu şekild**e** Kamusal alan heykelciliği bilincini artırmak ve yeni heykel sempozyumlarının düzenlenmesini teşvik ederek, sanatı daha geniş kitlelere ulaştırmak hedeflenmiştir.

Sonuç olarak Heykel sempozyumları, özellikle uluslararası Değirmendere Zühtü Müridoğlu Ahşap Heykel Sempozyumu, Türkiye'de kamusal alan sanatının gelişimine önemli katkılar sağlamış, sanatı geniş kitlelere ulaştırmıştır. Uzun yıllar devam eden bu etkinlik, dünyada sayılı sempozyumlar arasında yerini alarak toplumsal sanatsal farkındalığı artırmıştır.

Anahtar Kelime: Heykel Sempozyumu, Ahşap Heykel, Değirmendere, Zühtü Müridoğlu

THE TOWN WHERE WOOD TURNS INTO ART: DEĞIRMENDERE'S JOURNEY WITH SCULPTURE

Metin Kar

Assoc. Prof. Dr., Kocaeli University, Faculty of Fine Arts

Abstract

With the establishment of the Republic of Türkiye, many innovations and breakthroughs have been made in the fields of art, science and culture. With the vision of modernization and progress brought by the new state, young artists and scientists were sent abroad to receive education, and it was aimed to contribute to the cultural structure of Turkey with the knowledge and experience they gained when they returned to the country. These people played an important role in spreading art to society and creating free art environments in Turkey. The will to modernization put forward by the Republic ensured the preservation of continuity in art despite the difficulties it encountered from time to time. Although art has sometimes been accepted in society and sometimes not understood or ignored, the development of art in Turkey has always continued in a forward-looking line.

In Turkey, outside of art galleries, various artistic movements such as open space art and public space sculpture are practiced and introduced to the society. Sculpture symposiums stand out as a great artistic action in this sense. The first outdoor sculpture applications in Turkey started in the 1970s and spread to different parts of the country, supported by various municipalities, universities and art initiatives. The longest-running example of these symposiums was held in Değirmendere district of Kocaeli province. Değirmendere Sculpture Symposium was organized as an international event and contributed to Turkey's artistic richness by bringing together artists from all over the world. To date, permanent sculptures have been produced in Değirmendere with the participation of many local and foreign artists and these works continue to be exhibited in public spaces. The aim of this research is to emphasize the developments in art and the importance of public space sculpture in Turkey since the declaration of the republic; To examine the role of sculpture symposiums in disseminating art to society. A literature review will be conducted on art policies of the Republican period, Değirmendere Sculpture Symposium and sculpture practices in public spaces. Bu şekild**e** Kamusal alan heykelciliği bilincini artırmak ve yeni heykel sempozyumlarının düzenlenmesini teşvik ederek, sanatı daha geniş kitlelere ulaştırmak hedeflenmiştir.

As a result, Sculpture symposiums, especially the international Değirmendere Zühtü Müridoğlu Wooden Sculpture Symposium, have made significant contributions to the development of public space art in Turkey and brought art to large audiences. This event, which has continued for many years, has taken its place among the few symposiums in the world and increased social artistic awareness.

Keywords: Sculpture Symposium, Wooden Sculpture, Değirmendere, Zühtü Müridoğlu

ЧЕЛОВЕК В АРТ-ТЕРАПИИ И ПРЕВРАТНОСТИ СОВРЕМЕННОГО ГУМАНИЗМА

Копытин А.И.

д. м. н., профессор, кафедра психологии СПбАППО

Аннотация

Развитие арт-терапии, психотерапии, психологии, как и всей гуманитарной сферы, тесно связано с представлениями о том, что есть человек. В настоящее время человек как объект и субъект познания рассматривается как с позиций традиционного гуманизма, так и постгуманизма, техногуманизма, трансгуманизма, нового гуманизма и экогуманизма. Как все эти «измы» связаны с актуальными тенденциями развития и проблемами современной культуры, разных сфер гуманитарного знания, формами и методами практической работы с человеком – педагогикой, психологией, искусством и другие? Какое влияние они оказывают на арт-терапию в настоящее время и могут оказать на нее в ближайшей исторической перспективе? В докладе обсуждаются новые концепции человекознания, реалии сегодняшнего дня и перспективные модели описания человека в соответствии с футурологической перспективой. Рефлексируются тенденции развития нынешней цивилизации, связанные с искусственным интеллектом, нанотехнологиями, генной инженерией, цифровым и экологическим трендами. Показано, как современные концепции человекознания представлены в современном искусстве.

Ключевые слова: гуманизм, техногуманизм, трансгуманизм, постгуманизм, новый гуманизм, экогуманизм, арт-терапия

THE EVOLUTION OF ART THERAPY AND HUMAN KNOWLEDGE: RETHINKING HUMAN, ART AND THERAPY DURING POST-HUMANISM

Kopytin A.I.

Doctor of Medical Sciences, Professor
Department of Psychology
St. Petersburg Academy of Postgraduate Pedagogical Education

Abstract

The development of art therapy, psychotherapy, psychology, as well as the whole sphere of human sciences, is closely related to the understanding of what isa human being. Currently, human as objects and subjects of knowledge are considered both from the perspective of traditional humanism and posthumanism, techno-humanism, transhumanism, new humanism and eco-humanism. How are all these “isms” related to the current trends and problems of modern culture, various spheres of humanities, forms and methods of practical work with people in pedagogy, psychology, art etc. What impact do they have on art therapy today and will have in the near future? The keynote discusses

new concepts of human knowledge, and promising models for describing humans in accordance with the futurological perspective. The trends in the development of current civilization related to artificial intelligence, nanotechnology, genetic engineering, digital and environmental trends are reflected. It is shown how modern concepts of human knowledge are presented in contemporary art.

Keywords: humanism, techno-humanism, transhumanism, posthumanism, new humanism, eco-humanism, art therapy

«BURUN» KELİMESİNDEN HAREKETLE SÖZLÜKÇÜLÜK

Nazgül ENTRİEVA

Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, TÜRKİYE

Özet

Sözlükçülük işi genel olarak anlama dayandığı için belirli bir dili en ince ayrıntısına kadar iyi bilmeyi gerektirir. Bir yazarın eserinin başarısı nasıl ki kelimelerin ustaca kullanılmasına bağlı ise sözlükçülük işi de kelime ustası olmayı gerektirir. Sözlükçülük işi ile uğraşan kişi aynı zamanda kelime ustasıdır denilebilir. Bildiği veya derlediği kelimeleri belirli bir düzen içinde okura sunmak bir nevi sözlük oluşturma sanatı sayılabilir. Sözlükçülüğün kendi esasları, teori ve prensipleri mevcuttur. Modern dünyada her gün çeşit çeşit sözlükler yayınlanmaktadır. Bu kadar çeşitliliğin beraberinde getirdiği karmaşıklığını ve zorlukların olması olağandır. Bu zorluklar dil pratiğinin çeşitli alanlarını kapsar: alıntı kelimelerin beraberinde getirdiği çeviri nüansları, yerli ve yabancı dil eğitimi, sanal ortamındaki çok dilli iletişim, mesleki dil vs. Sözlükçülüğün teorik ve pratik esasları mevcuttur. Teorik esasları sözlükçülüğün çıkış ve gelişim tarihini kapsıyor ise pratik esasları sözlüklerin oluşumu ve kelime fişleme yönetmelerine dayanır. Bu çalışmada mevcut Türkçe sözlüklerden hareketle bir kelime üzerinden sözlükçülük açısından değerlendirme yapılacaktır. Bir kelimenin 6 farklı sözlükteki anlamlarından yola çıkılarak iyi bir sözlüğün niteliği konusunda sonuca varılmaya çalışılmıştır. Amacımız söz konusu sözlükler arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koyarken iyi bir sözlüğün nasıl olması gerektiğinin altını çizmektir.

Anahtar kelimeler: Leksikografi, Sözlükçülük, Burun, Yabancı Dil, Çeviri

TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ANONİM ŞİRKETLERDE PAY SAHİBİNİN ÖZEL DENETİM İSTEME HAKKI

Seniha DAL

Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi, İşletme Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
ORCID: 0000-0002-3999-8395
senihadal@marmara.edu.tr

Özet

Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 438 ve devamında düzenlenen özel denetim hakkı pay sahibinin talebiyle başlar. Pay sahibinin bireysel hak niteliğindeki bu talebi genel kurulda kabul ya da ret olmak üzere iki şekilde sonuçlanır. Genel kurul pay sahibinin talebini kabul ederse mahkeme tarafından özel denetçi atanır. Pay sahibinin talebinin genel kurul tarafından reddedilmesi halinde ise azınlık, pay sahibinin özel denetim talebini yinelerse, mahkeme bu durumda genel kurul kararını aramaksızın m. 439/2'deki şartların varlığında özel denetçi atar. 6102 sayılı TTK'daki bu düzenleme ile mülga TTK'dan farklı olarak özel denetçinin atanmasının anonim şirketi kontrol eden çoğunluk tarafından belirlenmesi anlayışı terk edilerek özel denetim isteme hakkı hissedarlar demokrasisi anlayışını benimseyen yeni ilkelere tabi tutulmuş yeni bir pay sahipliği ve azlık hakkı oluşturulmuştur. Genel kurulda her bir pay sahibine finansal tablolardaki usulsüzlük, yönetim kurulu üyelerinin harcamaları vb. belirli, somut olaylara ilişkin koşulların varlığında özel denetim isteme hakkı tanınmıştır. Bir başka deyişle, bu hakkın kullanılabilmesi için pay sahibinin hukuken korunmaya değer bir menfaatinin bulunması gerekmektedir. Gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarından biri olarak düzenlenen pay sahibinin bu hakkını kullanımı bir başka pay sahipliği hakkı olan bilgi alma ve inceleme hakkının tüketilmiş olması şartına bağlanmıştır. Bu çalışmada pay sahibinin özel denetim isteme hakkını kullanabilmesinin koşulları, özel denetçinin atanması ve görevi, özel denetçi raporu ve sonuçları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Pay Sahibi, Özel Denetim, Özel Denetçi

THE GEOPOLITICAL AND GEOECONOMIC SIGNIFICANCE OF THE ARCTIC MARITIME CORRIDOR

Valeri MODEBADZE

Georgian Technical University
modebadzevaleri07@gtu.ge
ORCID number: https://orcid.org/0000-0002-1232-4841

Abstract

This article examines the evolution and development of the Arctic maritime corridor, commonly known as the Northern Sea Route, along with its geopolitical and geoeconomic significance. If properly developed, this corridor could emerge as the shortest maritime route between Europe and Asia, playing a crucial role in enhancing trade and commercial relations between countries on both continents.

As global warming causes ice in the Arctic to melt, interest in the Northern Sea Route has surged among Arctic nations. This has led to fierce geopolitical rivalry among these states, each vying for dominance and control over these increasingly accessible maritime routes. The competition for control over these vital shipping lanes is intensifying, fueled by the economic opportunities they present for trade and resource extraction.

The interplay of environmental change, economic ambition, and geopolitical maneuvering underscores the Arctic's growing importance on the global stage. Major powers, such as China and Russia, are striving to establish alternative economic corridors that Western nations cannot easily intercept or control. This dynamic not only shapes the Arctic's future but also influences broader international relations, as nations navigate the complexities of cooperation and competition in this strategically significant region.

Keywords: the Arctic Maritime Corridor, The Northern Sea Route, Transcontinental Trade Routes, Geopolitical rivalry for the Arctic maritime routes

YAPAY ZEKÂ TARAFINDAN MEYDANA GETİRİLEN SANAT ESERLERİNİN HUKUKİ KORUNMASI

Çiçek ERSOY

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi,
cicek.ersoy@itu.edu.tr, 0506-2876614

Ulaş BAYSAL

Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi
baysalu@itu.edu.tr

Özet

Yapay zekâ teknolojilerinin sanat eseri olarak nitelendirilebilecek ürünler meydana getirebilecek düzeye ulaşmıştır (örneğin roman, şiir yazabilen, müzikal besteleyebilen, resim yapabilen yapay zeka teknolojileri). Bu gelişme, yapay zeka tarafından meydana getirilen ürünlerin FSEK (Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu) kapsamında eser kabul edilip edilmeyeceği ve eser sahipliğinin tespiti üzerine yapılan tartışmaları beraberinde getirmektedir. Mevcut kurallar çerçevesinde eserin zorunlu unsurlarından biri olan 'sahibinin hususiyetini taşıma'nın insana özgü bir özellik olarak yorumlanmaktadır. Bu nedenle tamamen yapay zeka tarafından üretilen ürünlerin bir insanın hususiyetini taşımaması ve fikri çaba ürünü olmaması nedeniyle eser olarak kabul edilememektedir. Bu durum, yapay zeka teknolojilerinin geliştirilmesi önünde bir hukuki zorluk ve engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapay zekâ tarafından meydana getirilen ürünlerin geliştirilme sürecini yöneten gerçek kişinin hususiyetini taşıdığı kabul edilerek eser sahibi olarak korunması sağlanabilecektir. Bu tebliğ kapsamında, FSEK'e getirilecek ek bir düzenleme ile yapay zeka tarafından meydana getirilen eserlerin hukuken nasıl korunacağı tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Fikir ve Sanat Eseri, Eser Sahibi, Hukuki Koruma, Fikri Mülkiyet

LEGAL PROTECTION OF ARTWORKS CREATED BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Abstract

Artificial intelligence technologies have reached a level where they can create products that can be considered as works of art (for example, artificial intelligence technologies that can write novels, poems, compose musicals, and paintings). This development brings discussions on whether products created by artificial intelligence will be considered works within the scope of the Law on Intellectual and Artistic Works (FSEK) and the determination of authorship. Within the framework of the current regulations, one of the mandatory elements of a work, 'bearing the owner's characteristics', is interpreted as a human-specific feature. Therefore, products produced entirely by artificial intelligence cannot be accepted as art works because they do not bear

the characteristics of a human being and are not the product of intellectual effort. This situation emerges as a legal difficulty and obstacle to the development of artificial intelligence technologies. It will be possible to protect products created by artificial intelligence as the author by accepting that they bear the characteristics of the real person who manages the development process. Within the scope of this paper, the problematic, how works created by artificial intelligence will legally be protected will be discussed and an additional regulation to be brought to FSEK will be presented.

Keywords: Artificial Intelligence, Intellectual and Artistic Work, Author, Legal Protection, Intellectual Property

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU UYGULANMASINA İSTİSNA HALİ: SANAT ÖZGÜRLÜĞÜ KAPSAMINDA KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ (KVKK M. 28/I-C)

Çiçek ERSOY

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi,
cicek.ersoy@itu.edu.tr, 0506-2876614

Ulaş BAYSAL

Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi
İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi
baysalu@itu.edu.tr

Özet

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat ile, özel hayatın gizliliğinin korunmasına ve kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenlemeler yapılarak, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esasları düzenlenmiştir. KVKK m. 28/I. maddesinde *'kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi'* de Kanun'un uygulama kapsamı dışında kalacak haller içinde sayılmıştır. Sanat özgürlüğünün korunduğu ve güvence altına alındığı bazı durumlarda, kişisel verinin sahibi, özel hayatının gizliliği ve kişisel verilerinin korunması menfaatini öne sürerek hukuki koruma talep edemeyecektir. Zira kanun koyucu, bu hallerde sanat özgürlüğünün korunmasındaki kamu menfaatini, kişisel verilerin korunması menfaatine üstün tutar. Tebliğ kapsamında Anayasa ile korunan sanat özgürlüğü ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin hakların nasıl dengeleneceği ve KVKK m. 28'de sayılan istisna hükmünün nasıl yorumlanacağı uygulamadan örneklerle (KVKK kararları ışığında) anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Özgürlüğü, Kişisel Veri, Mahremiyet, İfade Özgürlüğü, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu

EXCEPTION TO THE APPLICATION OF THE PERSONAL DATA PROTECTION LAW: PROCESSING OF PERSONAL DATA WITHIN THE SCOPE OF ARTISTIC FREEDOM (TURKISH DATA PROTECTION ACT ART. 28/I-C)

Abstract

With the Law on the Protection of Personal Data No. 6698 (KVKK) and the relevant Legislation, the protection of privacy and personal data have been regulated and the obligations of real and legal persons processing personal data, as well as the procedures and principles to be followed, have been introduced. According to Article 28/I of the KVKK, 'processing of personal data for artistic, historical, literary or scientific purposes or within the scope of freedom of expression, provided that it does not violate national

defense, national security, public security, public order, economic security, privacy of private life or personal rights or does not constitute a crime' is listed among the cases that will be excluded from the scope of application of the Law. In some cases where artistic freedom is protected and secured, the owner of the personal data will not be able to request legal protection by asserting the interest of privacy of private life and protection of personal data. Because in such cases, the legislator prioritizes the public interest in the protection of artistic freedom over the interest of protection of personal data. Within the scope of this paper, it will be discussed how the rights regarding artistic freedom and protection of personal data protected by the Constitution will be balanced and how the exception provision listed in Article 28 KVKK will be evaluated. The issue will be explained with examples from practice (in the light of KVKK decisions).

Keywords: Artistic Freedom, Personal Data, Privacy, Freedom of Expression, Law on the Protection of Personal Data

ANN HAMILTON VE CHIHARU SHIOTA'DA İÇSEL UÇSUZ BUCAKSIZLIK BAĞLAMINDA MEKÂNIN POETİKASI

Ayfer KEÇECİ

Dr. Arş. Gör., Munzur Üniversitesi
Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi
Resim Bölümü, ayfer.kececi8@gmail.com.tr
https://orcid.org/. 0000-0002-6936-4289

Özet

Uçsuz bucaksızlığın hükümranlığı, felsefi zeminde düşlemenin ve sonsuz düşüncenin felsefesi olarak değerlendirilmektedir. Düşünmeye ve dönüştürmeye uğraşılan dünyanın evrensel boyutu üzerine geliştirilen düşlemenin zeminidir bu sonsuz düşünce. Ann Hamilton ve Chiharu Shiota' da sonsuz düşünce ve uçsuz bucaksızlık durumu, sanatçı kimliğine özel bir tavrı içermekle birlikte, tikel bir ruh durumunu belirleyen bir düşleme şeklinde de belirmektedir. Sanatçı içselliğinin bu düşselliği, arzu ve eylem yolu ile "sanatçı kimliği"ni dışına çekmekte ve sonsuzluk değeri taşıyan bir dünyanın önüne koyar bir nitelik kazanmaktadır. Sanatçı, bu real dünyada sadece gördüğü yada algıladığı dünyayı göstermekle ilgilenmiyor, kendi içsel dünyanın düşselliğini ve dünya düzeninde kendini konumlandırdığı varlık nedenini yapıtına aktarmayı amaç ediniyor. Ann Hamilton ve Chiharu Shiota eserlerinde aktarılan bu varlık nedeni, dünyanın uçsuz bucaksızlığının görünürlüğünü ortaya koymakla birlikte, sanatçının hayal gücünün ve düşselliğinin büyüklüğünü de izleyicinin sorgulaması üzerine bir yol izlemektedir. Bu doğrultuda bu çalışma, Ann Hamilton ve Chiharu Shiota eserlerinin mekan üretimi yolunda nasıl biriciklik kazandığı üzerine bir değerlendirme sunmayı amaç edinmektedir. Söz konusu mekan üretimi, sanatçı gerçekliği üzerinden ele alınmakta ve mekanın sosyolojik, coğrafi ve tarihsel boyutu üzerine, geleneğe aykırı temsil ve kavram oluşumunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ann Hamilton, Chiharu Shiota, Sonsuz Düşünce, Mekanın Poetikası

THE POETICS OF SPACE IN THE CONTEXT OF INNER VASTNESS IN ANN HAMILTON AND CHIHARU SHIOTA

Ayfer KEÇECİ

Dr. Res. Assist., Munzur University
Faculty of Fine Arts Design and Architecture
Picture Department ayfer.kececi8@gmail.com.tr
https://orcid.org/. 0000-0002-6936-4289

Abstract

The sovereignty of the infinite is considered on philosophical grounds as the philosophy of dreaming and infinite thought. This infinite thought is the ground of the imagination developed on the universal dimension of the world that one is trying to think and transform. In Ann Hamilton and Chiharu Shiota, the state of infinite thought and vastness not only includes an attitude specific to the identity of the artist, but also appears in the form of a dreaming that determines a particular state of mind. This dreaminess of the artist's interiority pulls the “artist identity” out of itself through desire and action, and gains a quality that puts it in front of a world of eternal value. The artist is not only interested in showing the world he sees or perceives in this real world, but also aims to convey the dreaminess of his inner world and the reason for his existence in the world order. This raison d'être, as conveyed in the works of Ann Hamilton and Chiharu Shiota, not only reveals the vastness of the world, but also leads the viewer to question the magnitude of the artist's imagination and dreaminess. Accordingly, this study aims to offer an assessment of how the works of Ann Hamilton and Chiharu Shiota have gained uniqueness in the production of space. The production of space in question is addressed through the reality of the artist and shows the formation of representation and concept formation contrary to tradition on the sociological, geographical and historical dimension of space.

Keywords: Ann Hamilton, Chiharu Shiota, Infinite Thought, Poetics of Space

BİDAYETİNDEN İBNÜ'L-CEZERÎ'YE DIMAŞK'TA KIRAA İLMİNİN TEŞEKKÜLÜ

Ramazan ERASLAN

İstanbul Sabahattin Zaim üniversitesi, doktora öğrencisi

Özet

İslâm tarihinin ilk dönemlerinden itibaren başkent olan Dımaşk, önemli ilim merkezlerindendir. Tefsir, fıkıh ve hadis ilminin yanında kıraat ilminin de geliştiği bu şehir; Mısır, Küfe, Basra ve Endülüs gibi merkezlerle irtibatı sayesinde ilim yolcularının uğrak yeri olmuştur.

Sahabeden Hz. Ebu'd-Derdâ'nın ilk kıraat rehberi olarak geldiği bu merkez, aynı zamanda Hz. Osman'ın Kur'ân'ı tensih sürecinde Dımaşk'a gönderdiği nüshanın muallimi Muğîre b. Ebî Şihâb el-Mahzûmî ile gerçek anlamda Kurân ve kıraat medresesine dönüşmüştür. Şehirlerde oluşan, üzerinde icma edilen, bir imama nispetle şöhret bulan kıraatlerin ihtiyar sürecinde, el-Mahzûmî'nin öğrencisi Abdullah b. Âmir b. Yezîd el-Yahsûbî bu şehrin kıraat imamı olmuştur. Onun kıraati, İbn Mücâhid'in de sahih olarak seçtiği "seb'a / yedili" tasnifte yer almış, beş asır boyunca onun talebeleri, râvîleri ve tarikleri vesilesiyle yayılmış, ders olarak okutulmuş, namazlarda tilâvet olunmuştur.

Beşinci asırdan sonra ise Dımaşk, Bağdat menşeli kıraat âlimleri aracılığıyla yedili tasnifle tanışmış ve bu kıraatler yavaş yavaş indirâc usulüyle ilmi mahfellerde kabul görüp yayılmıştır. H. VIII. Asra kadar devam eden bu dönemde Dımaşk önemli bir kıraat tedris merkezi olmuş, yetiştirdiği önemli âlimlerin yanında alana ciddi eserler kazandırmıştır.

Son olarak İbnü'l-Cezerî, bu yedili kıraat sistemine şeyh Yakub el Hadramî, Ebû Ca'fer el-Ka'ka' ve Halef b. Hişâm'ın kıraatlerini de ekleyerek "aşere / onlu tasnif" i ortaya koymuştur. İbnü'l-Cezerî, bu onlu tasnifin sahihliğini ispat ederek Dımaşk'ı ve kendisinden sonra gelen kıraat eğitim sistemini kökten değiştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dımaşk, Kıraatlar, İbn Âmir, seb'a, Aşera

THE FORMAT OF THE KNOWLEDGE OF QIRAA IN DAMASCUS FROM ITS BEGINNING TO IBNUL-JAZARI

Ramazan ERASLAN

ABSTRACT

From the early periods of Islamic history, Damascus has been one of the most important centers of learning. Alongside the sciences of tafsir (Quranic exegesis), fiqh (Islamic jurisprudence), and hadith (traditions of the Prophet), the science of Quranic recitation (qira'at) also flourished in this city. Due to its connections with other centers like Egypt, Kufa, Basra, and Andalusia, Damascus became a frequent stop for seekers of knowledge.

One of the companions of the Prophet, Abu al-Darda, came to this center as the first guide for Quranic recitation. Additionally, during the process of compiling and standardizing the Quran under the caliph Uthman, Muğira ibn Abi Shihab al-Makhzumi, the teacher responsible for the Quranic manuscript sent to Damascus, transformed the city into a true center for Quranic studies and recitation. In the process of selecting established recitations that were agreed upon in various cities and became famous in relation to a particular imam, Abdullah ibn Amir ibn Yazid al-Yahsubi, a student of al-Makhzumi, became the recitation imam of this city. His recitation was included in Ibn Mujahid's "seven" (sab'a) classification, which he deemed authentic.

For five centuries, his students, narrators, and transmission paths spread and taught his recitation, which was also recited in prayers. After the fifth century, Damascus became familiar with the seven-fold classification (sab'a) through scholars of Quranic recitation from Baghdad, and these recitations gradually gained acceptance in scholarly circles through the method of integration (indiraaj). This period, which continued until the 8th century Hijri, saw Damascus become an important center for the teaching of Quranic recitation. Alongside the many prominent scholars it produced, the city also contributed significant works to the field. Finally, Ibn al-Jazari added the recitations of Shaykh Yaqub al-Hadrami, Abu Ja'far al-Ka'qa', and Khalaf ibn Hisham to this seven-fold system, thereby establishing the "ten" (ashara) classification. Ibn al-Jazari proved the authenticity of this ten-fold classification, fundamentally changing the Quranic recitation education system in Damascus and for subsequent generations.

Keywords: Damascus, Quranic recitation (Qira'at), Ibn Amir, Seven (Sab'a), Ten (Ashara).

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ АРТ-ТЕРАПИИ В РОССИИ

Назарова Наталия

канд. психол. наук, Международная школа арт-терапии
Москва, Россия, nata_nazarova@mail.ru

Аннотация

В статье представлен исторический путь, который прошла Российская арт-терапия с момента своего возникновения и до сегодняшнего дня. Сопоставление этого пути с историей развития арт-терапии в других странах может помочь лучше понять как существующие национальные особенности арт-терапии, так и возможные перспективы развития арт-терапии в стране.

Различия в развитии арт-терапии в разных странах зависят от специфики форм изобразительного искусства и других видов искусства, культурных традиций, социальных и экономических условий, систем медицинской и социальной помощи населению, традиций образования, развития институтов гражданского общества и других факторов.

Наряду с присущими каждой стране различиями, существуют определенные общие тенденции и закономерные стадии, связанные с оформлением и институционализацией арт-терапии в качестве узаконенной формы помогающей деятельности на основе использования творческой активности.

Развитие арт-терапии в разных странах обычно предполагает три следующих основных этапа:

1. Этап предшественников и пионеров арт-терапии.
2. Этап начального становления профессиональной арт-терапии.
3. Этап укрепления позиций профессиональной арт-терапии.

В статье с учетом этапности кратко представлен опыт развития арт-терапии в Великобритании, США, Нидерландах, где арт-терапия является официальной, государственно признанной профессией. Представлена предыстория развития арт-терапии в России и ее сегодняшний этап развития.

Знакомство с историей становления арт-терапии в разных странах и сравнение их опыта с опытом своей страны может быть особенно ценным для понимания особенностей, условий и предпосылок, которые способствуют развитию арт-терапии.

Ключевые слова: история развития арт-терапии, этапы развития арт-терапии, арт-терапия в России, арт-терапия в Великобритании, США, Нидерландах.

HISTORY OF ART THERAPY DEVELOPMENT IN RUSSIA

Natalia Nazarova

PhD, International School of Art Therapy
Moscow, Russia, nata_nazarova@mail.ru

Abstract

The article presents the historical path that Russian art therapy has taken from its inception to the present day. Comparison of this path with the history of art therapy development in other countries can help to better understand both the existing national characteristics of art therapy and the possible prospects for the development of art therapy in the country.

Differences in the development of art therapy in different countries depend on the specifics of fine and other types of art, cultural traditions, socio-economic conditions, systems of medical and social assistance to the population, educational traditions, the development of civil society institutions and other factors.

Along with the differences inherent in each country, there are certain general trends and natural stages associated with the design and institutionalization of art therapy as a legalized form of helping activity based on the use of creative activity.

The development of art therapy in different countries usually includes the following three main stages:

1. The stage of predecessors and pioneers of art therapy.

2. The stage of the initial formation of professional art therapy.

3. The stage of strengthening the position of professional art therapy.

Taking into account the stages, the article briefly presents the experience of art therapy development in the UK, USA and the Netherlands, where art therapy is an official profession recognized by the state. The prehistory of the development of art therapy in Russia and the current stage of its development are presented.

Familiarization with the history of the formation of art therapy in different countries and comparison of their experience with the experience of your country can be especially valuable for understanding the features, conditions and prerequisites that contribute to the development of art therapy.

Keywords: history of art therapy development, stages of art therapy development, art therapy in Russia, art therapy in the UK, USA, Netherlands.

МАСТЕРСКАЯ «ГДЕ ЖИВЁТ ВДОХНОВЕНИЕ, ИЛИ ТРАВМАТИЧЕСКИЙ АРТ-ДЕТОКС»

Елена Буренкова

НОЧУ ДПО, Институт практической психологии и психоанализа
Москва, Россия
alena.exat@gmail.com

Аннотация

Вдохновение - это своего рода игра слов: Вдох, Мгновения, Вдохновения. Здесь складываются в единый узор и находят проявление в таком физиологическом феномене как вздохи. «Вздохи - естественный язык сердца» (Томас Шедуэлл) (цит. по Д.Дана, 2021, С.173).

Именно вздох возвращает вегетативную нервную систему из симпатической активации в парасимпатическое равновесие (Vlamincx, Taelman, Van Diest&Van der Bergh, 2010). Благодаря вздохам делаются эмоциональные акценты в ритмической мелодии дыхания и открывается возможность оживить воображение, позволяющее выйти за пределы узкого вИдения жизненной ситуации.

Мгновение вдоха как отражения встречи с красотой обладает мощью пробуждения и оживления. Поэтому так важно научиться создавать мгновения этАкого Вдоха, лежащего на границе наслаждения и страха (Keltner&Haidt, 2003) и естественным образом сопровождающего восторг, чтобы «заработала» внутренняя машинка творчества, заискрились игрой воображения глаза и запустился процесс контейнирования сложных и сильных чувств.

Было обнаружено, что на физическом уровне такие переживания способствуют снижению воспалительных реакций, возвращению любопытства и восстановлению связей и сонастройку с собой и другими, так необходимую каждому и в чрезвычайных ситуациях, и в повседневной жизни (Stellar, Cohen, Oveis&Keltner, 2015).

Какие соматические и арт- практики активизируют восторг и оживляют вдохновение как естественную способность человека «справляться» с тревогой неопреленности, восстанавливать ресурсность и контейнировать переживания?

Языки выразительности. Как каждый народ живет на своей территории, создавая свой мир взаимодействия и язык, так и в психике каждого человека есть свой символический мир, включающий в себя культурный код и историю, способ мышления и язык. И все это воплощается в теле - естественной земной формой жизни человека. Знание языков собственной выразительности помогает найти способ ощущать себя включенным в жизнь и активно присутствовать в жизни, воплощая свои идеи и мечты в реальность. Чтобы находить общий язык с другими людьми, договариваться и переживать совместность и включённость в сообщество.

На мастерской случится впервые или продолжится знакомство с феноменом «язык модальностей воображения» и системой триединства «сенсорные системы - модальности воображения - формы искусства» (П.Книлл, Ж.Стителманн).

Участники познакомятся с азбукой языка телесной выразительности, который связан с ключевым мифом жизни и источником вдохновения.

На мастерской участники познакомятся с простыми способами восстановления символического мышления и мифопоэтического языка, так необходимые человеку в «возрождении надежды на исцеление и трансформации травматического опыта» (Д. Калшед), что позволяет вернуться в полноценную жизнь, чтобы работать, любить и получать удовольствие в отношениях и в повседневной жизни.

В поисках ответов на эти вопросы участники в простых арт-действиях найдут простые формы возвращения контакта с вздохом, вдохом, восторгом и вдохновением.

Практики, предложенные на мастерской, применимы в индивидуальной и групповой работе, и могут быть адаптированы для различного контингента, обращающихся за психологической помощью и работы с травматическим опытом.

В рамках мастерской будут применяться инструменты танцевально-двигательной терапии и терапии искусствами (мультимодальная терапия творчеством).

Ключевые слова: травма, терапия искусствами, модальности воображения, поливагальная теория, язык выразительности.

THE STUDY OF THE GASTRONOMY TOURISM ASPECTS IN THE HIGH MOUNTAIN REGION OF ADJARA

Giorgi Gogitidze

PhD, Associate Professor at Grigol Robakidze University
Tbilisi 0159, Georgia
Correspondence: giorgigogitidze@gmail.com (G.G)

Nino Khakhubia

PhD, Associate Professor at Grigol Robakidze University
Tbilisi 0159, Georgia

Abstract

The development of the tourism business has a significant impact on the development of the host country's economy, so countries with tourism potential attach special importance to the tourism business. Georgia provides a unique opportunity to develop different directions of tourism and business. Moreover, each region of Georgia offers different and varied opportunities for tourism. It is interesting to observe the development trends of gastronomic tourism in the historical and hospitable region of Georgia, like the mountain region of Adjara. An online survey was conducted. The data collected were analyzed by descriptive statistics. We investigated the food objects. There are traditional dishes that are not included in catering establishments. We also studied the most popular traditional dishes among tourists. It is important to analyse traditional gastronomy as a factor influencing the destination. Gastronomy/traditional food is one of the important aspects of the development of tourism and is of decisive importance from the point of view of increasing the number of returning tourists. We have thought that the popularisation of traditional dishes in the menu will contribute to the diversity of gastronomic tourism and create new opportunities for destination places in high mountain regions

Keywords: traditional food gastronomy, tourist experience